

1. Ders

Ali Naki: Vakitler hayrolsun, hayırlar fetholsun. Yapacağımız çalışmanın ana dizgesini sizlere sunmak istiyorum. Her etkinlikte bir metodoloji izleyeceğiz. Kadim Bilgelik; hem bilgelik, hem de kadim. Bu alana ne kadar ilginiz var, ne kadar yok bilmiyorum. En azından ben kendi zevkimi sizlere sunmak isterim. O zevkle birlikte zevklenirsek ne güzel olur. 8 haftalık bir süre koyduk ama o 8 hafta içerisinde ne yapabiliriz? Biz daha önce bunu Ocak'ta 8 hafta yaptık. Çok keyifli bir çalışma oldu. O grupta daha sonra Muhyiddin Arabî'de Vahdet-i Vücut, Varlığın Birliği diyerek daha başka bir seviyeye de geçtik. Ömrümüz olduğu sürece bu böyle gidecek zaten. Burada zevkini yaşayacağımız soru şu: Ben kimim? Herkes konuyu biliyor. Kişi kendini biliyorsa zaten burada sadece zevkini sunar. Kendini bilmek nereden geliyor? Ne demek? Bunu nasıl anlayacağız? Nasıl paylaşacağız? Daha önce bu işi becermiş olan kişiler, ruhlar var ise nasıl yaptılar, bu işi nasıl becerdiler? Ama biz buna felsefede, herşeyden önce Kadim Bilgelik'te, "Bilgelik Sevgisi" nedir gibi bir soru ile başlayacağız. Felsefe kavramının kökenidir de aynı zamanda "Bilgelik Sevgisi/Sevdası", philo-sophia diye geçer. Nereden geliyor, nasıl geliyor gibi sorularla açmalıyız her anlamak istediğimiz kavramı. Çünkü bu anlama işleri tamamen kavramlar üzerinden yürür. Ağzımızdan çıkan bu dil Farsça'da iki anlama geliyor. Dil, bir iletişim aleti evet ama bir de gönül demek. Dünyanın bütün modern ekolleri ve aynı zamanda geçmişteki tüm kadim gelenekler, iletişim ilişkisinde yada felsefe yaparken kurulan bu bağa, yani algılayan ve algılanana, yani subje (algılayan ben) ve objeye (algılanan nesne), yani bu dil dediğimiz aygıtı ihtiyaç duymuş ve duyuyor. Bu aygıt aracılığı Homo sapiens öncesinde bulunmaz. Neandertal'lerde böyle bir durum söz konusu değildi. Disiplinler arası gideceğiz bu Kadim Bilgelik sohbetlerinde. Çok hızlı akarımlar olacak, o arada baya bir saçaklayabilirim konuyu, biz saçaklama diyoruz, oradan, buradan, şuradan ama bir süre sonra bu algı biçimi hepimizde bir zevk oluşturabilir. Dil ile kurulacak olan bu algı biçimini önemsiyorum. Farsi gelenekte mânâsı iletişim aygıtı ve gönül olan bu dil kavramı, ağzımızın içinde titreşen organın, üst çatıya yani damağa çarpmasıyla oluşan rezonans ile, beynin, Arapların dimağ dedikleri bölgesi arasındaki ilişkiye işaret eder. Yani dil, damağ ve dimağ ilişkisidir. Bunları bir karıştır, sırat-el müstakime varır zaten. Kendimizden önceki Anadolu bilgeliğini konuşacağız, Pers bilgeliğini, Orfik geleneğini, Mısır bilgeliğini, Çin-Tao geleneğini, Hint bilgeliğini. Bunların hepsinin ana çatısında bunlara kafa yoran ruh kimse, o kendini merak eden Ben-i Adem, bizde yaşayan ama şu anda hatırlamadığımız diye kabul edilen, içerideki o kalbe ve kendini anlamaya çalışan, zihnin dışında kalpten gelen sesi duymaya çalışan o varlığa ulaşmaya çalışır. Bu varlığı, ki kadim dillerde "esse" diye geçer, keşfetmek ve zevk etmek niyetimiz. Bu derslerin çoğunda önce akli ilimlerin nasıl yapılıyor olduğuna, daha sonra keşfi ilimler dediğimiz işin nasıl yapılmakta olduğuna bakacağız. Keşif başka birşey, akıl ilimleri başka birşey. Keşif dediğimiz aslında akli ilimleri, disiplinlerarası bilgiyi kullanarak elde etmiş olduğumuz bir bilinç yordamasından sonra gelen episteme, bilgi. Ama hangi bilgi? Dili kullanıyoruz öncelikle. Biz şu anda Türkçe konuşuyoruz. Osmanlıca geleneğinin içerisindeki bir dili konuştuğumuz için, %40'ı Arapça, %30 Farsça ve %20'si Fransızca, kalan kısmı da kendi içinde oluşan bir dile doğduk biz Anadolu coğrafyasında. Şu anda dünyanın en gelişmiş dil biçimlerinden biri Arapça'dır. Yaklaşık 6 milyon kelimedir.

İngilizce yaklaşık 3,5 milyon kelimedir. Arapça dediğimiz bu dil yapısı ile bugünkü medeniyetleri oluşturan Mekke tarzındaki bir Arap diyarından da bahsetmiyoruz sadece. Orayı da kapsar elbette, bir kültürden bahsediyoruz. Dolayısı ile yaşadığımız coğrafyanın mitosları ile bağ kuracağız. Tanıtım broşürlerinde zaten önce onu ifade ediyorum. Mitos ne, epos ne, logos ne? Mitos, masallar. Sizin içinde doğmuş olduğunuz, sizden önce gelen taşımış olduğunuz koşullanmışlık, derslerde anlatılan, tarihte anlatılan, size giydirilen herşey. Bunlardan öncelikle bir ayıklanacaksınız, ki bunu en güzel hitabet sanatı olan epos ile bir yapıya dönüştürebilirsiniz ve oradan da logosu çıkarırsınız. Felsefenin kullandığı logos bütün kadim dinlerde, kadim irfan geleneklerinde vardır. Logosu Herakleitos kullanır, Yahudi irfanı kullanır, İncil’de geçer, Tevrat’ta geçer, Kur’an’ı Hikmet’ta geçer, külli akıl, logos. Bu bağların hepsini oluşturabilmek için dile ihtiyaç duyuyoruz. Bu dil bu coğrafyada şöyle çalışıyor: sessiz harflerin yanına sesli harfler koyarak anlam, bir dizge oluşturuluyor. Yaşadığımız coğrafyanın toprağı ile, kültürü ile önce bir bağ kuracağız. Burada hangi uygarlıklar yaşadı? Kafadan söyleyebiliriz ki şu anda Likya’dayız; Lukka yani Işık Ülkesi fakat nedir, kim gelmiş, niye kurmuş, o antik tiyatrolar niye var, bunların bağlarını kurabilmek çok önemli. O antik tiyatrolar zamanında mabedlerdi. Bunlar nereden geliyor? İstersek evrimsel açıdan, biyolojiden hareket ile başlayalım; insan yani Ben-i Adem dediğimiz, düşüncesi üstüne düşünen ilk insan mağaradan çıkmış, ayakları üstüne basmış, gökyüzünü, hayvanları, hayatı, akışı, olanı biteni izlemiş, en önemlisi kendini sorgulamış ve ben kimim sorusunu içeriden soran ilk varlık olagelmiş. Bu çalışma nereden başlıyor? Evrim teorisinde ön ayakları üstünde dikildi, baktı falan derken, kadim bilgelik der ki; sen, Adem, her zaman burada vardın. Sami, Arap dili bunu şöyle açıklamaya çalışır. “K” harfinin tek başına bir anlamı yoktur ama yanına bir “L” koyduğumuz zaman KEL’i türetiriz. Yanına bir “M”yi koyduğumuz zaman bu KELAM olur. KALEM. H-K-M’den ne üretiriz? HAKİM, HEKİM, HÜKÜM, HİKEM. Bu üretme biçimi bize öncelikle klasik Yahudi İrfan geleneğinin, Kabalistlerin, büyük ariflerin düşünme metodolojisini gösterir. Bu anlatmış olduğum her ne kadar bir Kadim Bilgelik olsa da, eski gelenekte bir Mısır mabedinde olduğunuzu düşünün, bu bir İdris geleneğidir, bu bir sır öğretisidir aslında. Öncelikle size burada sözün gücü öğretiliyor. Bir filosofya, bilgelik eğitiminden geçiyorsun. Bu bilgelik eğitiminden kimler geçmedi ki? Mısır medeniyetini oluşturanlardan Orfe, Mısır’a gitti, İsa’dan önce 800’lü yıllarda bu bilgeliği aldı, Balkanlar’a, Makedonya’ya, bugünkü Trakya’ya taşıdı. Hukuğun kurucusu Solon, Platon’un babası Mısır’da inisiye oldu. Herakleitos, Thales, Platon, Pisagor, bunlar felsefenin büyük üstadlarıdır. Grek Uygarlığı’nı oluşturan beş büyük hakim diye geçerler. İsa’dan önce 800. yüzyıl ile 600. yüzyıllar arasında oluşan bu kişiler Mısır inisiyasyon mekteplerinde, irfan okullarında eğitim alarak bu düşünce biçimini oluşturdular. Peki bu İdris kim? Hermes kim? Trismegistus kim? Bugünkü bilginin çoğalmasıyla birlikte internette ve daha birçok ortamda okuyabiliriz ama anlam ve mânâ yalnızca sohbet geleneğinde açığa çıkar. Şu sohbet geleneğinde. Bu sohbet geleneği zaten Anadolu’da bağdaş kurup oturmaz. Gönüller birbirine bağlanıyor, cemal cemale, çember, circle, adına ne dersin. Cem derler. Cem birliği. Anadolu ışık erenleri, Aleviler, Bektaşiler bu halkaya cem birliği diyorlar. Arami, Sami ve Arap dil yapısının kullanımını buradan türeteceksiniz, dizge oluşturuyoruz burada, kavramları birbirine bağlayarak dimağ ve damağ ilişkisi kuruyoruz. Sırat-el Müstakim dediğim yer bir karıştır. Bu dil yapısı üç konu üzerinde durur. Semboller, rumuz-alegori ve anlam-keşif. Önce kullandığımız dilin metin

üzerindeki çalışma sistemini tanımamız gerekiyor. Bunu tanıyınca da kavramları birbirine bağlayarak karşılaştığımız şeyin üzerinde tefekkür eylemeye çalışabiliriz. Mesela Hakim dedik. Hakim ne yapar? Objektif karar mekanizması. Hekim objektif karar mekanizması. Hükümler, objektiftir. Hakim, sosyal ilişkiler üzerinde adaleti sağlar. Sana bana göre değişmez. Hekim aynı şekilde vücut üstüne objektif kararlar verir, hükümler ise bu objektif kararlardır zaten. Kavramların birbiriyle bağlantısı vardır. Hakim, soyuttur. Hakim ismi bir sıfattır, esmadır ama bunu bir yere indirdiğiniz zaman, bunu yapan Muhakeme gücüdür. Muhakeme vücuda iniyor, somutlaşıyor. Muhakemenin yapıldığı yer mahkeme ve bunun bağlı olduğu isim Hakim'dir. "M" takısı, harfu, yani harfi, bütün uygarlıklarda kullanılır, özellikle Arapça'da, Mu, Ma, Me. Ma dediğiniz zaman bile nereden geliyor, Anne kavramından. Bütün dillerde Ma'dır. Ma-bed. Beth ev demek. Ne oldu? Annenin Evi. Anne Evi. Abide, dikilmiş bir eser. Mabud. But zaten bedenden geliyor, Annenin bedeni. Put da oradan gelir. Türkçe'de but yerine put deniliyor. But-perest olma demek isterler aslında. Beden sevici olma. Mabad'de ne var, annenin evinde? İçerde bir Abide, bedenini harekete geçirmen gerekiyor. Bu varlığı konuşuyoruz. Bu varlık neden oluşuyor? Dil kısmını anlatıyorum. Daha biyolojisine, kimyasına, atomuna, fiziğine şunlara bunlara girmedik. Onlar sonraki aşamalar. Saçaklayarak gidebiliriz ama yorucu da olmasın. Benim zihinsel mekanizmam, arkadaşlar bilir, saçaklanarak gider. Bu bağ kavramını oturtacağız önce zihnimizde ki, kadim bilgeliği okuduğumuz zaman dışarıdan başka birinin size birşey dikte edemesin. Siz başkasına ihtiyaç duymadan dilin kendi yapısı içerisinde çözebileceksiniz kavramların anlamlarını, kendinize bağlanarak. Rehberiniz kendiniz olacaksınız. İrşad, reşit olacaksınız yani. Reşit nereden geliyor? Buraya bir Mü koyduğunuz zaman ne oluyor? Mürşit. Aydınlanmak, irşad olmak. Ama şu anda reşit olabilmek için bu inisiyatif dediğimiz, muhabbetten, İdris mekteplerinden geçmek lazım. İdris Nebi hülle biçer, gezer Allah deyu deyu. İdris Nebi. İdris ne yapar, insanlara hülle biçer. Hülle yani hâl biçer. Kişinin kendi öz fitratının dengesine göre bir irfanı onda oturtmaktır. İdris terzidir. Müderris, medrese gibi kavramların kökenidir. Yani kullandığımız dilin organik bir dil olduğunu kavramamız lazım. Dizin değil. Dizin başka birşey. Kitabın arkasında dizin vardır ya, A harfi ile geçenler, sayfa numaraları vesaire fakat bağlantı yoktur. Dizinde bağlantı yoktur, dizge ise bağlantılıdır. Sinir sistemi gibi, Hayy esması gibi canlıdır, organizmadır, organiktir. Eğer dilin canlılığını yitirsek kendi içimizde o zaman ağzımızdan çıkan titreşimler bla bla bla halini alır. Boş konuşmuş oluruz. Gündelik hayatın iletişimsel aygıtı seviyesinde kalır. Bu dil ile felsefe, filozofya yapamayız. Araplar Felsefe diyor, Grekler Filozofya diyor. Philo-sophia, yani Bilgelik Sevgisi. Araplar P harfini okuyamadıkları için F olarak okurlar. Platon'da da aynı şey olur, Eflatun derler. Platon, İdris mekteplerinde 15 yıl eğitim almış büyük filozoflardandır. Dışarda da okunuyor. Ezan okunuyor, salâ okunuyor, yani kalamî bildirim yapılıyor. O kalamî bildirimi bilebilmek için, onun gramerini, anlamını, mânâsını, zarf-mazruf ilişkisini, aradaki bağı algılayabilmek lazım. Yoksa Hayyalel Salah, Hayyalel Felah, Sala'ya gel, Cuma'ya gel, toplanma yerine gel. Diyorlar ki cuma cami midir, cemevi midir? Bu kadar kavgaya dövüşe kaç bin yıldır gerek yok. Toplanmak istiyorsun, nasıl toplanırsan toplan. Burası bir toplantı evi biliyorsunuz. Ekleksia, yani bir buluşma yeri, axis mundi. Kişinin kendini bilmesi için buluştuğu yer. Kilise demişler İstavroz çıkarmışlar, dini ibadetler yapmışlar. Din dediğimiz zaten "religion" yani bir tüzük, ilkeleri olan bir düşünme biçimi. Bu ilkeli düşünmenin birlikte oluşabilmesi için cem olmamız lazım, birbirimizi dinlememiz

lazım. Öncelikle o sistemin nasıl çalıştığını bilebilmemiz gerekiyor. Bize okullarda 29 harf diye anlatılan, Farisilerde 32 harf olan harfların yan yana gelmesi ile kelimeleri ve anlamları nasıl oluşturduğunu bileceğiz ki felsefenin sorduğu üç gerçek soruya yaklaşabilelim. Gerçek nedir? Doğru nedir? Hakikat nedir? İster Batı Medeniyeti'nde felsefe yapın, ister doğu maneviyatında, insanın aradığı bu üç kavramın mânâsıdır. Neye gerçek diyeceğim? Gerçeği ne ile bileceğim? Doğru neye denir? Hakikat ne ola ki? Gerçek, Arapça'da kavram olarak mülk üzerinden yürür. Malik, Melik. Bu daha sonra Latin geleneğinde "realite" kavramına dönüşür. Fakat bu bahsedilen gerçek kavramının dilde, hukukta, sosyal ilişkilerde, felsefede, etikte, bilimde kullanılması hepsi ayrı ayrıdır. Ölçüt noktamız, orijinimiz, düşünme biçimimiz ne olacak peki? Hareket noktamız ne olacak? Elimde tuttuğum şey nedir sorusunu soruyorum. Bu şeyin kendine göre gerçekliği algılayan ve algılanan arasında oluşur. Göstermiş olduğum şey bir obje, algılayan burada kaç tane can var ise hepsi subje, o kadar algılayan var. Biri kalem diyebilir, biri kelam der anlam değişir. O başka bir boyuttan bakmıştır, diğeri işin hakikatinden bakmıştır. Gerçek ise sana bana göre değişmeyen, algılayan ortak bir uzay zaman enleminde varlığın, görünenin, kendi aslına uygunluğudur. Benim algı dünyamda algılayan ile birebir uyumum var ise buna doğru diyoruz. Evet kalem, çaydanlık değil. Bunu nasıl yapıyor zihin? Kategoriler ile. Tuttuğunuz şeyin kalem olduğunu bilmeyebilirsiniz, saliselik bir zaman diliminde beyin şöyle bir arama yapıyor; tekne değil, bardak değil...bıdı bıdı bıdı bıdı... kalem. Ama bu kalem önermesine kalemdir ekini kullanması için kendi hakikati ile birebiri uyumlu olması lazım. Bunu birebir kendi gerçekliğinde biliyor olması lazım. Nesne ile düşünenin gördüğü şey birebir uyumlu ise biz buna doğrudur diyoruz. Dolayısı ile dilde önce bir bütünlük oluşturuyoruz. Hakikat bunun sendeki iz düşümü. Nomos-etika alanında bu kalemdir diyoruz. Nomos-etika, görüngüler alemi. Fenomenler dünyasında, kalem. Arapça'da buna şariat derler. Kadim geleneğin de işleyişine geleceğiz buradan. Torah nedir, Tevrat nedir, Kur'an nedir tartışmaları çıkıyor ya, bugün Kur'an diye okuduğumuz şey aslında yazılı kayıtlara geçmiş sahafelerden oluşmuş mushaftır. Mushaf, yazılı kitap. Mushafta ne var, harfler var. Harfler yani. O harf içindeki sembol ile, rumuz ile, alegori ile anlatılan bağı kim kuracak da mânâya varacak? Bağ ne ile kuracaksın? Bağ, bağdaşmak. Anlamı kim oluşturacak? Mesela okuyoruz, Bismillahirrahmanirrahim. Ne demek? Şimdi alim diyor ki, Yaratan Allah'ın adıyla, esirgeyen ve bağışlayan gibi gider. Şimdi kadim geleneğe bakarsak bu Arapça'dan önce Sami dil grubunda da vardı, Mısır'da da vardı. Harufu şimdi Latince yazıyorum. Rahman. Ne türetebiliriz?

Katılımcı: Brahman.

Ali Naki: Evet. Böyle bir kelime oyunları. Mısır'da yazdığınız zaman Ra ve Amon. Amon. Varlığın birliğini göklerde taşıyan, İdris geleneğinde, Hermes Trismegistus'ta açıklanan, Ra-Amon, Rahman, Brahman. Anlam olarak insanın hayvanlar aleminden daha yüksek, göksel alemlerde bulunan ruhu, psikesi. İlahi ruh. Arapça dilinde "Rahman" kavramı ile bir isimde, bir sıfatta toplanmış oluyor. Kavramların da sana bana göre değişmeyen yapısının oluşturduğu şeye de "literatür" deniliyor. Literatürde artık sana bana göre doğruyu, gerçeği, hakikati tartışmıyorsun. Çünkü bir literatür var, ona göre kullanıyorsun. Bu bir kalem, çaydanlık değil. Çaydanlık babını keşif kısmında konuşabiliriz, çünkü o da bir

hakikat. Nasıl Cuma günleri Muhyiddin Arabî'de sadece keşif felsefesi yapıyoruz, yani rasyonel akli konuşmuyoruz bile. Biri diyebilir bu akla uygun değil. E değil zaten. Bu bölge aynı Musa'nın kutsal Tur Dağı gibi. Musa oradan bir ses duyuyor, Rabbin sesi olsun, Rububiyetten, adımını tam atmış bölgeye, hop bir dakika, oraya nalinlarla basamazsın denilmiş. Nalın ayakkabı demek. Yani sembol kullanıyor. Nalınlarını çıkar Ya Musa, burası kutsal Tuva bölgesi. Burası Aşk bölgesi, Aşk bölgesine nalınların ile, zihin ile giremezsin, akıl ile, mind ile, rasyonel daire ile giremezsin. Burası Aşk Vadisi. Yahudi de okuyor, Müslüman da okuyor, Hristiyan da okuyor, o rasyonalist alimlerden bahsetmiyoruz bu muhabbetlerde. Bir irfan geleneğinin zevkinden bahsediyoruz. Onun için Cemal Cemale geliyoruz. Çünkü burası diyor, Tur-i Sina. Tur-i Sina nasıldır bize öğretilen? Bir dağ var, Musa dağa gitti, 10 emri, tabletleri aldı, geldi, halkına açıkladı, o bir peygamberdi, bla bla bla bla... Tur-i Sina. Değişlerde nasıl geçiyor? Sine. Anadolu değiş ve nefeslerindeki söz ve mânâ geleneğinin üst başlığını da buradan zevk edebiliyoruz. Biz bir Tur'un, Sina'nın ne olduğunu kavramsal olarak algılamalıyız çünkü Kadim bilgelik dile çok önem verir. Kur'an'ın harfini, hurufunu değiştiremezsin. Bu Kur'an İnsan-ı Kamil'dir. Mushaf anlamında değil. Mushafta dahi değiştirirsen kavga çıkıyor, cem mi dedi, cuma mı dedi, cima mı, ne dedi acaba? Onun için dünya bu halde. Modern insanın dramı bu. Hepimiz için. Felsefede konuştuğumuz dili oturtmamız lazım. Adeta kendi içimizde bir rükuya varır gibi. Koşullandırılmaldan dolayı egosal bir varlık olarak alemde bulunduğumuz için bütün ariflerin dediği gibi nefis tezkiyelerini, ego benliği konuştuğumuz bu bölgeye girerken en azından zihnini dışarıda bırak. O zaman akar. Burası kutsal Tuva Bölgesi çünkü, Aşk bölgesi, Tur-i Sina. Nalınlarla girilmez. Bunun bile açıklaması var İdris geleneğinde; ayağının topuğu ile basarsan beyin ayrı çalışır, parmak ucuyla basarsan beyin ayrı çalışır, buna refleksoloji. İdris mabetlerinde Pisagor Usta 35 yıl almış bu dersleri. Platon 15 yıl aldı, Grek dünyasının büyük filozofu oldu 15 yılda. Pisagor matematiği, astronomiyi, tıbbı, bütün külli bilimlerini cem edip İtalya'da Pisagor Öğretileri dediğimiz Arifler Okulu'nu kurdu. Anlam, söz, mânâ, harfler, huruflar nasıl çalışıyor dilimizde?

Katılımcı: Rahimi de inceleyebilir misin?

Ali Naki: Tabii tabii. Örnek verelim kategoriyalar ile. Şimdi zihin ile anlatıyorum. Rahman bütün alem, gökkubbede görmüş olduğunuz kozmos, Gaia'yı kuşatmış olan ruh. Timsali aleme indiği zaman İnsan-ı Kamil'dir. Sendeki potansiyel. Buna bak. Bir başkasına tapınma, bunu farket. Arapça gelenekten yürürsem, bunlardan birinin ismi Muhammed'dir. Bir esma ve sıfattır. Kendinde cem olmuş varlık. İsa hulûldan geldiği için bedene inmiş ve Hristiyanlar için görünen Tanrı'nın Cemal'idir. Söz'dür çünkü, rahimden, Meryem'den gelen. Bunlar rumuz. Korintoslular'a mektupta, yani İncil'in bir bölümünden bahsediyorum, ne anlatacağız diyor Havariler, tebligat gönderiyor İsa, gidin gerçeği açıklayın diye. E gerçek nedir? Gerçek diyor Söz'dür. Söz nedir? Arapça'da Kelam'dır. Hakikat'in kendisidir. Sana bana göre değişmez olan, objektif, kaynaktan gelen ses, Sema. Mevlana da diyor ya Sema edelim, işitelim, duy, dinle beni. Tanrı sözdür, hakikat ise gök kavramı ile Rahman dairesinde yere indi ve ete kemiğe büründü. Tanıdık bir ifade değil mi? Kadim bilgelik linear zaman içerisinde, Hristiyanlık burada, Yahudilik burada, Aleviler burada, Işık erenleri burada, Likya burada, Lukka burada, Urartu burada, Hitit burada, Luvi burada, Antigos

burada... Burada, burada, burada... Neredeyiz aşkım? Buradayız aşkım. Merkezinde ol, Merkez Efendi'nin dediği gibi. Önce söz vardı, söz Tanrı katındaydı. Ve yere indi, ete kemiğe büründü, Yunus diye göründü. Ete kemiğe bürünmüş ama söz var mı, kelam var mı, titreşiyor mu, hayvansal meratipte mi, ilahi bilinçte mi, kozmik bilinçten bir bağlantı almış mı, yoksa Yunus'un dediği gibi sureti hayvan mı, sıreti hayvan mı, kendini bilemedi gitti mi. Kaygusuz'un dediği gibi: Bu Adem dedikleri el ayakla baş değil, Adem mânâya derler, suret ile kaç değil. Mısır mabetlerinin çerağını 15. Yüzyılda uyandıran Kaygusuz Abdal, Abdal Musa ışık erenlerinden himmet alarak söylüyor. Hepsi bir araya geldikleri zaman önce bu grameri konuşuyorlar. Belagat diyoruz buna; retorik, diyalektik. Pisagor geleneğinde kendini ifade eden dört artı üç kutsal sanat. Matematik, astronomi, tıp ve müzik bileceksin. Kendine ulaşmak isteyen insanın birinci aşaması. Gezegenleri bileceksin. Matematik dediğimiz toplama, çıkarma değil, varlığın kutsal geometrisini, fraktallarını bileceksin. Bunlar hepimizde kayıtlı zaten, öğrenilmiyor, hatırla diyor. Temel düsturumuz bu ve bugün muhabbetinde de onu diyoruz; hatırla sadece. Üstündeki tozu at. Muhyiddin Arabi adlı zat "ben dervişin gözündeki kılı, tozu aldım, o hakikati gördü" der. O hakikati görünce, benimle gördüğünü sandı. Estağfirullah. Aracıdır O, bir İdris'tir, Mürşit'tir. Tozu aldı, tozu alınca sen görmeye başladın. Bakma ve görme arasındaki ilişki yeniden tanımlanıyor ve hakikatin keşfine yavaş yavaş uyanıyorsun. O zihni bırakacaksın ama. Zihni bırakamazsan, dem-i vahdet keyfinden hiçbir şey alamazsın. Boş gelir, boş gidersin. Zihni bırakmak o kadar zor ki. Bütün ariflerin derslerde, muhabbetlerde anlattığı şey onu bırakmak zorunda olduğun. Huruf ile gidelim. Nefs. Nefes. Nefsini nefese çevirirsen huuuu. Hayy başlar, Rahman başlar, Rahim başlar. Rahman bütün görmüş olduğun alemdeki kuşatıcı güçtür. Rahmet. Rahim, bunun idrak bilincine varmış olan varlığa verilen himmet, ödül, bedel. Şu anda biz hepimiz bir rahmet deryasındayız. Yaşıyoruz ve Hayy esmasındayız. Canlı olduğumuz için o Rahman'a bağlıyız. Ama diyelim ki, biyolojik anlamda vücut şehrimiz çöktü, yani ne diyoruz, ölüm geldi, O'nun Rahmine tekrar dönersin. Rahim ise hakedişi karşılar; bu alemde kendini bildin bildin, bilemedinse bu bu kadar çalıştı, buna şu kadar maaş, bu CIO idi, bu müdürdü, bu hamal, bu okumamış, bu cahil. Rahman ise hepimizde. Alabilirsen. Verilen süre, ömür, vakit kapsamında aldın aldın, şunu diyemiyoruz, Firavun'un hikayesi gibi, Muhyiddin Arabi geleneğinde derler ya o Hakk'ı bilmiyor muydu? Tabii ki biliyordu, ama son nefeste kafir mi gitti, emin mi gitti, o Hakk ile onun arasında. Nereye kadar geldik, neye dikkat edeceğiz, bu 8 haftalık sohbetinde, karşılaştığımız her metinde, önce bir anlam bütünlüğünü oluşturmak için hurufa dikkat edeceğiz, harfe. Anlam üreteceksin, çalışma, ödev gibi olsun, Estağfirullah. Nefes. Nefs oradan geliyor. Bunun bir de dereceleri var mesela daha sonra Kadim Bilgelik Atölyesi'nde ilerlediğimiz zaman tasavvuf zevkinde 7 tane derecesi üzerinde konuşacağız. Nefs-i kavramındaki -i eki Arapça'da yönelme belirtir. Mesela Nefs-i Emmare. Yani nefesine memur. Memurluk yapıyorsun. Nerede memurluk yapıyorsunuz?

Katılımcı: Devlet Hastanesi'nde.

Ali Naki: İşiniz nedir? Muhabbet olsun.

Katılımcı: Ebeyim.

Ali Naki: Ebe. Doğurtuyor mesela. Maiotik bir yöntem. Sokrat geleneği. Sokrates usta, ilk Pir-i Muğan'lardan, baldıran zehiri ile katledilen, Grek dünyasını alt üst etti, öyle büyük bir zat. Ama biz analitik felsefede ne biliyoruz, şöyleydi, böyleydi, Platon'un hocasıydı... O kendi kozmik bilicinde, ilahi nura ulaşmış bir Üstad'tı. Terbiyesi vardı. Doğurturum diyor, ben her varlıktan bilgiyi doğurturum. O zaten bilmekte, hatırlatıyorum diyor. İnsan felsefesinin kurucusu. 7 tabiat filozofundan sonra geliyor. Öncesinde evrenin ana arkesi nedir diye sormuşlar. Su mudur, toprak mıdır, hava mıdır? Bunları halletmişler o dönemde. Asıl sorulması gereken soru şu ama, sen kimsin? Maharishi diyor ya, Mojiler, Osholar, ezoterik bilgiler, bilgiyi boşver, ben kimim diye sorgula. Kimsin sen? Nasıl yanıt vereceksin? Biliyoruz mesela Portekiz'de kamplarda canların katıldığı çalışmalar var, diyor ki otur, istersen bir mağaraya kapan, halvete çekil, 3 gün, 5 gün, 40 gün karanlık bir odada bu soruyu sor. Ve keşif böylece çalışmaya başlıyor. Fakat biz burada dilin yapısı ve zevki üzerinden gidiyoruz. Yoksa bir insan durup dururken otursa, haydi bakalım zihni durdur. Bir an için bile zevki geliyor değil mi, kimsin sen? Sen memur musun, öğretmen misin? Tasavvufta nefsi emmare. Bunları levm edersin. Levm et, terket, bırak, at, sana ait olmayanı at. Şimdi konuşsak, üstündeki kıyafet sana mı ait, taktığın saat, giydiğin çorap, kullandığın telefon, biçimlere bak! Koşullar, etik anlamda bakınca sistem, bunları bize giydirmiş, homo-tüketikus insan tipi. Peki insanın gerçekten neye ihtiyacı vardır? Neye ihtiyacımız var bizim? Frankfurt Okulu da bunu inceliyordu. Modern Marksist felsefeden de yürüyebiliriz. Büyük Üstad Adorno. İnceledin mi? Yıllarca bir anketör gibi izliyor komünist hareketi, ekim devrimlerini, gözlemliyor ve diyor ki kapitalizm insanlara ihtiyacı olmayan herşeyi satar. Önce bunu hallet, bu oyunu boz, ondan sonra gel desek zaten hepimiz dımdızlak kalırız, egolarımız birbirine çarpar, ama bilgi olarak aktarıyorum. Hayatımızda ihtiyacımız olmayan o kadar çok şeyi tükettik ki, aldık ki, onun için acılar içerisindeyiz. Ve devam ediyoruz almaya tüketmeye. Bu işin klasik, basit, Eric Fromm'sal psikolojik, Lacan'sal entellektüel tartışmaları, bizim konumuz bu değil. La et. Öz'e gel. Zaten özü bulduğun zaman bunların hepsi senden kendiliğinden düşecek. Dımdızlak, anadan üryan, Baba Tahir Üryan gibi kalacaksın, tertemiz, safiyullah. Hepimiz nefsimize memuruz, bırakamıyoruz. Ne kadar levm edersen, Şems-i Tebrizi'nin dediği gibi, açılır aradan bir kapı, ilham gelir. Mülhime, hayal alemleri. Mülhime alırsın, inanamazsın kendine, a bende sanatçı mıyım, oysa daha önce sesimi kullanamamıştım. Terk edince o ön yargıları, resim de çıkar senden, müzik de. Biz buna daha üst çatı kavramıyla esmalar senden sudur etmeye başlar diyoruz, kemaliyetin taşmaya başlar. Sen O'sun diyor zaten. Ben kimim dedim dedim, anam bana bir isim vermiş, babam böyle demiş, biri felsefecidir o demiş, biri goygoycudur o demiş, biri saz çalar demiş, biri türkü söyler demiş. Kırk bin kılıkta, kimlikte, kimliksizlikte hepimizin bir hikayesi var. Fakat biz bunların hiçbirini değiliz. Söz. Gerçek. Hepimiz gerçeğiz. Gerçek, gerçek ile karşılaştığı zaman birbirlerini tanırlar. Eğer içimizden birimiz kendindeki gerçekliği sağlayamamışsa arada perde vardır, dualite. Ama sen gerçek, ben gerçek olursak, yani aşık-maşuk, burada üstünlük alçaklık gibi bir durum değil. Bilinç üstüne gayret göstermiş olmak meselesi. Bu yönemsellik kadim bilgelik dilinde taçlanmış olan Muhyiddin İbn-ül Arabi geleneğindeki teşbih ve tenzih yöntemidir. Kadim gelenekte, bir teşbih yöntemiyle, bir de tenzih yöntemiyle hakikate gidiş vardır. Musevi gelenek tenzihtedir, O değildir der. İsevi gelenek teşbihtedir, benzetir.

İsevi'ye sorduğun zaman, senin Tanrı'n nasıl birşey, yani özün, sözün, aşkın nasıl birşey diye, o der ki, taş benzer, ışığa benzer, aynı nura benzer, dosta benzer, benzer de benzer. Musevi'ye sorduğunuz zamansa der ki benim Rabbim ne ona benzer, ne buna benzer, benzemez, benzemez, hep değilme ile gider. Tenzih ve teşbih felsefede de kullandığımız bir yöntemselliklerdir. O'dur, O'dur, O değildir, O değildir. Hem O'dur, hem değildir yöntemini uygulayan bilinç meratibine biz burada tasavvuf ariflerinin kullanmış olduğu yöntemsellikte Tevhid diyoruz, birlik. Göz O'nu görürken, göz O'nu la eder, o değildir der, ikisini cem eder. İki göz bir noktaya bakar, balansı oturtup, O'dur dediği yerde O'nu put etmez, sürekli "kün fe yekün", oluş ve bozuluşun anda olduğunun bilincindedir. Tam isim vereceğim diyeceğim ama değişti. İşte bu keşif bilgisinin marifet algısı ile bakışı. Marifetten bakış başka birşey. Tarikten bakış başka bir şey, Hakikat'ten bakış başka birşey. Nefsi levm ettiğin zaman sana bir ilham gelir, senden birşey sudur etmeye başlar, artık bu Rahmani mi, değil mi gibi hikaye ortadan kalkar. 4. bir aşamanın olduğunu söyler arifler, yani emin olursun. Kalp emindir. Onun üzerine kafa yormazsın. La bi şarttır. Aristo kafası ile de bir varlığa sonsuza dek soru soramazsın. Heva olur. Onun için eminlik dairesine geldiğiniz zaman dizgesel dil yapısı içerisinde karşılaşacağımız kavram Mümin'dir. Emin kişi anlamında. Mümin derken namaz kılan, niyazda olan gibi kafalara, anlamlara girmiyoruz. İslam diye kafa da kesersin ama mânâsına bakınca Selam'dır, huzur demektir. Anlarsın. Bu huzuru görebilmek için bir "T" koyarsın, teslim olur. Dosta teslim, muhabbete teslim, neyse... Şüphe kalkar. Teslim olduğun zaman sana huzur gelir. Huzuru yaşayan kişi idrak ederse Mümin olur ve artık o bütünsel yapı içerisinde Emin'dir ve tasavvuftaki nefis meratiplerinin 4. seviyesindedir. Memurdu nefsinde, levm etti, ilham aldı, emin oldu, artık alemde razı oldu, rıza verdi. Zaten alemin tasarımcısı Rahman ve Rahim olan O'ndan razı, Marziye. Bu kafaları yaşayan varlık kendine bir bakıyor, e safiullah. Temiz, kendinde. Kendinden kendine Muhyiddin Arabî'nin muhabbetine bağlanır. Rüyadasın, rahat ol, rüyana istediğin gibi müdahale et. Peki kimin rüyasındayız? Rüya ne? Rüya olduğunun farkındalığının farkında olmazsan hayat sana zillet olur. Korkular, kaygılar, o emmareyi geçemezsin. 4. Kata kadar ancak İdris Nebî'nin asasıyla gelirsın, O'nun ışık nuruyla. Dost cemal cemale sohbet etmiş, el görmüş, ele varmış, bunlar tasaavvuf terbiyesi içerisinde anlatılanlar. Modern insan ise ne diye anlatıyor, tekke, zaviye, öcü, böcü, İslam, bugünkü hükümetler kullana kullana rahmetli anamın dediği gibi, bu kafalardan dolayı biz kendi kendimize, özümüze küstürülmüşüz. Marx'ın kavramıyla da bakalım. Marx'ın 1844 yılında Paris'te kaleme aldığı Elyazmaları'nda anlattığı gibi önce o yabancılaşmayı kaldıracaksın kendinden. O böyle dedi diye, ben bundan uzaklaştım demeyeceksin. Yani Hakikat, Kelam, Estağfirullah, pis bir ağızdan da çıksa Hakikat'tir. Nasıl kullandığı seni ilgilendirmemeli. Sen söze dikkat et. Bugün Roma kullanıyor değil mi İsa'nın sözünü, aldı adamı çarmıha gerdi, şirketi kurdu, dünyanın en büyük şirketi oldu Hristiyanlık. Muhammedi irfan geleneğini, bir filosofyayı, bir arifler meclisini darmaduman ettiler, mollalar da bunu kabul eder. Hüseyin'i Kerbela'da katlettiler ve arkadaki bu tasarım, bu zihin hep aynı zihindir. Bunu tasavvufta bir kavram olarak düşündüğümüz zaman ne diyebiliriz? Seni hakikatinden uzaklaştıran şey nedir? Arami dilinde, İbrani dilinde, seni hakikatinden uzaklaştıran, Tur-i Sina'dan, Sine'yi Tur'dan, sevgiliden, maşuktan uzaklaştıran şey nedir? Bir isim vermiş, setan demiş. Araplar buna şeytan demiş, uzaklaştıran bir melektir aslında. Melek, öyle Hristiyan filmlerindeki gibi kanatlı cisimler değildir. Melek bir

düşünme, bir kategoridir. Bu kavramlar hep kendi içerisinde açılır. Arami dilinden gidelim. Ayrıştırılma beş meleği: Ceb-Ra-İl, İs-Ra-Fil, Mik-Ha-İl, Az-Ra-İl, Az-Za-Zil. Azazil soyutlar alemindeki ismidir, aşağı indiğinde elbiseye bürünür, İblis olur. Daha alt kategorilere iner, can olur, cin olur. Dil yapısı, damağ ve dimağ ilişkisi, böyle açıklıyor.

Katılımcı: Bir soru sorabilir miyim? Şüphe Arapça mı? Şimdi ben Modern düşünceden gelen biri olarak sanki şüpheyi emin olmamayı kutsal birşey olarak algılıyorum. Ama bu sefer emindikten uzaklaşmış oluyorum sorguladığım zaman, Tanrı'yı bile sorguluyorum, hiçbir şeyden emin değilim.

Ali Naki: Arifler diyor ki işte, kategoriye, diyalektik, onu yapacaksın diyor. Zıtların birliği ile düşüneceksin. Negatif-pozitif bir anlam yüklememeliyiz kavramlara.

Katılımcı: Şüphenin kökü nereden geliyor?

Ali Naki: Vehimden geliyor. Vesvese. Vısvısvı sesi. Vehm.

Katılımcı: Ama sadece olumsuz bir anlamı mı var? Şüphede olumlu bir anlam yok mu?

Ali Naki: Bir Sokratik şüphe vardır, bir de psikotik bir şüphe vardır. Psikotik bir şüpheyi gidersen orada psikozlar başlar, şizofreniye bağlarsın. Kavramlar girer işin içine eğer o vehimi eğer kontrol edemezsen. Bütün azalarını ele geçirir, felsefe yapamazsın, düşünemezsin. Onun için ruhu sıhhati ve sağlığından, şirazesinden çıkartmamak gerek. Kaygılar, korkular bunların hepsi içindedir. Bu kavramlar belirli bir kümenin elemanlarıdır. Bizim burada dil üzerinden konuşmaya çalıştığımız kategorilerdir bunlar aynı zamanda. Anadolu bilgeliğini anlatacağım için, Aristoculuğa çok girmiyorum şu anda. Kant'ta 12, Aristo'da 8 tane kategori vardır. Bir soru sorarsın, uzay-zaman-nitelik-nicelik gibi kategorilere ayrılır. Bu nedir? Bu nedir? göremiyorum. E görünmeyen birşey hakkında soru sorduğum zaman, mesela özgürlüğü gösterebilir misin? Kant bunlar üzerine kafa yoruyor, ve diyor ki bu trans-akıl kategorisidir. Bu nedir sorusu, önce uzay ve zamanda, görüngüler alanında, kalem nedir dediğim zaman nasıl bir cisim gözükmüyorsa, orada da zaman var, zaman varsa bunun bir niteliği ve bir niceliği var, edimliliği, edimselliği var, olumluluğu, olumsuzluğu var ve sorularla pratik aklın kategorileriyle bireyleri yanıtlatabilirim, nasılsınız, iyi misiniz, kaç yaşındasınız, niceliksel sorular sorarım ve cevabı hakkında bilgi edinirim, episteme, bağ kurarım. Özgür müsünüz? Özgürlüğü bilmeyen bir varlığa bu soru bir anlam ifade etmez. Özgürlük ne mesela? Çünkü Kant'a göre bu üçüncü boyutun sorusudur. Yani pratik aklın kategorileri var, salt aklın kategorileri var ve trans-akıl kategorileri var. Bunlar felsefenin bambaşka çatısı. Benim burada en azından keyfiyet içerisinde anlatmaya çalıştığım işte bu dil biçimi. İlk dersler onun için sıkıcıdır biraz. İlk muhabbetler sıkıcıdır, neden çünkü temeli atıyorsun, kolonları koyuyorsun, yapıyı yaratman lazım. Bir binaya geldin, işte bakıyorsun, şüphe var ya vehim, adam bize burayı şu fiyata satacak ama, yıkılır mı, doğru mu değil mi. Bilgiyi biliyorsan, ilmi biliyorsan, statikini ölçüyorsun, kolonlarını ölçüyorsun, yok bilmiyorsan sana ürünü satar geçer ve bilmediğin için de senin kendi içindeki vehim ve şüphe artar. Tekrar üst çatıya bir geleyim,

konuştığımız şey, gerçek, doğru, hakikat nedir ve ben bunu nasıl bilebilirim, bunu bilmenin aygıtlarından en önemli şey kullanmış olduğumuz dilin yapısı. Bu yapı Türkçe’de nasıl işliyor bilmeliyiz. Dilin ana kökenleri olan bu coğrafyada yaşıyorsak, Hitit’de nasıl çalışıyor, Likya’da nasıl çalışıyor, Luvî’lerde nasıl çalışıyor, Arami, Sami dilinde, İncil’de, Kur’an’da, mushafta, Torah’nasıl çalışıyor? Çünkü karşılaşacağımız felsefi metinler aynı zamanda bunlar üzerine kafa yormuş filozofların modern yada post-modern yorumlarıdır. Marx’ından tutun, Hegel’e, Spinoza’ya, Kant’a, Descartes’a, Kirkegaard’a kadar, hangisini sayalım. Sonuçta bir gelenekten geliyor. Filozofik bir sistem kurmuşlar. Kendi içerisinde tutarlı olan felsefe sistemleri oluşturmuşlar, hepsinde de sistemler ayrıdır. Hepsini üst çatıda toplarsak, rasyonalizm. Ama bu coğrafyada rasyonalizm geçerliliğini o kadar oturtamıyor. Çünkü üstünde durmuş olduğumuz bu coğrafya Babilonya’dan, Hint’den al, Yunan’ın ötesine kadar git, işraki doğu, doğum, ışığın yükseldiği yer. Ho-Ra-San. Bir özet yapalım ki kendi kendime konuşmuş olmayayım. Ra ne idi? Mısır’da güneş. El, Babilonya Tanrısı, Elohe, Musa’nın da Elohe’si vardı ya, Tanrı, kutsal ruh. İs-Ra-el. İs varlık demektir. Kutsal ruhun ışıklarının düştüğü varlık. Yani kozmik bilinç, kendinde tecelli etmiş. Arapça’da hülul. Halat. Yani filozof. Yani İnsan-ı Kamil, kendini bilen. Heidegger’de Dasein. Kendini bilen bilinç. Bundan sonra ey Yakup, sana İsrail denilecek, sen artık kendini bilenlerdensin. Ama bu kendini bilme eylemi, artık dünyada ne hale gelmiş. Ceb-ra-el, sendeki Tanrısal akıl. Az-ra-el, kendinde ilahi ruhun nurunun düştüğü can alıcı. Can vermeden, canı göremezsın Kaygusuz Abdal’da var ya. Can hangi can? Senin zannı gümanın, o nefis tezkiyesi dedik ya, onu bırak ki sendeki emanetin, içindeki varlığın farkına var. Dilin ilk oraya çıkışı Homo sapiens ile birlikte 300 bin yıla kadar gider. Kabul veririz. Daha önceden ne yapıyordu peki bu ön ayaklı memeliler, maymunu dediğimiz şey ne yapıyordu? Sezgisel olarak biliyordu zaten, 10 bin nesneyi tanıyordu bir Neandertal. Vücuttaki evrim koridorundaki bir genin kırılması ile birlikte baş parmak hareketi anlatılır ve bu kas hareketini incelediğin zaman anatomiye beynin frontal lob bölgesine işaret eder. Bu şu demektir, “benim”. Avcı toplayıcı toplumdan istifçi topluma geçersin. Bizler de o toplumun bir parçasıyız. Ben, ben, ben diyen birer Homo sapiens’iz. İbrahim’e gelen bir zevk ile, Hanif dediğimiz şey de bu. Bıktım diyor İbrahim, babamın dininden de bıktım, bunların dırdırından da bıktım, Kabe’deki hikayeden de bıktım, maneviyatın adeta yavaşakça ticari bir yapıda kullanılmasından da. O da değil, bu da değil, La, La, La... diye İbrahim’i mancınığa koymuşlar, atmışlar. Sonra İbrahim’in şahidliği başka bir varlık üzerinden devam etmiş. Seni mancınığa koyup atarlar da senin mitosun devam etmez mi? İster mitos ile kavra, ister epos, ister logos ile. İbrahim mancınığa konuldu ama Hakk’ın sedasını duydu. Kur’an’ı Hikmet’te Muhammed’e geliyor: Ve biz ateşe dedik ki İbrahim’e karşı serin ol. İsa’dan önce 2000’lerde yaşar İbrahim, peygamber, tebliğci, kul, Halilullah. İsminiz nedir efendim?

Katılımcı: Halil İbrahim.

Ali Naki: İbrahim burada. Mancınığa attılar, buradan çıktı, kendinden haberi yok, hala derse geliyor. Ara bir nağme, goygoy olsun. İbrahim’in yerine bütün devrimcileri koy, hakikat savaşçıları koy, felsefeyi böyle yapacaksın. Hasan Hüseyin Korkmazgil şiirlerini koy, Nazım’ın şiirlerini koy da koy... Nazım Hikmet, adam 18 sene sol memesinin altındaki

cevahiri nasıl söndürmemiş. Biz bugün gözümüze kıymık girse, 5 gün yatamıyoruz, 18 sene yatmış adam. Mansur'un derisini yüzmüşler, Nesimi'yi diri diri gömmüşler değil mi? Dava bu mu, hayır, ama yaşadığımız coğrafyanın zevkini tanımak istemez misiniz? Bir dava anlatmıyoruz ama bir zevki var. Bunları bilip de Telmessos'u gezersen, Patara'yı gezersen, bir Likya'yı gezersen, Anadolu'da nerede tur atıyorsan o sembolleri, rumuzları, dilin zevki ile algılar, daha farklı bir haz alırsın. Keşif ehli, zevk ehlidir.

Katılımcı: Zevki biraz açar mısınız hocam?

Ali Naki: Z-V-K. V-K, vaka, vuku, ortaya çıkmış olan. O vukudan senin bilincinin almış olduğu haz. Grekçesi Hedonizm ama biz bunu Lez-Zat ile karşılıyoruz. Zat'tan gelen lezzet. Sebebi olmayan bir yerden gelen haz, sebebi yok ama sürekli neşede, meczubun hali gibi. Mevlana ilk semayı Selahaddin Zerkubi'nin kuyumcuları altın döverken yapar derler ya, birden duyuyor ve başlıyor Sema etmeye molla hazretleri. "Kün fe yekün" emridir bu batında. 10 bin talebesi var, molla, molla...Sonra diyor ki, benim mescidim ne cuma mescididir, benim mescidim Aşk'ın mescididir. Bizim aslında gelmek istediğimiz nokta bu. Diğer biçimde rasyonalizmi de kullanıyoruz, felsefe dilini. Divan-ı Kebir'den o hazzı alabilmek için yine dilin yapısını anlatmaya çalıştım. Bir çay molası yapalım.

Gam gasavet keder, yok olur gider
Gülyüzlümün cemalini görünce
Perişan gönlümü şen mahmur eder
Gülyüzlümün cemalini görünce

Gülistan zikr olmuş şakır bülbülü
Açılır bahçede domurcuk gülü
Medhi Ali söyler şad olur dili
Gülyüzlümün cemalini görünce

Al geyerde yeşillere bağlanır,
Yar zülfünde Arş-ı Rahman eylenir,
Derdi bende yarelerim sağlanır,
Sevdiğimin cemalini görünce.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Ey güzel varlık! Bilmem ki nasıl söyleyeyim? Sen bizim canımızın nurusun. Sen kendi nurunu gösterince canın gücü kuvveti kalır mı?

Ey benim canım! Sen öyle bir devlet kuşusun ki, senin gölgenin altında bütün kargalar devlet kuşu olurlar.

Senin keremin dünyadaki bütün suçluların özürlerini diler. Her belaya emansın, her düğümü çözersin, her zor şeyin altından kalkarsın.

Sen öyle değerli bir incisin ki, binlerce deniz sende yok olur. ilahi sıfatlarınla, üstün vasıflarınla sen pek büyük, uçsuz bucaksız, kıyısı olmayan bir denizsin.

Seninle buluştuğum zaman sanki ayrılık ateşine düşmüşüm gibi yanarım da; "Sen ne vefasız dostsun!" diye inlerim, ağlarım. Senden ayrı düşünce de "Sen ne kadar vefalı sevgili imişsin!" diye feryad ederim .

O ay yüzlü sevgili ile buluşunca neler olur? Orasını Allah bilir! Çünkü sen ayrılık zamanında bana buluşma zevki vermedesin, cana canlar katmadasın.

Gönül deli olmuşsa haklıdır. Çünkü onun aklını sen aldın götürdün, yüzünü açıp gösterdiğin zaman da, yüzün ondan özür diler.

Evimde beni ziyarete gelen padişahattan kalmış bir iki şey, bir la'l yüzük, bir de hazine malı bir kemer buldum.

Meğer dün gece ben uykuya daldığım sırada o gönül nurum, o can mahremim gelmiş.

Padişahım dün gece evime gelince, o bildiğin mestane cilveleri ile evde bulunan yüzlerce kaseyi, yüzlerce testiye kırmış, dökmüş.

Bugün şu evin içini, bütün sevgilimin kokusu doldurmuş. O yüzden evin her köşesinde gizli bir güzellik var.

Onun evde bıraktığı güzel kokunun tesiri ile bedenimdeki bütün kan hep şarap kesildi. Sanki tenimde bulunan her tüy geceleyin sevgilimin güzellik şarabını içmiş, sarhoş olmuş birer Hintlidir.

Ali Naki: Efendim biraz müzikli olsun dedik. Bu bir Orfik gelenektir. Hazret-i Mevlana'nın Şems'i Tebriz-i aşkı ile yazmış olduğu, Mevlevi dedesi Şefik Can'ın hazırladığı Divan-ı Kebir 3. ciltten bir bölüm okuduk. Aslında bu muhabbetin ana temalarından biri şudur; üstünde yaşadığımız bu coğrafya yaşamış kendi dönem terbiyesi ile Orfe diye geçen, Arfa, ışık insan, Orpheus dervişleri dediğimiz Aryanlar, İsa'dan bin yıl önceki İsa'dır. Aynı ruh. Baba-oğul-kutsal ruh, İsis-Osiris-Horus, Hak-Muhammed-Ali, adına ne dersin de. Yürüyen bu zatlar Anadolu'nun bir kalesi ile, bir tapınağı ile, bir Xhantos'u ile, bir Patara'sı ile, bir Letonya'sı, bir Apollon'u, bir Didim'i ile var olmuşlar. Aşağıya kayıyorsun Miletos Okulu var. Dört büyük filozof Aneksimandros, Aneksimenes, Aneksigoras ve Thales'in yetiştiği okul, İyonya Okulu. Bunlarla bir bağ kurabilmek için işte böyle bağdaş kuruyoruz. Anadolu'da buna bağdaşlık denilir. "Religion" da aynı anlama gelir, din yani. 4. Yüzyıldaki kilise azizlerinden bir üstadın dediği gibi, bağdaş kurup cemal cemale cem oluyoruz. Cem olmak kavramı bazı kişilere sıkıntı bile yaratabilir. İnsanların birliği neden istenmez ki? Ekonomik-politik olarak şunu söylerdi rahmetli anam; sen ağa, ben ağa, inekleri kim sağa? İşin köle-efendi diyalektiğini biliyoruz, ama cem olmanın başka bir şeyi var. Orfik dervişler, ışık insanları, Buda'nın dediği gibi, Mevlana'nın dediği gibi, Konfiçyus'un dediği gibi, efendim چراغınızın nuru ile yandaki canın kandilini uyandırsanız ışığınızdan ne kaybedersiniz? Hiçbir şey kaybetmezsiniz. Ama bu el vermeye ve almaya ne kadar açgözlü, uzanmaya tutmaya, sevmeye, dokunmaya ne kadar açgözlü? Modern insanın derdi bitmez, psikiyatristleri, terapileri, klinikleri... Kafayı öyle bir yiyeceksin ki, Aşk ile yiyeceksin, divanesi olacaksın, o zaman mânâlar açılacak. Bizim burada yaptığımız birinci kısım, işin eziyet kısmı. Üniversite gibi yani, 4 yıl, 5 yıl, 10 yıl sürüyor. Pisagor Usta 35 yıl çekmiş bu

eziyeti. Biz iki saat çekmişiz muhabbet ile. Orfik dervişler Anadolu'da köy köy dolaşır, aşıklık geleneğidir. Işık insanlar; Aşık Veysel, Aşık Ali İzzeti, 7 Büyük Ulu Ozan, Nesimî'ler, Pir Sultan Abdal'lar, Kul Himmet'ler, Karacaoğlan'lar niye gezmişler dağlarda? Sanat ile de baktığımız zaman, bir dert var çünkü. Bu dert nereden geliyor, bu dertten zaten haberdar değilsen... Alevi erkanlarında, cem ayinlerinde böyle bir espiyi yaparsınız, Nur suresi ile başlar. Der ki; Allah yerlerin ve göklerin nurudur. O misali bir sırça fanus içinde inci mercana benzer. O'nun yağı ne doğudan ne batıdan gelen bir zeytin ağacından tutuşturulur. O tutuşmasa dahi, biz onu tutuştururuz. 35-36. ayeti kerimeler diye geçer. Mushaf-ı Şerif'ten bir bölüm okuduk, Anadolu sentetizmi olsun Kur'an'ı da katarak. Burada bahsedilen zeytin ağacı, İnsan-ı Kamil'dir. Bilinç Arkeolojisi. Michel Foucault'nun dediği gibi kişi kendi derinliğine ne kadar emek verir, inerse, o kadar katman katman açılan bir soğan zarı gibi olduğunu görür. Yoksa hangi boyutunda takılırsan, o kadarsın. Mesela ben Ali Naki'yim, felsefe yapıyorum, saz çalışıyorum. O kadar mı? Ben bunlar mıyım sadece? İşte dost dostu bunu hatırlatmıyor mu? Bu tür sohbetler de olur inşallah. İnşa Hakk'tan olsun. Mevlana Aşk, Aşk, Aşk demiş işte Divan-ı Kebir'ler çıkmış. Ondan sonra Şemsi Tebriz-i demiş, Aşk'ı da bırak, yani terki terk, Allah'ı da kaldır zihninde, hepsini kaldır, kaldır, geriye ne kalıyor? Onu deneyimle. Hiç. Neyzen Tevfik yaftasıyla dolaşıyordu ya, boynunda yazar, Hiç, Hiç'in Azabı Mukaddesi. Hiç. Niye buluştuk? Cem için, birlik için. İşte orfikler bu saz aracılığı ile titreşim yayarak, müzik ile hatırlatarak diyorlar ki: Bir sakiden içtim şarap. Saki kim? Şarap ne? Nerede içmiş? Ne olmuş? Anlatıyor Yunus. Arştan yüce meyhanesi, bizler O'nun mestleriyiz. Mestane ama ayık. İzinde, merkezinde, ama ayık. Mestleriyiz, canlar O'nun peymanesi. Peymane bardak demektir. Meyhanede kafayı uzatırsın ya, doldur dersin ve saki sunar. Aslında bir alt başlıkta Anadolu zevki içerisinde, nefeslerinde, söz ve mânâ geleneğinde bu rumuzları, bu zevki ve sembolleri araştırdığımız zaman yaşadığın coğrafyanın türküsüne, deyişine, kelimelerine, sözlerine bir yakınlık kurmuş oluyoruz. Marx'ın dediği anlamdaki yabancılaşma kalkıyor bir tık daha. Yakın olursan kendine, insana, üretim araçlarına, kozmosa, tabiata, o zaman güzel insan, İnsan-ı Kamil, komünist insan, Adam Kadmon, üst insan olursun. Her biri birşey demiş. Hepsini kaldırdık, levh ettik, dupduru, tertemiz, kendi özümüze bir an yakın olmak için. Persona, hazreti zihin izin vermiyor ama ısrarla. Onun için Muhammedi bir nefesle diyoruz ya, onun ipini bağlayacaksın, o orada takılacak. Orfik gelenekte bu bilgiyi insana hatırlatmak için sohbet, müzik, yemeli içmeli sofralar, Diyonisos şenlikleri gibi şenlikler kullanılmış. Hatırlamak yani. Enes olmak. İnsan. N-S yazılır, nas, insan. Enes hatırlayan, insan unutan varlıktır. Unutmuşuz. Neden unutuyoruz? Çünkü doğmanın bir travması var. Ana rahim kanalından bir bebek bu aleme açılınca artık nasıl bir hikaye yaşıyorsa unutuyor. Psikiyatride doğmanın, ölmenin, sevmenin bir kaygısı var. Hep bir kaygı içerisinde insan. Carlos Castenada'nın "Don Juan'ın Öyküleri"nde anlattığı gibi, her türlü sufi terbiyede de öyledir, yaşlılık zihninin uyguladığı manipülatif bir etkidir. İnsan yaşlanır mı? Estağfirullah. Kissalar bunun için anlatılıyor; sen hep dipdiri ve dirimselsin. Ama zihninin nereden, ne zaman dahil olduğunu tespit edeceksin. İnsanda öyle bir kudret vardır ki, o kudretin bilincinde olacaksın. O kudret nereden geliyor? Bu rasyonel, akılsal, ilmi, nazari kanallarla çok idrak edilemez. Onun için keşif zevki ile, yani maneviyat dediğimiz kendi varlığına münhasır, etik açıdan temiz ahlâk elbisesi dediğimiz Cemil esması ile, güzellik ile olacak. Güzeller birbirini izleye izleye güzel olur. Güzele bakmak sevaptır. Sen sadece onun yarı,

bunun şuyu değilsin. İşte bu meclise üryan mektebi denir. Kimse kimsenin birşeyi değildir. Buraya geldiğin zaman kendinle geleceksin. Bugünkü meclisi burada muhabbet ile tamamlayalım. Zevki çoktur. Bu Aşk bir bahri ummandır, buna hadd-ü kenar olmaz diyor Seyfullah Pir. Pir Sultan da diyor ki; muhabbete doyum olmaz, muhabbet baldan tatlıdır, doyamazsın demedim mi, güzel aşık cevrimizi çekemezsin demedim mi?

2. Ders

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Ey bizden olan, her zaman bizimle beraber bulunan! Bizden sana Allah'ın selamı olsun! Selamette, huzur içinde kal, mutlu ol!

Ey bizden olmayan, aramızda bulunmayan! Sana da Allah'ın selamı olsun, selamette huzur içinde kal, sen de mutlu ol!

Ey beğenilen nur, ey gözlere sürme olan azîz varlık! Sen her görünen şeylerden daha güzelsin. Sana, bizden Allah'ın selamı olsun! Selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!

Ey beden elbisesi giymiş ruh! Ey mü'mine de, kafire de Allah'ın rahmeti olan azîz varlık! Sana bizden Allah'ın selamı olsun, selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!

Sen, dolunay doğdun derken, damdan aşağı indin. Ey ayın bile güzelliğine, parlaklığına kul, köle olduğu azîz varlık! Bizden sana, Allah'ın selamı olsun, selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!

Ey herkesten, her şeyden fazla beliren, her yerde bulunmayan, her halimizi gören, gözeten! Ey incilerle dolu deniz! Bizden sana Allah'ın selamı olsun, selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!

Ey noksansız güzel! Ruhu neşe içinde oynatıp duran, ey mest olup şu başı döndüren güzel! Bizden sana, Allah'ın selamı olsun, ve huzur içinde kal, mutlu ol!

Şarap, senin yüzünden coşmada, kamıştaki şeker, senin yüzünden meydana çıkmada, fakat sen ikisinden de güzelsin. Bizden sana Allah'ın selamı olsun, selamet ve huzur içinde kal, mutlu ol!

Ali Naki: Müzik ile başladık sohbete. Kalbe işleyebilmesi için. Bu bir Orfe geleneğidir. Gönüller, ikrarlaşımlar, kabuller verildiği zaman sakin bir şekilde akıyor. Bu 8 haftalık çalışmada neler var? Anadolu Bilgeliği, Mısır Bilgeliği, Pers, Hint, Çin... Bu bilgelikler ne ola ki? Algı biçimlerini, yaşam biçimlerini tanıya tanıya dil de kendi içerisinde bağlar kuruyor. Kadim Bilgelik Atölyesi'nin ana teması ister istemez önce Anadolu, yaşadığımız, ayağımızı bastığımız bu coğrafya. Soruyoruz biz kimiz, neyiz? Bir tarih bilinci ile bağlar kurabilmek lazım. Tarih bilgisi değil tarih bilinci. Tarih bilgisi başka birşey. O bağları tarih bilinci ile kurabilmek için ister istemez, tanıtım broşürlerinde de kullandığımız üzere, mitosları bilmemiz lazım. Mitos nedir, epos nedir, logos nedir? Çünkü temel soru şu: Ben kimim? İster buna felsefeden yaklaşalım, ister herhangi bir ilmi disiplinden, biyolojiden, kimyadan, fizikten, antropolojiden, zahir ilimleri dediğimiz alandan yaklaşalım, istersek batın dediğimiz için içerisine dini de koy, semavi yapıları koy. Ali ne dedi, Veli ne dedi, tüm bu olayların mitostik kısmının dışında bizim Kadim Bilgelik Atölyesi'nde zevk etmeye çalıştığımız Logos. Logos Külli Akıl aslında, Grek dünyasının büyük üstadlarından Herakleitos'da da geçer. Grek Dünyası ile bağ kuruyoruz mesela. Grek derken sadece bir Yunanistan'ı değil, bu coğrafyanın her tarafında yaşamış bir medeniyetler kültürüne işaret ediyoruz. Bu medeniyetler yaşarken tabii yine dünya aleminin kendi içerisinde askeri sistemi vardı, siyaseti vardı, politikası vardı, vardı da vardı... Peki ama bu filozoflar kendini bilmek için nasıl bir yöntem kullandılar? İşte felsefe dediğimiz yer burası. Geçen hafta da bahsettiğimiz üzere bir Pisagor Usta'yı biliyoruz. Mısır, ana bilgelik okullarından biridir. İdris

mektepleri diye geçer, Hermes Trismegistus diye geçer, Batini ekolde yani İslam tasavvufunda İdris olarak bildiğimiz kişi. Üç kere bilge Hermes. Yunanlılar ona Merkür der. Orta dünyanın insanı, Ortadoğulular O'na Hermes der. Anadolu'ya girdiği zaman bu zaten Ermiş'e döner. Bir kişi değildir. Soyutlar ötesidir. Kim bu bilgeliği kendinde oluşturur ise o kişi bir Hermes'tir. Baktığımız zaman Anadolu'ya, Hermes'ler, yani Ermişler diyarı. İslam tasavvufundan önce de ve sonra da. Pisagor Usta 35 yıl bu Mısır ekolleri içerisinde kaldıktan sonra bugünkü İtalya'da bir okul kuruyor. Yahudilerin 50 yıllık Babil sürgününe denk gelir. Dönemin rivayetlerine göre 535 senesinde diye geçer. Bir Pers Kralı Kuruş, Kürt Kralı diye geçer, Babil sürgününü kaldırır ve Yahudileri azad eder. O Babil sürgünü zamanında Pisagor Usta da her ne hikmetse köle olarak bir savaşta ele geçiriliyor ve Mısır'da kalıyor. Dolayısı ile Mısır'ın bilgeleri bu zatı gördükleri zaman diyorlar ki; biz seni kütüphane sorumlusu yaptık. Kütüphane sorumluluğunu alıyor ve dönemin sosyal statüsü yüksek beylerine, bugünün dili ile, krallarına, prenslerine eğitim vermeye başlıyor. Öyle bir kişidir Pisagor Usta. Bir yandan kütüphanede bu hizmeti yaparken, zamanın İdris Mekteplerinin Pir-i Muğanları dediğimiz büyük ruhlar da O'nu yetiştiriyorlar. Pisagor mevzuya uyanıyor zaten, anlıyor. 34 yıl Hermes okullarında kaldıktan sonra Pisagor Usta artık ülkesine geri dönüyor ve inisiyasyonlardan geçmiş oluyor. O'na gerekli keşif bilgileri, her türlü bilgiyi yüklüyorlar. Pisagor aynı okul mabedini geliyor İtalya'da kuruyor ve bir sistem oluşturuyor. Bir yazım tekniği olarak bilgiyi kumun üzerine yazıyor ve sonra sırlıyor. Ehli olmayanın eline düşüp de kafa karıştırmamasın diye. Bu bir gelenektir. Onun için mitikedir bunlar, yani ağız sırlı. Mistik oradan gelir. Ehli olmayanın yanında konuşmayan. Okula kayıt için de der ki Pisagor Usta; okulumun ilk 4 yılı bir suskunluk eğitimidir. Önce bir susacaksın, dinleyeceksin, hiç konuşmayacaksın. Bu Buddhist geleneğinde de vardır, tasavvuf geleneğinde de vardır. Önce bir dinlemeyi öğren. Mevlana'da vardır; Sema. Bir dinle. Hermes okulları bu anlamda inisiyatik okullardır. Oranın edeb ve erkanına uymak ile yükümlüsün. Oraya talebe olarak geldin ise zaten boş bir kap olduğunun ön kabulü ile geleceksin. Üstad seni seçer, sen üstadı seçemezsin. Pisagor 35 yıl bu okullarda eğitim aldıktan sonra Güney İtalya'ya geliyor, kendi okulunu kuruyor ve dönemin prenslerine eğitimler veriyor. Prens çocuklarının şehzadelerin karşısında bir ermiş var, Hermes Trismegistus var, orada krallık, sultanlık işlemiyor. Dolayısı ile okulundan bu öğrencileri tek tek göndermeye başlıyor. Dönemin siyasi konjonktörel yapılarında dönemin kralları diyor ki; sen bizim çocuklarımızı okuldan atıyorsun, beğenmiyorsun, hayırdır? Ve Pisagor Usta'yı 300 öğrencisi ile yakıyorlar mabedinde. Bu yakma geleneği iktidarın temel bir öldürme biçimidir. Osmanlı'da öldürme biçimleri de çoktur bilirsiniz; çarmıh tekniğinden tut da, deri yüzmeye kadar. Pisagor Usta bu eğitimi verirken öğrencileri O'na diyorlar ki; sen Tanrı'sın galiba. O da diyor ki; ben Tanrı değilim, Estağfirullah. E o zaman sana bir şekilde hitap etmek istiyoruz diyorlar. Bir isim vereceğiz ne verelim diyorlar. Peygamber diyorlar, yok diyor, arıfsın diyorlar yok diyor, o zaman ne diyelim diyorlar, çok etkileyici bir kelimedir: O ariflerin cemalini, nefesini görmüş, dinlemiş olan ve onların bilgeliğini seven bir kişiyim. Yani bana filozof deyin diyor. Philo-sophia'yı yani bilgelik sevgisini taşıyan bir kulum. Daha sonra filozofluk da bir sıfata dönüyor tabi, tıpkı alimlik gibi, ariflik gibi, sultanlık gibi, melik gibi. Esmâ sıfata dönüştüğü zaman üzerimize yük oluyor. Bu bilgelik sevgisinde, Mısır ekolü çok önemlidir. Anadolu'da da devamı vardır zaten, bağlantılıdır. Buradan mı oraya gitti, oradan mı buraya geldi gibi sosyal, siyasal, antropolojik birçok çözümlemesi var ama

oralara hiç girmek istemem. Ama kabul gören bir Göbeklitepe ispatı var. Bugün bir muhabbet, tevatür dediğimiz, kabul ediyoruz. Demek Anadolu'da birşeyler var. Babilonya Bölgesi'nde, Anadolu İrfan yapısında, İslam'dan önce, dinlerden önce, Hristiyanlık'tan önce, Yahudilik'ten önce, İbrahim'den önce, bir şekilde insanın bulunduğu bir coğrafyanın üzerindeyiz. Adlarına girdiğimiz zaman şu anda bir Likya bölgesindeyiz. Kavramları nasıl çözeceğiz, nasıl idrak edeceğiz? Çünkü idrak edince zevk başlar. Felsefede aslında bir zevk halidir. O zevk oluşmazsa kuru bir bilgi olur. Pisagor Usta, Mısır Mabedlerinden Grek dünyasına bilgeliği taşıyan beş büyük üstattan biridir. Diğer Thales'dir. Yakındır bölgemize, Aydın-Didim'i geçince Miletos bölgesinde yetişen dört büyük tabiat filozoflarındandır. 7 tabiat filozofu var. Bu 7 tabiat filozofu bu evren neden oluştu, ana maddesi nedir sorularını sorarak ontolojik bir çalışma yapıyorlar, Thales sudur diyor, Herakleitos ateştir diyor, Anaksimandros geliyor topraktır diyor, Miletli Anaksimenes havadır diyor. Fakat Herakleitos'un o gün ateş dediği şey, bizim bugün ateş dediğimiz değil. Thales'in bahsettiği su, bizim bildiğimiz su değil, toprak, o toprak değil, hava, o hava değil. Sonunda Empodekles geliyor ve tüm bunların içerisinde yaşan o canlı yapıyı kastederek bu dördünü bir araya getiriyor. İslam tasavvufunda Hayy esması ile işaret edilir, canlı. Varlığın kendisinden başka bir şeye gereksinim duymayan o cevher, o tözü nedir? Aristoculuk bunu sorar, cevher der. Bir noktadan sonra o ondan çıktı, bu bundan çıktı gibi devam edemediği için, zihin bir noktaya bağlamak istiyor. Biz ona töz diyoruz felsefede. Kabuldür yani. Kendisinden başka bir şeye gereksinimi olmayan şeye töz deriz, cevher deriz. Töz de, cevher de, semavi dinlere gelersen Tanrı de. Daha sonra bu tabiat filozoflarının hikayesi Sokrates geleneği ile birlikte insan felsefesine dönüşüyor ve daha etik problemler konuşulmaya başlanıyor. Sokrates ile birlikte deniyor ki evrenin ana arkesini biz çözdük bildik neyse ne, ama asıl problem insan nedir? Ben kimim? Doğru eylem nedir? Doğru ahlâk nedir? Bu bahsettiğim tarihler, Pisagor ortalama 560'lı yıllarda Hermes okulunda yani Mısır bilgeliğinde inisiye olmuş. Bugün bildiğimiz felsefenin, matematiğin, astronomi ilminin yaşadığı yerler. Latinler 4 kutsal sanat diyecekler bunlara daha sonra. Astronomi, matematik, tıp, retorik, yani düşünme sanatı. İslam daha sonra buna fıkıh, kelim, hadis ve tefsir ile girecek. Bu bilgeliği Pisagor alıyor ve İtalya'ya götürüyor. Mısır ekolündeki yapı beş büyük filozof ile birlikte taşınıyor. Thales, ki O'na da ortalama 580'ler diyebiliriz çünkü 585 senesinde gerçekleşen güneş tutulmasını bilen bir zat. Solon vardır, Platon'un öncesidir, hukuğu getiriyor. Bugün Roma Hukuk'unun temelinde Solon Kanunları yatar. Bu beş büyük bilge, Pisagor, Thales, Solon, Platon ve Orfe, felsefeyi taşıyorlar. Orfe mistik ekolü, yani bütün gayb alemini bugünkü Tragoslar'a taşıyor. İsa'dan önce 8. Yüzyıldaki Orfe, Orfeusçular diye geçer. Tamamiyle mistik bunlar. Ağzı mitike, sırlı, hiçbir şeyi ifşa etmezler. İnsanın kendi özüne ulaşması için kullandıkları ritüeller ve inisiyasyon teknikleri vardır. Platon felsefeyi getiriyor. Zaten 15 yıl Mısır mabedlerinde 1. inisiyasyondan geçmiştir fakat Pisagor gibi diğer inisiyasyonlardan geçmediği için bir filozoftur, Attika dilinde konuşan Musa'dır. Musa'nın Yahudi irfanındaki yerinden bahsediyorum, semavi yapıyı anlatmıyorum. Musa'nın bilinç konsepti Mısır ekolünden gelir. Onun için Musa da Firavun da aynı okulda okumuş, yetiştirilmiş olan kişilerdir. Bunlar aslında biri peygamber olacak, biri Firavun olacak anlamına gelmiyor. Bu okullarda bu eğitimler verilir. Bu bir Mısır bilgeliği. Bu Mısır bilgeliğinin ana köklerine girdiğimiz zaman da bugünkü Hint diyarının yukarı taraflarında Keldaniler dediğimiz,

ezotorizmde Atlantis ya da Mu diye geçen bir medeniyetle karşılaşırız. Keldanili rahipler büyük Pir-i Muğan'lar. Hint diyarından Mısır'a gitmişler Mısır mabedlerini yeniden inşa etmek için. Gilgamiş dönemi. Mezapotamya Bölgesi'nde Sümer Uygarlığı var, ki 5500-6000 yıllarına kadar gider. Mısır bilgeliğine girdiğimiz zaman ortalama 3750 yılıdır. Anadolu'da Hititler var, Hitit öncesi Luviler var. Bugünkü Göbeklitepe'yi yani Urfa bölgesini baz aldığımız zaman tarihi kayıtları 13 binlere gidiyor. Bu bilgelik okullarının her biri birbirleri ile bağlantılı. Her türlü ilmi disiplinleri biliyorlar. Pisagor'un bildiği gibi yüksek matematik, astronomi biliyorlar. Astronominin ana merkezi Urug Şehri'dir mesela. Urug, Gilgamiş'in başkenti. Ur şehri. Ur merkez demektir. Bunun arkasında ne var mesela, Ur-fa var. Sonra ne var, Anadolu'ya geliyorsun, Ur-um diyarı. Bunlar dilimizde bir şekilde hala yaşattığımız Sümerce kavramlar. Urfa ne oluyor, bugünkü Harran bölgesi ve astronominin büyük bilgeleri yetişiyor burada, ilk üniversite. Mushaf-ı Şerif dediğimiz Kur'an'da da geçen Saabiler mesela, yıldız ilmini bilenler. Saabiler Hakk'ın mümin kullarındandır. Kısacası bu coğrafyanın hikayesini izlerken arka tasarımındaki bilgeliği anlamak esas olan. Urfa, Saabilerin merkezi. Urug, Sümer bilgeliğinin yaşadığı yer. Urum diyarına geldiğinizde de Likya şehrini düşünün mesela, ki Likya daha dünkü. Bir Hitit 2200'de başlar, geç Hitit dönemine kadar gelir. Mısır ile sürekli bir cenk halinde, 1000 yıl sürüyor savaşları. Musa bu dönemde gelir, Kadeş Antlaşması yapılır. Anadolu'da bir bilgelik var. Luvi yani ışık insanları diye geçiyor. Kadim bir gelenek, bir dil var, bir yaşam biçimi var. Uzun yıllardır, Hitit'den önce de yaşamış olan. Aynı zamanda burada Hattiler, Hurriler var. Kur'an'da Hurri kızları diye geçer mesela. Anadolu ile Arap medeniyetinin filozofları, peygamberleri, tüccarları temas içerisinde. Önce bu bağı bir oluşturacağız kafamızda. Luvi, ışık insanları. Bu Tevrat'ta Levililer diye geçer, yani ahit sandığını açmaya yetkili olan kavim. 12 kavimden biridir. Bu ahit sandığı dediğimiz ne ola ki? Mısır'daki bu ahit sandığı aslında baktığımız zaman mânâ aleminde, bizim içimizdeki o Tur Dağında sırlı olan, mânâ. Kullandığımız kavramlar içerisinde Hititçe var, Arapça var, Farsça var, var oğlu var. Diller kendi içerisinde bir yapı oluşturmuş. Dili sadece Hint, Avrupa, Arami, Orta Asya gibi ayırtırmak da çok doğru değil. Diller, genler gibi değildir. Türk müsün, Kürt müsün, Ermeni misin, bu ekoller buna bakmaz, insana bakar. Dolayısı ile bu okullar Pisagor Usta'nın bahsettiği dört bilgelik kavramı temelindedir. Bunlar sevgi türleridir aynı zamanda. Birincisi Eros, yani karşıt cinsin karşıt cinse türünün devam edebilmesi için, orada oluşan o enerji, o aura. O eros enerjidir, bütün varlıklar bunu bilir. İkinci türü, akrabalık bağı, Grek dilinde storhi. Çocuğunu seversin, kuzenini seversin, milletini seversin gibi. Üçüncüsü philo-sophia, bilgelik sevgisi, yani felsefe. Pisagor Usta diyor ya; bana o arifleri görmüş, bilgeliklerini zevk etmiş ve onların derdini aktarabilen bir filozof deyin. Aslında Fuzuli gibi, Yoksuli gibi Anadolu Aşıkları da kendilerine en harabat, kemter, bir melami neşvesi gibi, egoyu titreştirmeyecek bir isim seçmişlerdir. Filozof da aslında aynı öyle bir isim temelde. Mesela Muhammed ne diyor, Fakri Fahr. Yokluğu ile övünen. Dışarıya baktığın zaman İslam peygamberi diye geçiyor. Kullandığımız dilde kelimelerin, kelamın, göstergelerin işaret ettikleri var. Semboller takip ediyoruz. Şu an burada bir halının üzerinde oturuyoruz, bu halıyı bile bir sembol olarak okumaya kalksak, Milas halkının köken mitlerinin hepsini tek tek okuyabiliriz. Ama bizden bu bağ koparıldığı için sadece bir halının üzerinde oturuyoruz. Ederi ne bileyim, bir bedel biçilmiş işte. Ama burada bir kilim, kelam, kalem dokunmuş aslında. Bir seccadenin üzerinde oturuyoruz. Sücud ediyoruz. Kendi varlık mülkümüzü, varlığımızı,

özümüzü bilebilmek için. Anlamı değişmeye başlıyor. Bir ip, bir dokuma, bir hayvandan alınmış ve dokunmuş ama ne anlatıyor, pahasını neye göre biçeceksin? Seccade, sücud edeceksin, sacid. Hepsi bir kavram. Hepsinin kendi içerisinde bir okumasını zevk edebiliriz. Aramızdaki sevgi bağı, felsefeden dolayı bulduğumuz için bilgelik sevgisidir. Dördüncüsü agape. Koşulsuz, komünyon. Kilisede mesela komünyon ekmeği İsa'nın etini, şarap ise kanını sembolize eder. O birleşme, o tevhidi zevki tadabilmek için, birbirimizi hissedebilmemiz için aramızda agapesel bir bağ olmalı. Anadolu değişimlerinde ne güzel geçer, sevgiliden sevgiliye bir hediye, bir anma işareti verildiği zaman ona bergüzar derler. Hani Pir Sultan der ya; bir begüzar ver zülfün telinden sunam. Karacoğlan okur ya; sakla koynunda yardan bergüzar diye. Okuruz mesela, kaldır nikabını görem yüzünü, aç başını yaradanı seversen. Orfe bilgeliği çok yaygın. Orfe bilgeliğini söküp atamıyorlar. Orfe bilgeliği aynı zamanda, köy köy, kasaba kasaba dolaşan aşıklık geleneğidir. Anadolu'da hala bugün yaşamakta olan bu gelenektir. Bugün Çorum bölgesine gittiğiniz zaman, Hitit Mabel'inin ana merkezinde duran iki arslanlı kapıdan geçtiğiniz zaman, oradaki yapıda yetişen bacılar, Komana'lar vardır, Patasavana'lar. Hitit Kraliçeleri aynı zamanda kutsal varlıklardır ve anayı, rahim enerjiyi temsil eder. Rahimden doğmadığın zaman sen kendini bilemezsin. Rahim enerji aynı zamanda mürşidin nefes kanalıdır. Bunlar hep bir sembol işte. Sembol, rumuz, alegori, kendi içerisindeki anlam çiftleri. Felsefede kategoriler diyoruz. Beyaz, siyah, iyi, kötü, nicelik, nitelik, uzay, zaman. Rasyonel kafa. Anadolu bilgeliğinde ve Kadim bilgelikte metodolojilerimizden birisi hem rasyonel ilimleri kullanıyoruz, hem keşfi ilimleri. Keşfe doğru gitmek lazım. Hemhal olarak, birlikte yaşayarak, komünyon oluşturarak, köyünü, topluluğunu oluşturarak sürekli o aura ve o dem-i vahdet, o enerji hattında olabilmeli. E kaç bin yıldır medeniyetler insanı ne hale getirdi? Modern zamanlara baksak bile, sanayi döneminde Decartes'dan sonra gelen kartezyen akıl dediğimiz, herşeyi parçalayarak anlamaya çalışır. Mimari yapıda da vardır izleri. Köy meydanı varken, odalar kurulmuştur, mutfaklar, misafir odaları, yatak odaları, yani ayırıştırma ve bölme. Bölerek idrak ediyor çünkü. Bu modern insanın dramıdır. Ama bir de tümü bütünü görme vardır. Bütünü nasıl göreceksin? Aydınlanma diye birşey de yoktur aslında. İnsan aydınlanacağını sanar ama. Zaten varlık orada durup durmaktadır. Orfe işte bu bilgiyi Tragos'lara, Apollon Mabel'lerine, Delfi Mabel'lerine getiriyor, yaşatmak istiyor. O zaman Apollon Mabel'leri ve Delfi Mabel'leri ayrı. Bir akşam bir muhabbet çıkışı Orfe'yi katlediyorlar. Öyle bir akibeti var. İsa'nın 800 yıl önce bedenlenmiş halidir Anadolu'da Orpheus. Mısır bilgeliğini cem etmiş Orfe. İnsanı çok aşağı noktalara ittiğiniz zaman, insan bedeni egosantrik bir varlıksa bile, o nefis tezkiyesini yapmadan önce hazırı tüketmek ister. Bu hepimizde böyle çalışır. Tüketici bir varlık insan. Çünkü gayretle ve emekle o bağ koparılmıştır ve yabancılaşma başlamıştır. Bu felsefede de böyle anlatılır, Marx da bunu böyle izah eder, Hegel de. Bugün Kayaköy'ün üst tarafında olan Afkule aslında bir manastır olarak geçer ve Epikür mektebidir. İsa'dan önce 400'lü, 500'lü yıllarda Epiküros Usta ne diyor? İnsan haz almak için yaşar. Çok abartacak bir durum yok. Ölümü tespit ediyor. Ölümü konuşuyorsunuz diyor, ölüm geldiği zaman ben yokum, ben olduğum zaman ölüm yok, o zaman bu mevzuyu konuşmanın da bir anlamı yok. O dramsal, kadersel kafayı da kaldırıyor. Marx'ın doktora çalışması Epikür üstünedir. Büyük Komün tasarımının temelinde epikür algısı yatar. Sorulur durulur: İnsan cenneti burada nasıl yaşar? Cenneti nasıl oluşturacağız? İşte iki dönümlük bir arazi, üç beş dost ile yapacağın felsefe sohbeti,

alacağın haz ve sanat. Bu alemde olma sebebini Epiküros böyle açıklıyor. Denizli'ye gidiyorsun, Epiktetos'lar var. Bu bölgede, ilk felsefe metinlerinin kayalara işlenmiş hali var. Çorum'a gidiyorsun Hititler var, öncesi var, Likya var, Urartu var, sayalım, bir zevki olsun. Minos uygarlığı Akdeniz'de, en yüksek irfana sahip. 6000 yıllık. Sümer halen tablet ile, çekiç ile uğraşır iken, Akdeniz'de sırrı çözülememiş bir insan tipi var, ı ışık insanları, Luviler. Yani uygarlıkların izini sürerken ister Anadolu merkezinden başlayalım, ister Hint, ister Pers, ister Mısır, ana merkez her daim insanın kendisidir. Kabe taşınır. Bir dönem Anadolu'dur, bir dönem Mısır'dır, bir dönem Hindistan diyarıdır. Bizim temel derdimiz şu anda dilin yapısındaki kayıplar yani sembollerin, alegorilerin, rumuzların işaret ettikleri ile aralarındaki bağın kopukluğu. O bağ koptuğu için modern insanın dramını biz de yaşıyoruz. Yabancılaşmanın temeli bu, kopukluk, gösterge ile gösterilenin arasındaki mânâ kopukluğu. Çeşitli ekollerde yetiştirildik, koşullanmış bir zihnimiz var. Fransız devrimi oldu, Büyük Buhran çıktı, Çin devrimi, Lenin devrimi derken geldik bu günlere ve bugün Anadolu bilgeliğinde devrim, insanın kendisinde gerçekleştireceği devrimdir. Bunu da ancak kendini bilerek gerçekleştirebilir. Kadim bilgelik burada devreye girer. Ve 13. yüzyılın bütün bilgeliğini bu coğrafyada yaşar, duyar, keyif edebilirsin. Mevlana denen zat 1200'lü yıllarda, Hacı Bektaş 1200'lü yıllarda, Yunus 1200'lü yıllarda, Taptuk Emre, Şihabeddin Sühreverdî, Muhyiddin İbn-ül Arabî, tüm bu isimleri defalarca anarız muhabbet olsun, bir enerji gelsin bize de yansısın soframıza diye. 13. yüzyılda Anadolu'da büyük bir bilgelik ekolü oluşuyor. Çok önemlidir. Taçlanıyor, tohum vermeye başlıyor artık. Meyve veriyor Anadolu. Her biri arif, insan cemaline girmiş ermişler, yani Hermes Trismegistus'lar. Karşılaştığın zaman bir Mevlana ile, nefesini okuduğun zaman Muhyiddin Arabî'nin kelimidir, sözdür hepsi. İsa'nın dediği de, Orfe'nin dediği de. Hakk'ın kendisi kelimedir. Hermes zümrüt tabletlerine öyle başlar. Hakikat sözdür. Orfe de diyor ki Hakikat silahlarla, kılıç ile değil, ancak kelam ile savunulur. Mabedin kapısında yazar. Kelam'a yüklediğimiz anlam kendini bilmek. Sen ilahi bir isimsin. Sen ilahi bir nursun. Kadim Bilgelik'in bir sonraki aşamasındaki niyetimiz Cuma günleri Muhyiddin Arabî sohbetlerinde bu kavramsallığa da giriş yapmak. Orada insanı taclandırıyor ve buna Muhammedi irfan derler Anadolu arifleri. Bu bir din değil. Arap'ın peygamberi bizi bağlamıyor. Bak kayıtlar açık hala da konuşuyoruz. Konuşurken bile algı kavramayabilir. Ya peygamber mi işte salavat getirelim, yaşadığımız coğrafyaya baksana, aynı hikaye. Bunlar kendi bilinci üzerine yükselmiş olan arifler. Arif R-F kökeninden gelir. Arami-Sami dil grubunda önceki derslerimizde onun için bu kadar vurgu yapıyoruz. Ağzımızın içerisindeki dilin titreşimi ses çıkarıyor değil mi? Bu Gibberish meditasyonu gibi de olabilir. Aoavaoavaoua. Bağlantı kurmadığı zaman zihin devreden çıkar. Belirli bir noktaya odaklanırsan bütünsel olan açıklanır. Bir Pisagor tekniğidir aynı zamanda. Meditasyonda burnunun ucuna odaklandığın zaman zihin aradan çıkar. Onun için burnunun ucuna odaklanırsın mesela. Orada kal. Bak hem konuşuyorum, hem de burnumun ucuna bakıyorum, peki konuşan kim? Oraya bakan kim? Andasın. Ama bu atölyedeki ilk çalışmalar kavramlar üzerine. Dili çözüyoruz. Bu dili çözeceğiz ki gönlü, kalbi, vücut sistemini anlamaya çalışalım. İdris, Hermes Trismegistus, ders veriyor. Aktarıyor. Sesli aktarıyor İdris Nebî. Terzidir kendisi. Anadolu deyiş ve nefeslerinde çok geçer. Harabî Baba'dan okuruz ya, İdris Nebî daha terziliği icat etmeden, endazedan geçti boyumuz bizim. Harabî. Allahu Ekber. Ne kadar etkileyici sözlerle bak. İdris Nebî terziliği icat etmeden, endazedan geçti boyumuz bizim. Sen kime ne bilgiyi

aktarıyorsun diyor. Neyin Hermes'i, neyin İsa'sı, neyin Musa'sı, neyin peygamberi, kimsin sen? Burası Anadolu işte. Bunlara ermişler derler. Bu ermişlerin ana karargahı da, bu coğrafyadır. Tutmuşlar buraları auralarıyla, enerjileriyle. Neye benzer hiç bakma. Onlar bir Vücut'tur. Vücut'a indi ete kemiğe büründü, Yunus diye göründü. Onun için Hermes bilgeliğinde herşey söz, yani kelimadır. Ve hakikat silahla, ego ile, nefis ile savunulamaz. Başa çıkamazsın. Hayatın heva olur gider. Kelam ile gideceksin. Çünkü bu söz, kelam, Tanrı'nın kendisidir. Tanrı'nın ne olduğunu bilmiyoruz ama kendimden bileceğim diyor Muhyiddin Arabi. İnsan, Hakk'ın kendini tecelli ettiği yer, mazhar olduğu yer, ışığının düştüğü yer olarak ele alıyor. Senin kendinden haberin yok diyor, buna bir uyan. Platon'un dediği gibi, biz Tanrı insanlardık, unuttuk. Kuran'ın son suresidir "Nas", insan. Enes yazarsan, kaynağını hatırlayan, insan yazdığında ise unutan olur. Eneslerle oturup kalk. Bu enesler aynı zamanda müminlerdir. Mümin, emin kişidir. Eminliğini göster ki bir aşk oluşsun, samimiyet oluşsun. Mümin. İnsanı inceliyoruz yani hazreti insanı. Hazret dediğimiz bir makam yani saygı ile yaklaşıyoruz. Arapçada efendi, saygıdeğer, bilinci üzerine kafa yormuş demektir. Eğer onun hakkını o tarzda vermezsen, onun ilmi sana açılmaz. İdris ekolü ile ilgili yeri gelmiş iken bir bilgi aktarayım; Yin yoga yapanlar bilir, zannı güman anlamına gelen göbek bölgesinde bir yer vardır, orayı keserler. Terzi makası derler oraya yin yogada, Sanskrit geleneğinde de. O bağı keser, bir dikiş atar ve seni direk kaynağa bağlar. Eğer orayı doğru bir İdris kesmez, doğru bir dikiş atılmazsa, senin bağlanıp gideceğin kaynak artık kendi zannı gümanın olabilir. Muhyiddin Arabi dizgesinde seni ancak Ol kişi, o Ermiş Rabbi makama, kendine bağlar. O dost odur ki, o şeyh odur ki, o pir odur ki seni sana bağlar. Seni seninle barışık kılar. Seni sana değil de, kendine bağlıyorsa zaten mevzuya uyan, orada büyük bir tezgah vardır. Alanı boşalt, çekil, hiç selam bile verme, gerek yok, yorar seni. Ya Selam ver çık. İnsan olduğu için bir yerde hazrettir yani. İnsan Kur'an'dır aynı zamanda tasavvuf geleneğinde. İdris'in elinde bir makas vardır, sana hülle biçer. H-L'kökeninden geliyor hülle, hal. Elbise, libas. Senin auranı, senin varlık biçimini, doğru düşünme metodolojisini sana giydirir. Herkes kendine ait bir varlıktır. İdris Nebi hülle biçer, gezer Allah deyi deyi diyor mesela Yunus. Söz, kelam ete kemiğe büründü, insanda göründü. Bu hüluldur, yani bir görünüş biçimi. Söz, ete kemiğe lehm ile büründüğü zaman, hülulda görünme hali olduğu için, o sofralardan yiyip içtiklerinize helal-i hoş olsun derler Anadolu'da. Hülul olsun yani, yediğinin Hakk'ını ver. Çay içtin, yemek yedin, o koşulsuz, agape ama en azından ben değil de sözün sahibi bir irfana dönüştür, bir selama, bir güzelliğe dönüştür. Teşekkür veya minnet anlamında değil. Estağfirullah. Göster sadece, helal olsun. Hülul klasik ortadokside, molla geleneğinde, her türlü felsefede reddedilmiştir. Çünkü insan Tanrı olabilir mi, sen kimsin ki? Tanrı Tanrı'dır. İnsan insandır.

Katılımcı: Hilal de buradan mı geliyor?

Ali Naki: Hilal de tabii buradan geliyor. Helal, hulul, hilal, halil, ehil. Kalp bağı kurunca dizgeyi üretebiliyoruz. Bu kavramlar önemli. Kavramlar tasavvuf zevkinde bu şekilde yürüyor. İsimler girecek daha sonra. Tanrı'nın 99 esması değil ama, o mollayı ilgilendirir. Bu muhabbette biz bunların mânâsındayız. Mânâdan koptuğun zaman zaten yiyip içmiş olduğun arpa gibi olur. Vücudu doyurur ama ne derece besler bilinmez. İdris geleneği

Mısır bilgeliğinin ana temelidir. Keldaniler ile birlikte görülmüştür. İdris'in ne olduğuna geldiğimiz zaman, işte, hülle biçiyor. Halil Cibran'ın bir eseri vardır, Ermiş isminde. Hermes Trismegistus. Bu coğrafyada P harfi pek söylenemiyor, Ph olarak okunuyor daha çok. Platon'a Eflatun denilişi gibi. Hermes'e de Hermes diyemiyor, Ermiş diyor. Bilincinin varlığına varmış, hülul olmuş, kendinde kendini göstermiş olan bilinç tipi, söz, kelam. Kelamdan kastımız bu. Bu kelam nerede gözüküyor? Kendini bilen varlıkta gözüküyor. Mazhar yeri insan. Adına istersen haberci de, peygamber de, postacı de. Çünkü kişi kendindeki bu kelama, İnsan-ı Kamil potansiyeline ulaştığı zaman, espirisine diyoruz ya, sen ağa, ben ağa inekleri kim sağa? Hermes okullarında mesela Firavun ve Musa da aynı okulda. Musa da kütüphanecilik yapmıştır, bilginiz olsun. Kitaplıkta yani. Yani o kanallarını açmış. İdris ekolünün kendisinin altını çiziyoruz. O inisiyasyonlardan geçtikten sonra bilincine uyanıyor ve zümrüt tabletlerde dediği gibi; sözdür, herşey titreşir, candır. Söz titreşmeye başlayınca frekanslar oluşur. Nur deryası, ışık varlıkta görünmeye başlar, hulûla ininceye kadar. Can olursun. Can. Can ayrı birşey, ruh ayrı birşey, nefis ayrı birşey, zeka ayrı, zihin ayrı, bilinç ayrı. Hangi birinden bahsedelim? Ama canın attığı bütün varlıkları ürküten bir avaz vardır, bilir misiniz? Can, hakikat aleminden çılgılık attığı zaman kimse yaşanamaz, herkes ürperir. Ona Farsça'da avar derler, ses, can'ın sesi. Avar. Avaz diye geçer. Birlikte okursak ne oluyor? Can-avar. Anadolu halkı canavara kurt der mesela. Kurdu gördüğü zaman canavar der. Can'ın attığı bir avar var, bir ses var. Önce kendi içimizdeki bir deyişe, bir Anadolu türküsüne, nefese bağlandığımız zaman bir hikaye oluşmaya başlıyor. Bunların hepsine öncelikle kelam diyoruz, kelime. Kalem. Kalemle yazmayı öğretir bize. Anadolu'da 13. yüzyılında ekoller açılmaya başlıyor. Batı medeniyeti ile bir bağ kurabilmek için şunu bilmemiz lazım rasyonalist sistemde. 830 yılında aleme bir filozof doğdu, bunun ismi El Kindî'dir. Aristocudur. Bir prenştir. Bütün prenslik malını Beyt'ül-Hikme'deki Aristo eserlerinin çevirileri için Yunus'un yaptığı gibi yağma ediyor. El Kindi, dönemin büyük Yahudi alimlerinden. O dönemin Yahudi irfanı çok önemli. Aristo'nun Poetika'sını çevirtiyor, bir kese altın veriyor. 830 yılı, unutmayın. Aristocuların büyük ustası. İslam sonrası dönemde bu coğrafyanın nasıl mayalandığına dair bir dizge oluşturmaya çalışıyorum. Hikmet Ev'inde bu çeviriler yapıldıktan sonra, 870 yılında aleme gelip, 950 yılında Hakk'a yürüyen, ikinci Aristo diye geçen, Farabi geliyor. El Kindi'nin açtığı bu yolda, Aristo'nun bütün eserlerini dönemin devletlerinde anlatmaya başlıyor. Müzik, astronomi, tıp, retorik, 4 büyük sanatı biliyor bunlar. Farabi 950'de Hakk'a yürüyor, 980'de büyük ruh Hüseyin Ali Sina, İbn Sina diye geçer, aleme geliyor. Aristo'nun, mantıkçı pozitivistin, rasyonalist bir aklın arşı alada okuduğu bilgiyi, ilmi kendinde cem eden, Şeyh-ül Reis'tir İbn Sina. Bunlar İhvan-ı Safa'dır, temiz kardeşlerdir. Bir örgüt gibidirler. Dönemin politik koşullarını da anlamak lazım elbet. İslam neydi, Yahudilik ne oldu, Hristiyanlık nereden çıktı? İşin içerisinde biraz da ekonomik-politik kavgalar var. Bunların temel düsturu İnsan-ı Kamil'in bu alemde Hakk'ın halefi olduğu ve kişinin kendini bildiği zaman O'nu temsil edeceğidir. Ne sen benden üstünsün, ne ben senden, temiz kardeşlik. Kimse kimseden üstün veya alçak değil. Ama dönemin koşullarında, padişah var, halife var, reis var, şu var, bu var... Hiyerarşik bir yapı var. Arifler diyor ki seni sana bağlayacak yolu takip et! Seni sana bağlamıyorsa oradan uzaklaş, konu bitmiştir. Ve bunun nasıl yapılacağını da anlatıyorlar. Onun için yasaklılar, onun için yakılıyorlar, onun için öldürülüyor, katlediliyorlar. Çünkü tezgah bozuyorlar. Vesvesenin, iktidarın, artık adına ne dersiniz, tezgahını bozuyorlar.

Çünkü ilmi var. Aydınlanmış, aydın, ışık insanı. Kendinde geziyor, muhabbetinde, deminde. Kendi özünden başka, aşktan başka hiçbir şeye secde etmeyen. Allah de buna. Allah yazılır, Aşk okunur. Aşk yazılır, Allah okunur. Öz. Bazı şeyler var ki, 1400 senedir bu coğrafyada söyleye söyleye uzaklaştırdılar insanları bu ilimden, bu bilgiden. İsa'yı çarmıhtan indirip pişman ettiler, öyle bir ekolü konuşuyoruz. Bir kitap önerebilirim, çok keyif alabilirsiniz, Âmâk-ı Hayal diye, Filibeli Ahmet Hilmi'nin bir eseri. Âmâk-ı Hayal, hayalin derinlikleri. Kendini merak eden, anlamaya çalışan Raci ismindeki zatın Aynalı Baba ile buluşmasını, hoş sohbetlerini ve yaşadığı tecrübeyi anlatır. Roman tarzındadır ama yüz kere okuyabilirsiniz, her okuduğunuzda bilinç meratibinize göre ayrı bir zevk çıkar. Divan-ı Kebir gibi. İşliyor, bilginin dışında birşey. Orada keşfi bilgi geliyor. Raci ismi de her isim gibi bir rumuzdur; aslına irci olacak olan kişiyi işaret eder. Aslına rücu etmek. Aslına rücu edenler, raci olanlar, miracını gerçekleştirmiş olanlardır. Yükselmiş olanlar. O miraca nasıl yükseliniyor? Yatağından bir gün kalkıyor İslam peygamberi Muhammed Mustafa, Cebrail geliyor diyor ki; Hakk seni görüşmeye çağırıyor. Alevi Bektaşî cem ayinlerinin son bölümünde miraçlama diye birşey vardır; aşıklar, zakirler çalar ve bunu anlatırlar. Miraca yükselirken bulunduğu bölgeden kalkıyor Kudüs şehrine geliyor. Burak ile. Bir bineği var, Burak, at, bir rumuzdur. Oradan Cebrail ile yükseliyorlar, Cebrail onu bir noktaya kadar getiriyor, bir noktadan sonra Cebrail diyor ki, bay bay Muhammed Mustafa. Akıl giremez o aleme, Tur-i Sina. Aşk bölgesine giriyor. Sevgili ile buluşacak. Akıl giremez, zihin giremez, rasyonalizm giremez. Keşif ile. Eyvallah diyor nasıl olacak, bir refref, bir tahtirevan rumuzu ile, ariflik bilinci ile yükselmeye başlıyor, bütün alemleri izlemeye başlıyor. Bir bölgeye geliyor, 40lar meclisine ve diyor ki, burası neresi? Muhammedi irfan geleneğinde birçok arif anlatır. Burada eşyanın kaynağını izlemeye başlayan Ademi prototip bilinçtir bahsedilen. Görmeye izlemeye başlıyor. Tüm peygamberleri, kendindeki bütün nübüvvetin kaynağını görüyor. Peygamberlik ilmi, haber, eşyanın kaynağı, ilmi ledünun kaynağını görüyor. Hayrette. Bir aslan çıkıyor karşısına bir bölgede. Aslan yine bir rumuzdur. Aslan ne ola ki? Aslan Ali'dir. Kendindeki yücelik. Yüceliğine şaşıyor. Aslan diyor, hayırdır birader nereye? Diyor ki Allah ile görüşeceğim. Görüşmeye dair verebileceğin bir nişanın var mıdır? Bir kurbiyetin? Bakıyor ki dımdızlak ortada, üryan. Parmağına bakıyor, bir nişan var, Süleyman mührünü konuştuk ya, peygamberlik mührü. Hatem derler ona. O'na emanet. Kaldırıyor veriyor, aslanın ağzına atıyor. Vazgeçiyor mühürden de. Çünkü o Fakri Fahir'dir. Yoksul. Yoksulların hizmetkârı. Yoksulluk yoksunluk değildir, çok önemli bir detaydır Farsça'da. Yoksulluk, o hiçliktir. Aslan diyor ki; geç. Bir bölgeye girer ve Hakk Hüda'nın nur-u cemali O'na 17 yaşında bir civan, oğlan derler, erkek olarak gözükür. Artık nasıl bir cemalse... Orada bir muhabbetler olur, sonra hop yatağında. Hatta rivayetler çok uzar gider bu miraç ile ilgili. Daha henüz yatağının ısısı değişmeden bütün alemleri gezmiştir, Allah ile görüşmeye gitmiştir, bütün kozmogoninin, gaianın, bütün ilmi ledünun, bilim hepimizin rasyonel ve keşif olarak aradığı o eşyanın kaynağı O'na seyrettirilmiştir. Bu zaman aralığı salise bile değil. Arifler böyledir. Astroloji ile, astronomi ile, bilim ile, fizik ile, hani öyle bir geyik yaparsınız, bugün bize en yakın güneş sisteminin dışındaki bir ışık demeti olan bir yıldız 4.22 ışık yılı uzaklıkta. Oraya gitmek için saatte 700 bin kilometre yapan bir araç var şu anda, Nasa onu yaptı. Onunla oraya gitmeye kalksan, toplam 6400 yıl alır. En yakın komşuya selam vereceksin yani. Selam edeceksin. Hayat var ama hayat. Bir selam verip gelene kadar 6400 yıl geçer. Sen 13 milyar 600 milyon ışık yılı

çapındaki bir evrenin sonunu ve sınırını merak ediyorsun rasyonel olarak. O zaman nasıl bileceğim? Neyi bileceğim? Evrenin sonunu, sınırını... Önce kendimi bileyim de ben, Rabbi bileyim. Rabbimi bildimse, kendimi bilirim. Hikaye bu. Cebrail tekrar zahir aleme iniyor. Çünkü bu boyut Cebrail meleğince kuşatıldığı için. Hayırdır Muhammed Mustafa, ne oldu diye soruyor. Anlatsana. Meleklerden üstün dediği yer burası. Melekler bile merak ediyor insanın sırrını. Hayvandan aşağı, meleklerden üstün. Böyle böyle oldu diyor. Miracın kutlu olsun, şurada bir kapı vardır diyor Cebrail. O kapıyı bir çal, orada bir münacata daha gireceksin, muhabbete, ondan sonra bakalım. İnisiyasyonlar gibi. Eyvallah diyor, gidiyor kapıyı çalıyor. 19. yüzyıl İngiliz ressamı bir kapı çizmişti ya, kapı çizmiş ama tokmağı yok, kulpu yok. İngiliz kralı da diyor ki, ressam güzel çizmiş ama kapıya kulp çizmemiş. Diyor kral olmuşsun ama mevzuyu çözememişsin. Bu diyor gönül kapısıdır, içerden açılır, senin orduyla gidip de dağıtıp alacağın, fethedeceğin, keşfedeceğin bir alem değildir. İşte öyle bir kapı. İçerden, ruhlar aleminden, bütün azaların cemali olarak bir ses geliyor. Maharishi'nin, Mooji'nin kamplarında sorduğu soru var ya, o soruyu soruyor ses. Kimsin? Olay aynı. Diyor ki, Resul'üm. Elçi. Ses diyor ki bu vahdet deryasında, bu şehirde, senin resullüğün işlemez. Cebrail'e dönüyor diyor ki, böyle oldu. Cebrail takatini düşürme, bir daha git diyor. Gidiyor ve diyor ki Muhammed Mustafa Ahmed-i Muhtar. O da olmuyor. Hoppala. Üçleme hikayesi. Bir daha gidiyor kapıya ve en son diyor ki Fakr-ül Fahr, Yoksullar Hizmetkarı'yım. O zaman kapı tak açılıyor. İçeri bir giriyorlar... Burası ayrı bir hikaye. Ariflerin ariflerinin meclisindeki nur deryasının ana kaynağı olan eşyanın hakikati bölgesinde, cemale gelebilecek olan ruhların kaynağını görüyor, kırklar. Azalar. Orada ruhlar an be an yer değiştirmekte. Kelleler başından uçuyor. Mânâ alemini görüyor. Anadolu'nun zevkini, Alevi ışık köylerine, Bektaşî erkanlarına girdiğiniz zaman, bu muhabbetlere denk geldiğiniz zaman tekrar duyacaksınız kuşkusuz. Size kimler derler canım diyor. Bize kırklar derler diyorlar. Sayısal bir oyun gibi. Ve sayar. Vücut tekrar kendi akıl dairesine inmeye başladığında ten kafesini görmeye başlıyor ve sayıyor...1,2,3....39 kişisiniz der. Selman'ımız derler, Şeydullah'a gitti, Hakk lokması kazanmaya. Bugün hizmet ondadır. Kırkıncımız O'dur derler. Selman Hü der ve aleme, makama kadem basar. Elinde o gün bir salkım üzüm getirmiştir bezm-i elest'den. Şarab-ı Tahura, Sekkahüm Hamri, onu ezer ve içerler dem-i vahdet olarak. Bektaşî erkanında da, Mevlevî erkanlarında da yiyecek, içecek, her lokma gelişinde ona bir titreşim yüklenir. Onun duası verilir. Öyle hop diye gömmezsin çakraya, mideye. O rıza lokmasıdır. Pir Sultan anlatıyor ya; güzel aşık cevrimizi çekemezsin demedim mi, bu bir rıza lokmasıdır, yiyemezsin demedim mi? Zevki içerisinde onu alırlar bir tas içerisinde ezerler, sonra hep beraber içerler. Engür derler buna. Mutaffifin Suresi'nin 25. ve 30. ayetleri arasında anlatılan hikayedir bu. Ezerler, engür şarabı içerler, dem-i vahdet deryasına muhabbet ile birlikte dalarlar. Bir bakar ki, Ali orada oturuyor, Hasan, Hüseyin, Fatıma, Zeynep çoluk çocuk falan. Aslında o kendi mânâ aleminde peygamber olarak bir miraç yapmış ama diğer varlıklar ile birlikte an be an değişiyor. Bakar ki Ali orada. Ama der ki ben bir hal yaşadım. İşte Hayal Alemleri'nde Muhyiddin Arabî'nin anlattığı hayal alemlerinin gerçekliğine işaret ister. Ben bunu kendi kendime bir zihinsel atraksiyon olarak mı yaşadım, zaten buradaydım ama bana birşeyler oldu. Ali sorar, der ki musayip, miracın kutlu olsun, ne gördün ne getirdin? Der ki böyle böyle oldu, anlatır hikayeyi. Gittim bir aslan gördüm, o aslanla karşılaştığım zaman heybetin ne olduğunu o zaman anladım. Ürperti. Korku demiyor. Estağfirullah. İsmi azam

gibi yani. Aslanı gördüm ve onun heybetinden, onun o Ali nurundan, kaldırdım mührü verdim diyor, ya Ali. Peygamberlik düştü benden diyor. Ali diyor ki, buyur hatemini al, yüzüğü Muhammed'e uzatıyor. Ali'nin sırrına akıl ermez dediğimiz o. Bir deyiş okuyalım isterseniz. Yunus diyor ki, Ya Hakk o okuyana mânâsını giydir. Didar görsün. Dua ediyor, Kaygusuz gibi. Kim arkamızdan diyor, goygoy yapar, Hakk ona didarını gösterebilir, bizim düştüğümüz hali görsün diyor Kaygusuz Abdal. Bu bir zevktir, keşfin zevki. Yoksa harabatmış, terlikliymiş, terliksizmiş, gömleliymiş, gömleksizmiş. Sefil Ali Baba'dan bir eser okuyacağım.

Şah-ı Merdan coşa geldi sırrın aşikar eyledi
Yağmuru yağdıran benim diy`ademe söyledi
Ol demde şimşek bakiyıp yedi sema gürledi
Hem sakidir, hem bakidir nur-i Rahman'ım Ali
Yetiş carımıza kurtar medet mürvet ya Ali

Dost dost,
Kün deyin kün deyin
Kün deyince var eyledi onsekiz bin âlemi
Hem yazandır hem bozandır levh-i mahvuz kalemi
Küllü dertlerin dermanı yaraların melhemi
Hem sakidir, hem bakidir nur-i Rahman'ım Ali
Yetiş carımıza kurtar medet mürvet ya Ali

Dost dost,
Sefil alim akıl ermez hikmetine Ali'nin
Sarraf olan kıymet biçer gevher ile nalının
Nice aşığa maşuk oldu, aklın aldı delinin
Hem sakidir, hem bakidir nur-i Rahman'ım Ali
Yetiş carımıza kurtar medet mürvet ya Ali

Ali Naki: Aşk olsun. İşte bu Sefil Ali erenler. Ali'nin sırlı hikmetine işaret ediyor nefesinde. Anadolu saz ve söz geleneği, mânâ geleneği Orfe'den bu yana devam ediyor. Vakitler hayrolsun, hayırlar fetholsun. Gideceğiniz yerlere selam olsun. Cemal cemale yine buluşuruz inşallah.

3. Ders

Ali Naki: Nedense böyle içeri geçtiğimiz zaman 3-5 saniyelik de olsa bir ciddiyet geliyor. Muhabbet, evde oturuyoruz, sohbet ediyoruz ya. Yoksa aktarıcı olarak 3-5 saniye de olsa vücutta bir basınç oluşuyor. Gerek yok, masada konuştuklarımıza burada devam ediyoruz. Yoksa linear zaman dediğimiz ardışık şu tarihte bu oldu, bu tarihte bu oldu, burda bu oldu, hiç bir işe yarayan bilgiler. Hatta bu Amazon bölgesinde Chomsky'e alternatif bir dilbilim üreten bir zat var, Hristiyan misyoneri. 30 yıl gidiyor bizim Pigmelere Hristiyanlığı anlatıyor Amazonlarda. Geçen gün haberi çıktı. 30 yıl boyunca İsa'yı anlatıyor. Pigmeler hiç oralı değil tabii, takılıyorlar. Pigme dediğim de dillerinde geçmiş zaman ve gelecek zaman yapısı yok. Burada hep buradalar, andalar, dili öyle kullanıyorlar. Hani Ubuntu dili gibi diyoruz ya. Biz var, sen, ben, o yok. Sayılar 4 tane 1,2,3 ve 4. En son Pigmelerden biri diyor ki, 30 yıldır bizimle beraber yaşıyorsun, bizi değiştirip dönüştürmek istiyorsun, biz sana bir soru soralım. İsa İsa diyorsun da, sen İsa'yı gördün mü? Diyor ki yok görmedim. Baban gördü mü, diyor yok. O zaman anlattığın bu kişi kimdir diyorlar. Sen neyin kafasını yaşıyorsun? İsa'yı sen görmedin, baban da görmedi ama sen bir İsa'dır anlatıyorsun. Misyoner aydınlandım mevzuya diyor. Tarihi konuştuğumuz zaman sadece zihnimizi ikna etmek üstüne deliller getiririz. Kadim bilgelik geleneği tıpkı Muhyiddin Arabi Atölyesi'nde konuştuğumuz üzere 3 ayak üzerinde durur. Bir rasyonalizm, akılcılık. Bir diğeri keşif dediğimiz, mükâşefe, deneyimleme. Ama özel olarak İslam tasavvufu içerisinde de Kur'an'ı kullanır. Bu Kur'an'ı konuşuyoruz. Kur'an ise insan demektir. Yani mushaftan bahsetmiyoruz. Mesela bu Divan-ı Kebir şu anda bir Kur'an tevilatıdır. Yaşamış, deneyimlemiş, bunu aşka gelerek, cezbe ile anlatmış. Mevlana dediğimiz zattan bahsedelim. Gündelik yaşam içerisinde, ezoteriklerde bu tür şeylere çok paye biçiliyor. Dokuz dile vakıf bir alimdir Mevlana. Arapçayı, Farsçayı, dönemin Rumca'sını, dönemin bütün kendi iç alt kategorilerindeki genel dizilişi bilen bir zat. İlim yapar, Sultan Bâhâeddin Veled'in oğludur. Ama hep rasyonalizm çalışmıştır bir şekilde, yani akılcı gider Hakikat yolunda. Sonra bir gün Şems gelir ve O'na keşif ilminin zevkini öğretir. Mevlana artık benim mescidim cuma mescidi değil der olur. Kendisi bile diyor ya, Hüsameddin dün akşam ne söyledim bir aç oku diyor. Hisameddin okuyunca, yak at diyor. Aman Allah'ım nasıl da küfre düşmüşüz. Bu keşfi ilimdir. Yani zihin ile o alana girilmez. Tıpkı Kadim bilgelikte Yahudi irfanında Musa'ya gelen ses gibi; burası Tur-ı Sina, Aşk bölgesi, Tuva bölgesi, zihinle gelip dinlersen hiçbir şey anlamazsın. Zaman kaybedersin. Onun için diyor ki zihni, ayakkabı gibi eşikte bırak, buradan çıktıktan sonra sen yine Beste ol, Gökçe ol, kim olursan ol ama burada hiç olmazsa bir muhabbetin içerisinde akış ile birlikte sohbet edelim. Hubbedir bu. Hubbe sevgi demektir. Sevgi, hub kökeninden gelir. Sami-Arabi dil grupları nasıl çalışıyor, onun için anlatıyorum. Konuştuğumuz dilin aynı zamanda şematini, anlam bilimini, gramerini, yüklemine, herşeyini bildiğiniz zaman bir anlam oluşabilir. Sami dil grubunda sessiz harflerin yanına sesli harf koyarsınız, dili oluşturursunuz. Dili oluşturduktan sonra da yavaş yavaş anlam oluşur ve bu binlerce yıllık süre içerisinde medeniyetlerin oluşturduğu bir dildir. Ortadoğu dünyasının dili bu tarzda çalışır. Sese alışırsınız, kavramlara alışırsınız. Şimdi biz modern zamanın insanları olduğumuz için, bir kritik de yapacak olursak, muhabbette öyle de gidelim, bir sosyolojik kritik yapıyorum, dilin köken bağları bu bölgede yitirilmiş. Sebeb-i hikayesine girmem. Tevhidi tedrisat, cumhuriyetten öncedir,

şöyledir, niye oldu, yeniçeriler miydi, tanzimat mıydı, oraları geçelim. Bizim bilinç algımız dilden kaynaklı topraklanmasını yapamadığı için o bağı kuramıyor. Bağ dil ile kurarsın. Gönüldür aynı zamanda dil. Farsçadır, dil diyoruz. Lisan, linguistik. Vakit içerisinde sohbet geleneğinde kavramlar ancak açılıyor. Hubbe de mesela sevgidir. Muhabbet, sevgi ile yapılan sohbeti işaret eder. Gönül gönüle, bağdaş kuruyoruz, oturuyoruz Anadolu geleneğinde. Kalp kalbe olacak. Oturma biçiminin bile bir keyfi var. Bugün okullarda Paşabahçe sürahisi gibi diziyorlar çocukları ve sözüm ona bilgi aktarıyorlar. Anadolu geleneğinde böyle bir öğreti şekli yoktur, öğretmek diye bir durum yoktur zaten. Sohbet vardır. Kimse kimseye birşey öğretemez, kimse kimseyi eğitemez. Kişi kişiye hatırlatabilir ancak. Pisagor geleneğidir de bu aynı zamanda. Hatırlatma vardır. Eğer siz bir kişiye bir şeyi öğrettiğinizi ya da eğittiğinizi düşünüyorsanız, mesela çocuklarınıza, bu sizin zihinsel manipülasyonunuzdur. Size de koşullandırılarak verilmiş olan bir bilginin sorgulamamış aktarımıdır olsa olsa. Matematiği ne yapacak mesela, neden matematik dersleri var? Fiziği ne yapacak? Bunları sorgulamalıyız. Mushaftan bahsediyorsak misal, bunun için kelimeler çalışmasına girmek zorundayız. Dil nasıl çalışır? Önce bu algının oturması lazım. O da bir miktar yorucu oluyor. Daha sonra, yorucu olmaması için akmaya başlıyoruz hep beraber. Sokratik gelenekte olduğu gibi maya, doğma, doğurma. Maiotik yöntem; bilgiyi karşıdaki kişi biliyor, filozof ise ona sorular sorarak doğurtuyor. Zaten onu sen bilmekteydin. O zaman bilmeye bağlantılı bir durum hatırlamak. Bilmek diye birşey yok, hatırlamak diye bir şey var. Bilmek aslında yalnızca zihinsel yapımızın bir çalışma biçimi.

Katılımcı: Bu teori bir felsefik görüş mü, bir felsefik görüş ise kim tarafından oluşturuluyor?

Ali Naki: Bunu bir felsefik görüş olarak algılasak, Mısır bilgeliğine kadar gider. İdris mektepleri, Hermes Trismegistus, Ermişler Okulu, Haramise. Ermişler dediğimiz molla ya da muallim kafasının getirmiş olduğu, senden daha üstün, uçarlar, kaçarlar, sırta kadem basarlar algısındaki bir insan gibi değil. Kendini tamamlamış, zevk etmiş, hayatına geçirmiş irfan ehli kişi. Hikmet hükema kavramından türemiştir. Atına ağzına vurulan gem, hükema. H-K-M, hakim, hekim. At bir yeri ısırmazın diye. Ağza vurulan o gem hükema olduğu için diyor ki hikmetli konuş. Hikmeti bilirsin, daha sonra bunu hayata geçirdiğin zaman buna Ref derler, yükselme hali, R-F kökeninden gelir. Arif oradan gelir. Maarif oradan gelir, eğitim. Arif nedir? Arif bir kişi değil, bir isim, bir esmadır. Bunun gerçekleştirilme durumuna maarif diyoruz. Kendini bilen. Eskiden Maarif Bakanlığı vardı değil mi? Maarif Bakanlığı devlet sistemi içerisinde külli bilginin insanlara hizmet kurumu. Olması gerekeni Maarif Bakanlığı'na bağlı arif anlatıyor. Budur, budur, budur, sence nedir, onca nedir? Dili çalışıyoruz efendim.

Katılımcı: Marifet.

Ali Naki: Marifet de oradan geliyor bak ne güzel. Bugünkü bir Kadim Bilgelik Atölyesi olduğu için biraz ders babında gideceğim. Hem sohbet olsun, hem ders olsun. Anadolu bilgeliğini ve Mısır bilgeliğini şu anda aynı anda bir zevk ile anlatacağım. Persi koyacağız içerisine, Orfik geleneği koyacağız. Bazen zihnim saçaklanıyor, hepsini bir kerede ortaya

boca ediyoruz, sonra yanılabiliriz. Anadolu merkezli yürüyenler diyorlar ki, bu marifetin olduğu yerden önce böyle bir yer var; şeriat. Şeriat nedir? Yasa demektir. Yasayı kabul etmiyorsan gelme. Türkçesi yasa, Grekçesini kullanırsak etika. Aristo'nun öyle bir eseri vardır, Etika. Etik yani değerler sistemi. Bu değerler sistemine uyacaksanız, bu şehre gelin. Bu değerler sistemine, bizim anayasamıza, etikamıza uymayacaksanız, anlaşılamaz. Matematikte de böyledir. Postülatlar, aksiyomlar vardır, yoksa zihin sonsuz tartışmaya girer. Tartışmaya girmeden önce, hatırlamaya girmemiz lazım. Pisagor Okulu etikasını kurmuş. Anadolu'da da bir Hacı Bektaş geleneği vardır. Hacı Bektaş da diyor ki, insanın kendini bilebilmesi için 4 kapı 40 makam zevkine girerse, benim üniversiteme girmiş olur. Üniversite evrenin incelendiği kenttir. Fakat o zamanlar üniversite demiyorlar, kapı diyorlar. Der kavramı kapı demektir; dergah kavramı buradan türemiştir örneğin. Bu kapıya geldiğin zaman ilk şeriata giriyoruz. Birinci kapının ilk makamı ise niyet etmek. İkincisi, ilim yapmak. Düşünebiliyor musun, daha şeriatta sana ilim yaptırıyorlar. Disiplinler arası bir çalışma. Hacı Bektaş denen zat, Anadolu geleneğinde bir Hakk dostudur, evliyadır, Pir'dir, Pir-i Muğan'dır. Mitostik olarak da. Konuya vermiş olduğumuz isim buydu efendim, mitostan logosa "Kadim Bilgelikte Hikmet İrfan Geleneği". Mitos söylenen sözdür, epos sözün en estetik halde söyleniş biçimidir, logos bunun idrak biçimidir; külli varlığın yani arifin alemi izleme biçimi. Şeriatta size ne anlatıyorlar, bu yasaları anlatıyorlar. Niyet et, ilim yap, disiplinlerarası çalış. Matematik çalış, geometri çalış, aklınıza hangi bilimler geliyorsa. Sayalım, tıp bil, müzik bil...Gelenekte kapının eşiğine yatmış kişi, derviş. Ölü. Ölüye ne diyoruz Arapça'da? Mur. Mürid diye geçer. Yani ölü et. Ölü eti kim diriltecek? Diriltme dediğimizi de bir rumuz olarak kullanıyoruz. Rumuzu çözemezsek, anlama ulaşamayız. Sembol. Murid ve Mürşit. Bugünkü gelenek yapısı içerisindeki şeyhlerden bahsetmiyoruz. Kavramları önce bir oturtuyorum. Bu nedir dediğimiz zaman, kalem diyoruz ama arif ona kalem ile birlikte kelim olarak da bakabiliyor. Sana kalemle yazmayı öğreten Rabbin. Rab ne? Hemen aklımıza Tanrı geliyor, ben ateistim falan o konulara girmek istemiyorum reaksiyonu doğuyor. Bazen goygoy yapıyorum ama çok yaptığım için artık goygoydan da usandım. Kelam'ın mânâsını çözeceksin. Sen dergaha geldin mi, dertliler evine? Üniversitede İngilizce, Fransızca, Almanca, Latince, her dili kullanınca oluyor da, kendi kullandığın dile niye bu kadar yabancılaştın ey Anadolu insanı? Bu coğrafyada yaşıyorsun, Fethiye'desin, Anadolu'dasın. Bu korku yaklaşımını öncelikle terk etmemiz lazım. Sebebine girmiyorum. Tevhidi tedrisat, şu bu oldu, cumhuriyet geldi, yeniçerilerdi. Bırakalım bunları. Biz kendi kullandığımız dile, bir tık daha yakın olmak için ilmel yakın çalışması yapıyoruz yani ilim çalışması. Derviş kapı eşiğine yatmış. Mürid, Allah'ın esmalarından biridir. Mürşit tarafından yıkılıyor, Zahir-Batın, değil mi? Yani öğretmen-öğrenci ilişkisi. Talebe. Talep edeceksin önce. Muhyiddin Arabi ve Orfe de diyor ki; talebi olmayana bilgiyi açıklama. Gnostik İncil'lerde İsa çok daha sert söylüyor: İnciyi domuzların önüne atma. Çok net. O zaman domuz neyi rumuz ediyor olabilir? Domuz kendi bilinci üzerine kafa dahi yormayanı işaret ediyor. Bir derdi var ama anlatacak da falan da filan da... Bizim günümüzdeki entellektüel aydınlar gibi. Halkı uyandıracak, halkı bilinçlendirecek de... Talep yoksa konuşma. Talep varsa anlat. Bir kişi yetiyor, iki kişi yetiyor. Olması gerekenlerle, niyet edenlerle çalışmak. Zihinsel olarak girdiğin zaman 10 bin kişi, 100 bin kişi...O değil. Ölü yıkayıcı mürşitler aynı zamanda ders anlatanlardır. Yani İdris'lerdir. D-R-S; ders, derziler, dürziler, ki batını bir ekoldür. Şimdi halk arasında aşağılama biçimiyle konuşuyoruz ya...

Kuyruklu Kürt, Kızılbaş, mum söndü yapıyor diye, dürzi diyoruz. Dile yerleşmiş, zihne bir baksana. Onu bir temizle oradan arkadaş, Hakikat şehrine sen aşağılayarak girmeye çalışıyorsun. Onun için zaten şeriatı var; niyet et, ilmel yakın çalışma yap, ondan sonra ibadete otur. Bugün Alevi Bektaşî ocaklarında aynı teknik geçerli. Dilin yapısı mânâdan koptuğu için düz bir algı ile bakıyorlar. Anadolu geleneğinde bu ilmin terbiyesine vakıf olmuş kişiler var, illa ki vardır. Ama biz bir felsefe atölyesinde olduğumuz için ben bu mânânın bir ilmel yakın çalışmasını yapmak istiyorum. Dil-tarih kökenli olduğumdan dolayı bu sistem orada bu tarzda aktarılır. Şeriat, etika, yasa yani nomos. Bu nomosu alırsınız, nom-os, os varlıktır, varlığın işletim biçimi de nomos. Varlık is'dir aynı zamanda. İsis, iki kere varlık. Kozmos, varlığın kozmogonisi. Logos, varlığın lojiği. Araplar buna nomos diyemediği için ne diyorlar, namus. Namus'un üstüne yemin eder misin? İkrar verir misin? Gündelik hayattaki dilin kullanımı ve kökenleri işte. Namus bir insanın en önemli değeri değil mi? Etikası. Bir insanın etikası yoksa neyi konuşacağız ki? Namus iki bacak arasındaki bir duruma dönüşmüş ataerkil toplumda. Kavram kadın bedeni üstünden tanımlanır olmuş. Ne kadar aşağılayıcı. Felsefe yapıyoruz çünkü şu anda. Oradan bir zihnini kurtarmalısın. Namusuma yan baktı falan... Sen kimsin ki namusuna biri yan göz baksın? Etiğime, nomos'uma ters baktı. Orada bile kullanılırken doğru kullanılmıyor. Şeriatla bunlar öğretilir ve daha sonra kişi bir yola alınır. Yol dediğimizin Arapça'sını söylüyorum, tarik. Hakk'a giden sonsuz yollar vardır. Dün Muhyiddin Arabî Atölyesi'nde söylediğimiz gibi; tarik. Hatta suresi de vardır mushaf-ı şerifte. Tarik yıldızı, yol. Yıldızı takip et diyor yani anlam olarak. Necm'dir Arapçası. Yolun kendine göre tekrar aksiyon ve postülatları yani kuralları, dizgeleri, hikayeleri anlatılıyor. Ta ki burayı da tamamladıktan sonra, en son, Mısır bilgeliğinde, İdris okullarında olduğu üzere, o kişiyi elinden tutuyorlar, diyorlar ki, buyurun marifet soframıza gelin, arif olmak üzere. Marifete girdikten sonra, marifetin kendi içerisinde artık sır ilimleri dediğimiz, neyse bu, bunlar konuşulmaya başlanır. Anadolu Bektaşî örneklemesini vereceğim; yedi yıl dışarıda kalırsın, seni algı olarak takip ederler, yolumuza girebilir mi, giremez mi diye. Anadolu'da musahipsiz ceme girilmez. Bu musahiplik ben senin herşeyine kefilim demektir. O zaman diyor ki bunu tarikat kardeşliğine, yol kardeşliğine alalım. Burada, Kadim Bilgelik Atölyesi'nde, Anadolu bilgeliğinin, Mısır ekolünün, Pers ekolünün, Hint ekolünün, orfiklerin ana temel düsturunu anlatıyorum. Bunlar mitike, ağzı kapalı. Mistik oradan gelir. Ağzını kapatacaksın, sır tutacaksın. Çünkü ehli olmayanın eline düşerse bu bilgi, üstünde erke de dönüşebilir. Kara şamanik yapı oradan çıkacaktır. Bilginin akademilerde üstümüzde iktidar olarak kullanılması buradan çıkacaktır. Bilgiyi biliyorsun, uçak mühendisliğini biliyorsun, okudun da ne oldu? Milletin kafasına bomba atıyorsun. Sen onun için mi okudun? Kelamı biliyorsun, fıkhı, tefsiri, hadisi öğrendin, millete şeytanlık yapmak adına şeyhlik yapmak için mi kullanacaksın? Uzun hikaye. Onun için bu taraf ile ilgilenmiyor Mısır bilgeliği. Bu beş okul bununla ilgilenmez. Kime bu bilgi aktarılacaksa, sohbetlerde bir arada olarak, aile olarak, tarik kardeşi olarak, yola giriliyor ve bunun düsturu anlatılıyor. Arifler meclisi buraya marifet diyor. Ve bunun ötesinde artık öyle birşey oluyor ki, öncesinde herkesin yaşamış olduğu durum kendi hakikati oluyor. Gerçek, doğru ve hakikati konuştuk. Gerçek nedir? Doğru nedir? Hakikat nedir? Gerçek, algıladığın nesnenin zihninde bağ kurarak birebir uygunluğudur. Algıladığım şeyin zihnindeki birebir uygunluğu bana o nesnenin doğruluğunu verir. Ama birşeyin gerçek ve doğru olması aynı zamanda benim bireysel,

kendime özgü, bu varlık şehri algımdaki hakikatimdir. Birisi bağlamaya bakar odun olarak görür, ben bakarım telli Kur'an görürüm. Biri turna görür, biri korkar, yakar, öldürür. Dolayısı ile Hakikat'i kendin deneyimleyeceksin. Bütün hikaye, senin bu aleme geliş amacın. İsa'dan önce 800'lerde yaşamış, Mısır bilgeliğinde inisiye olmuş olan Orfe, bu bilgeliği Tragos'lara taşıyan büyük bir ruh. Orfe aynı zamanda Arfa'dır; yani ışık. Işık insan, ışıklaşmış, varlığı nur saçan. Tasavvufta nur eşittir İnsan-ı Kamil'dir. Orfeusçulukta da aynı hikayenin dizgeleri vardır. Bu coğrafyanın antropolojisini, etnolojisini anlatacağım aynı zamanda, halk bilimi anlamında. Köken mitlerinin sac ayaklarıdır bunlar. Bunları bilmediğiniz zaman, hayatın, şiirin, edebiyatın, varlık şehrinin hiçbir anlamı yok bana göre. Bir başkası için olabilir. Ama ben bu coğrafyada bedenlendiğim için köken mitim ile, yani kök çakram ile bağımı kurabiliyor olmalıyım. Yedi çakralı insandan bahsediliyor ya, insan yedi medi çakral değil, insan sonsuz çakralıdır. Ama şu kök çakrayı bir oturttuğumuz zaman, o zaman şu bilinç de oturacak: Ben bir tanrıçayım, sadece bunu unuttum. Bu kadar. Tanrıçalığını hatırla. Bir rahim enerjisinin sen. Efendim siz bir Tanrısınız, unuttunuz, hatırlatacağız diyor İdris Okulu. Hünkar Hacı Bektaş Veli bir Hermes Trismegistus olduğu için bu coğrafyanın mayalamasını yapıyor. Yanlış anlamayın ama, eğitim öğretim yapmıyor, mayalama yapıyor. Nazar ile, dil ile, kelam ile, sevgi ile, kavramlarla. Bunlar bu coğrafyanın bilgeliğini bağdaş kurup bu yöntemsel sohbetlerle yaymaktalar. Hep Naki mi konuşacak. Estağfirullah. Ama biz şu an bir ders tarzının linear algısında olduğumuz için birbirimize ısınana kadar böyle olacak, sonra postlar kurulacak, zakir çalacak, saki dem getirecek, meydancı meydanı süpürecek, semahlar edilecek. Kırklar meclisinin bir prototipini anlatıyorum aynı zamanda. Haberci olacak, peyikler olacak. Akşam bir sohbete gideceğiz, sen de gel. Matrix'de öyledir biliyorsun değil mi? Matrix'e de tek dalmazsın. Tasavvufta da dalgıçlık sistemidir, gavvas derler bunlara. Günümüz zamanında da öyledir, tek başına dalmazsın, ikili dalcaksın. Musahiplik. Yanında bir dost olacak. Yoksa bir vurgun yediğin zaman yukarı mı, aşağı mı, yan mı, yun mu, yörünge, açın şaşar. Bu, bu coğrafyada yaşayan bir teknik, illegalite. Ekibi güvenliğe alabilmek adına aynı zamanda. Onun için birisi hep ayık olacak. Birisi dalış yaptığı zaman yanında olacak. Cezbeye gelinecek çünkü. Aşk var, sohbet var, sekr hali var. İşte o zaman bu deyişler, ilahiler keşif ile, nefes ile vücut şehrinin merkezine nüfus eder. Sizin merkeziniz kalptir, kalple dinlersiniz, kimisi pineal gland ile dinler, diğeri hara bölgesinden dinler. Hepimizin beyin sistemi, lojiği, navigasyonu ayrı ayrı yerlerde ve zaten bir olmak zorunda değil. Biz birbirimize benzetmek zorunda değiliz. Farklılıklarımıza kabul vermeliyiz, birbirimizden razı olmalıyız, saygı duymalıyız. Dolayısı ile İdris ekollerinde önce ilim çalışması yapılıyor. Yunus tekrar diyor ki; elif aldık ötürü, pazar ettik götürü. Elif Elif bilmektir, Elif kendin bilmektir, sen kendini bilmezsen, bu nice okumaktır? Çok radikal. Topraklıyor. Ağır gelir nefse. Bu bir nefis çalışmasıdır mesela. Nefs-i terbiye. Seni bir kamış gibi boşaltır mürşit, Orfe, adı ne ise, hangi dönemine denk geldiyse artık. 800 yıl öncesine gidersen bir Bektaş'tır, Mevlana'dır, Şems'tir, Yunus'tur. Hünkar Hacı Bektaş Veli'nin huzuruna gidiyor ya Yunus. Biliyorsunuzdur, kıtlık varmış o dönem, o hikaye anlatılır ya, mitostik bir hikayedir. O mitosun arkasındaki epos ve logos bağını doğru tevil ettiğin zaman, Yunus ile Hacı Bektaş, iki ilahi ruhun bir boyutta karşılaşmasının zevkini keşfedersin. Hacı Bektaş soruyor, e evlat niye geldin, Yunus diyor ki, ya işte kıtlık başladı baba biliyor musun, Mecnun Dede köyden gönderdi beni biraz buğdayın var mıdır vesaire. Bunların hepsi kodlamalardır. Öyle ciddi hermetik

söylemlerdir ki, masallara mitoslara hikayelere sinmiştir. İdris terbiyesidir; eğitici ve öğretici olmayan. Rabbi makamdır ve dolayısı ile terbiye edicidir. Terbiyeci seni bir noktaya kadar getirir, sonrasında sen gavvas olup yüzmeye başlarsın. Dalgıçsındır ve o ilimin, bilimin, kendini sevmenin, alemi okumanın zevkini alıyordur. O zaman dersin ki, elif kendin bilmektir, sen kendini bilmezsin, bu nice okumaktır? Eliften mânâ ne? Hakk'ı bilmek. İtirazı olan var mı şu an bu sofrada? Olan varsa buluşmamızın çok bir anlamı olmaz. Gerisine ben espi ile sufi stand-up diyorum. Onun da tadı var tabii. İster sufi stand-up yaparız, ister sit down please erenler, nereden yaklaşırsan. Algımız, birikimimiz, sensörümüz, navigasyonumuz neredeyse orası ile. Anadolu bilgeliğinde derler ki, mürşidin memesine yapış, mürşid annedir. Oradan lal-ü mercan, inci ve mercan olarak süt akar. Sütü em. Bu süt Yunus'un nefesinde geçer, oraya kimse dikkat etmez. Şeriat tarikat yoldur varana, marifet andan içeri. Yunus'un sözleri Hom'dur. Hum diye de söylenir; homa, ölümsüzlük iksiri, ateştir ve yakar seni, ölümsüzleştirir. O bilince yakın kılar, o bağı kurar. İdris Nebi ne yapıyor, hülle biçiyor. Hülle ne idi efendim, hal elbisesi. Elbise de oradan geliyor, libas diyor. İdris olmayana dikiş attırırsan kendine, Allahu Ekber, sonun hayır olsun. Biz modern zamanlarda psikiyatlara dikiş attırıyoruz. Hem de beyinlerimize. Oralara koşturuyoruz, koştur babam koştur. O hükema var ya, atın ağzına vurulan gem, işte bizim ağızımıza gem vurulmamış. Hükema yoksa hikmet ne arasın? Hikmetini al, sonra arif ol. Konuyu bağladık değil mi, güzel oldu. Saçaklandık ama vardık sonuçta merkeze. Hikmet hükema kavramından geliyor. Ben yolu gösteririm kendi halimce, Estağfirullah, bir derste olduğumuz için, Orfik geleneği anlatıyorum çünkü. Sen orayı ister takip et, ister etme. Sen çantayı alıp da yollara düştün mü? Joseph Campbell'ın bir eseri vardır, onu okuyabilirsiniz, Kahramanın Sonsuz Yolculuğu. Kahramanın sonsuz yolculuğu her birimizin hayatı. Yaşamınız boyunca kütüphanenizde bulunsun. Okudum anladım sanırsın ama yok anlamamışsındır, bir daha okursun. Belki anlamışsındır, ama olsun, keyfine bir daha oku, oku yani. Bu Anadolu bilgeliğinin, gerçek Hakk erenlerin bizlere sunduğu ikramlardır. Âmâk-ı Hayal; hayalin derinlikleri. Yüz kere okusan ayrı tat alırsın. Kendi bilinç meratibine göre alırsın çünkü o tadı. Raci kimdi, Aynalı baba ne idi, bu ikili ile aslında ne anlatılıyor? Dolayısı ile Mısır bilgeliğinden bahsederken mesela, bugünkü Mısır nasıl Mısır olmuştur efendim? Mısır'a turistik geziye gitmiş olanlarınız vardır. Piramitler görmeye gidilir değil mi, çok güzel otellerde kalınır, Nil'de kayıklarla gezilir, Kadim bilgelik için hiyerogliflere bakılır, fotoğrafları çekilir, hepsi boy boy Instagram ve Facebook'tan paylaşılır. Fakat mevzu yalnızca bunlar değil. Dil yapısına örnek vererek gitmek istiyorum. Piramit kavramı, ehram kavramından gelir. Ehram, örtüye bürünmüş, kendini kapatmış mânâsını taşır. Önce bir ehrama bürünecek, kendini örteceksin. Örtünme yerine ne diyoruz, harem. Ama şimdi harem deyince bizim zihnimiz bize padişahın hatunları toplayıp haşna fişne yaptığı bir yeri gösteriyor. O harem, o harem değil. Harem senin sırlı olduğun, neyi kiminle konuşacağını bildiğin yerdir. Haremde sultanın huzurunda herkes birbirini üryan görür. Çırılçıplak, saf, safiyullah. Bu haremi oluşturabilmek için ne gerekiyor? Bu haremi kim kuracak? Yapısını kim inşa edecek? Büyük ustalar. Bu yerleri kuran inisiyatik ekolden geçmişlere, ustaların ustası mânâsına gelen hiram derler. Bilir misiniz Hiram Usta'yı? En son Hiram Usta Süleyman Mabedi'ni kurar. Orada Süleyman'ın bir sandığı vardır, duymuşluğunuz vardır belki, mitoslarda anlatılır. Süleyman'ın sandığında ibadetin gizli araçları vardır denir. Kutsal Sandık. Epifani, profanik sandık. Nerede acaba bu? Süleyman'ın kutsal sandığını göreniniz

var mı? Herkes arıyor. Nerede? Senin içinde. Tur Dağında. Musa Tur Dağından ahitleri aldığı zaman, işaretleri, kendinde kendini arıyordur aslında. Hiram Usta mabedi inşa ediyor. Ve en son bir duvar kalır. Bizim Yahudi dostlar giderler ağlarlar biliyorsunuz. Ağlama duvarıdır.

Katılımcı: Hiram'ın tam olarak anlam karşılığı ne oluyor?

Ali Naki: Örtünmüş. Kavramdan bahsediyorum. Bir mabedden bahsediyorum. Hiram'ın kurduğu yer. Ma-beth. Ma annedir, Beth ev demektir. Annenin evi neresidir aynı zamanda? Senin bütün vücut şehridir. Bu kavramlarla nomos-etika'da ayrı bir kavram dizgesi oluşturursunuz, yol kafasında ayrı, marifetinizde ayrı, hakikatinizde ayrı. Mabedi en geniş anlamında aldığınız zaman hakikat aleminde, mabed demenize gerek kalmaz. Ne diyoruz biz buna tasavvufta? Rahim. Sensin o. Sen oraya am diyebilirsiniz. Argo bir kelime bugün. Am nedir? Sevgi demektir. On nedir? Varlık. Ra, güneş. AmonRa: Kozmik sevgi güneşi. AmonRa diye bir Firavun vardır. Diyor ya Akhenaton; bundan sonra bana AmonRa diyeceksiniz. Kozmik sevgi güneşiyim ben diyor. İsa, ben sevgiyim diyor. Orfe geliyor, sevgiyim diyor, aşkım diyor. Bugün de bu orfik kültür devam ediyor bir şekilde. Rahim dediğimiz, İslami versiyonda da değil. Bismillahirrahmanirrahim. Rahman nefestir, bütün herşeyi kapsar. Rahim ise belirli bir zümreyi kapsar. Hakk'ın rahmeti herşeyi aşar, gazabını da. Ama Rahim başkadır. Zahiri bir dil konuşarak anlamaya çalışalım. Rahimi sen herkese açar mısın? Sevdiceğinle, onunla buluştuğun zaman aşk başlar. Tensel, duygusal, her türlü, değil mi? Şeriatta bile geçer. Rahmine sahip çıkacaksın. Oradan evlatlar gelir. Diğer türlü geldiği zaman sakatlanma başlıyor. Dolayısı ile mabed evdir, vücut şehrimizdir. Bu mabedde yatan abide, mabud sensin. Abide deriz ama mabud Arapça'da eylemi gerçekleştiren kişidir. Mabud'un çerağı mabedde uyandırılır, bilinç ile ışığı yakılır, felsefe ve kelamla tutuşturulur ve abide olursun. Senden başka bir tane daha abide yok. Biricik ve teksin. Bunun farkında mısın diye soruyor. E zaten biliyorum O benim tamam, peki ya bu hakikati titreştirmek, sofralarda konuşabilmek, çevremiz ile bağlantıda olabilmek. Bunlar olsun ki dünyada zırlı kalmasın. Bunları rumuz üzerinden anlatıyor. Ehrimen, Hürmüz, o geldi, bu gitti, Cebraile geldi, Mikhail uçtu, o kanatlı kuş türü müydü, nasıl bir melekti? Avama anlatırken bambaşka anlatılır. Fakat logosu keşfetmeye başlarsak külli nefsin uyanması ile birlikte, külli akıldan gelen bilgi yoluyla felsefenin, edebiyatın, sazın, sözün, mânânın derinliklerinde aşk ile yürür, kendi kendimize takılabiliriz. Ne olacak ki? Kendine yetersin yani. Hele bir de aynı dili konuştuğun, logosu konuşabildiğin dostların varsa dadından yenmez. Buna da Anadolu bilgeliği deniliyor zaten. Bu yapıların kurulduğu yerlere, cem evleri denir, yasaklıdır günümüzde de. Cemhaneler, mabedler. Ama ortodoksi tüm bunları kendi tekelinde tutabilmek için politik ve ideolojik olarak hepsini camiye, kiliseye çevirmiştir. Girişte İsa'nın butunu satacak. Bak but diyorum, mabud. Puta çevirmiş yani. Para put, erk put, bedenini put olarak kullanıyorsun, gücünü put olarak kullanıyorsun. Hem Orfik gelenek, hem İslam tasavvufun, anlattığımız bu bütün beş uygarlık hep aynı şeyi söyler; putperest olma. Kün fe yekün. Andaki oluş ve bozuluş. Bu gerçeği hatırla ve putperest olma. Peki ama olursam ne olur? Belli bir küme algısında kalırsın. Hayatı sadece ceberruttan görürsün. Lahut'tan da, Nasut'dan da gör. Bir süre sonra bu kavramlara geleceğiz Kadim Bilgelik Atölyesi'nde, vaktimiz olur, ömrümüz yeter ise. Bu kavramlar

Muhyiddin Arabi Atölyesi'nde de geçiyor. Burada ilk aşamada zevk ettirmeye çalıştığım Mısır, Anadolu, Pers, Orfik bilgeliğinin linguistik çalışma içerisindeki titreşimleri. Vişnu dersin, Brahma dersin, İndra dersin, Şiva dersin. İsis de, Horus de, Osiris de. Baba de, oğul de, kutsal ruh de. Hakk de, Muhammed de, Ali de. Ne dersin de. Bilinç rumuzları her biri. İsimler değişse de, rumuzun mânâsını daha derin bir boyuttan çekip aldığın için, her daim orada duruyor. İdris Nebi bu giydirmeye haline hülle diyor. İdris Nebi hülle biçer, gezer Allah deyu deyu. Yunus da kestirmeden söylüyor. Hiç uzatmaz. Çünkü aşkın sözü az ve nettir. Kaygusuz Abdal ve Abdal Musa gibi. Namaz da, yoga da ve belki daha ismini bilmediğim bir sürü sistem de rüku denilen eğilme ve secdeyi içerir. Şu alnını neden sürekli Elif gibi dik tutuyorsun? Toprağa eğilip topraklama yapman lazım, secde, sücud denir buna. Sücud. Sacid. Ondan sonra bakıyorum, ilk muhabbetimiz de olsa sanki varlığını sonsuz alemden bu yana tanıyorum. Neden? Çünkü ruhu üzerine aşk ile çalışan varlık, Elif gibidir. Eğilir, secdeye varır. Rükuda tam eğilemez, zihin gelir, onu vav gibi eğer. Toprağa değdiği zaman alın, var mısın, yok musun, orası bir hayret alemin deneyimi. İdris geleneğinde seni kabire yatırmışlar. Kabir. Divan-ı Kebir. Mezar. Mezure. Ölçünü alıyorlar. Sen hala kuyruğu dik tutmaya çalışıyorsun. Aşkın oku yemiştin kalbine de, sadece sendeliyorsun. Sabırla bekle, esmalar açılmaya başlayacak. O son nefesin kesilince, işte oradan sonra, marifet ve hakikatin zevki o ruhla konuşacaktır. Oraya kadar şariat ve tarikat anlatılır. Yasalar ve bilim ile zihne seslenilir. Onu provoke etmek için, onu zevklendirmek için, ama o marifetin eşiğine bir derviş gibi, ölü gibi yattığın zaman, senin kulağına üflenecek. Efendim Divan-ı Kebir okumak ister misiniz?

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Ey yüzü muma benzeyen, mum gibi ışık saçan güzel!

Kalk, aramıza gel; şurada hazır olanlar hakkında, onları anlatan bir gazele başla!..

Nurlar saçan iki yanağınla, ortalığı aydınlatan muma nur bağışla; cana benzeyen kadehinle bu topluluğu canlandır!

Elini kadehe uzat; hepimizi o sevgi şarabıyla mest et! Kendinden geçmeyen kimse hoş olmaz, iyi adam sayılmaz!

Kendini bırakıp kendinden geçince, hemen şu kirli ve kötülüklerle dolu dünyadan kaç; aklını başına al ve bir daha yüzünü geriye çevirme!

Ey düşünce; yeter artık, yeter! Her nefeste; "Acaba ona ne oldu?" "Ah, o filanı ne edeyim?" diye endişeye kapılma!

Sevgili, sana herşeyi söyler!

Ali Naki: Efendim ne güzel geldi nefes değil mi? Bazen meclislerde konuşuruz, Divan-ı Kebir üstüne teyyidi olur. Çok şükür, hiçbir zaman utandırmaz. Yıllardır utandırmadı linear zamanda. Bir yerde şey demişlerdi, siz bir tiyatro ekibi misiniz? Bir tezgaha mı düştük? Konuşuyorsunuz, arkasından rastgele bu kadar uygun sözlerin denk geldiğine inanmıyorum. O zaman diyoruz ki; buyurun kendiniz açınız, okuyunuz. İşte buna zihin deniliyor. Birbirimizle tanış değil isek, zihin diyor ki, tezgaha mı düştüm, nasıl bir tezgahdayım? Konumuza geri dönecek olursak; bazı uygarlıklar kadim bilgelik ile bağını koparmamıştır. Çin mesela, bağını koparmamıştır. Hindistan. Mısır devam ediyor. Bugünkü

Mısır'dan bahsetmiyoruz. O bölgenin coğrafi kutsal geometri hatlarına göre düşünmek gerek. Kutsal Geometri'yi biliyor olmamız lazım. Çok önemli bir terbiye. Ama ezoterik hattın dışında kalıyor. Batınlık başka birşeydir, ezoterizm başka birşey. Dışarıya açılmış olan dışkın ve içkin. Ezoterizm sanki bir sır ilimler gibi anılıyor lakin tasavvufta ezoterizmin, doğru kullanılmadığı zaman, bilgiyi "kara şamanik" dediğimiz erke dönüştürebildiği söylenir. Batını'de dönüşmez. Seni aşk ile mayaladığı için zaten istesen de dönüşemezsin kararmış bir şeye. Yakmış geçmiş yani. İhtiyacın yok ne mala, ne sofraya, onun bunun bilmem nesine ihtiyaç duymaz aşık. Batını'dir. Şahabeddin Sühreverdi diyor ki; bizi fakir fukara olarak görürsünüz ve cebinden bir taş çıkarır, dönemin dersini anlatan molların oğluna gösterir ve babası sorar, sana ne gösterdi o derviş? Der ki; cebinden bir taş çıkardı, gösterdi. Molla der ki; taşı bir pazara götür, değerini sor sarrafa. Şah Hatayî'nin deyişlerinde de anlatılır: Sarraf olmayınca girme o şara sen. Taşa değer biçen sarraf onu gördüğü zaman, sen bu taşı nereden aldın, ben ömrüm boyunca böyle bir taş görmedim, paha biçilmez buna der. Hani bugün kaşıkçı elması diye geçer ya, onunla bile kıyas edilemeyecek bir taş. Oğul getirir taşı tekrar Şahabeddin-i Sühreverdi'ye verir. Babası sorar; ne dediler? Oğul der böyle böyle. Kimdir bu derler? Şihabeddin Sühreverdi bir ders esnasında çıkarır o taşı, eliyle tuz buz eder, bırakır. Sizin aradığınız ile bizim aradığımız aynı şey değil, der. Varlığın mahiyetine yüklediğimiz anlam, keşif ehlinde, aşıklarda başkadır. Rasyonel yani Kant, Hegel, Habermas, hepsini koyabiliriz. Edip Harabî'nin bir deyişinde diyor ya: Ey sofı, Harabî kemeri serseri sanma, biz kılı kırk yaran kamiliz amma, Pir Balım Sultan Budala'sıyız. Edebimiz var diyor. Edeb, Anadolu bilgeliğinin ana mihenk taşıdır. Edeb ya Hu. Konya'ya gidenler vardır. Her yerde görürsünüz Edeb ya Hu. 80 bin beyit yazmış, hepsini özetlemiş, özetlemiş, vakti gelmiş, Hüsameddin Çelebi demiş, ya Pirim biz bunu daha da süzsek, süzsek, bir hubbe yani hap yapsak, tek kelam ile söylesek, o gücünüz var mıdır, ne deriz? Mevlana demiş ki, Ya Hüsameddin, Edep ya Hu. Onun için Mevlevî dergahlarında kapı eşiğinde kitabeyi görürüz. Edeb ya Hu ile girersin. Ve ikinci yazı çıkar: "Buraya Edeb ile gelen, Himmet ile gider". Himmet dediğimiz de aradığınız ne ise verilir anlamındadır. Hiç ümitsizlik yok. Bu düşünce biçimlerinin, yaşam biçimlerinin Kadim Bilgelik Atölyesi'nde aktarımını yapıyorum sadece. Gönül isterdi ki bu gelenekler devam etseydi, bizler de oralardan yetişmiş olaydık, birbirimizi tanısaydık. Sırlı, mitike, ağzı kapalı, orfik, Anadolu bilgeliği temelli bir yaşam kuraydık. Olabilirdi ama modern zamanlarda yaşayan, başı dertte, bunalımda olan, yaralı bilinçleriz çoğumuz. İran asıllı büyük psikiyatr, dilbilimci, filozof Daryush Shayegan'ın "Yaralı Bilinç" diye bir eseri vardır. Okumanızı tavsiye ederim. Neyse ki bazı uygarlıklarda bu bağları kolay kolay koparamadılar, Batını hat hep devam etti. Anadolu, Horasan bu işin merkezleri. Ho, Hoda'dan geliyor. Ra, ışık. San, güneş. Horasan: Hakk'ın nurunun düştüğü yer. İsrail gibidir yani. Yakub'a diyor ya Rabbi; bundan sonra sana Yakub değil İsrail denilecek. İs, varlık. Ra, ışık. El, Hakk. Hakk'ın nurunun üstüne düştüğü varlık, İsrail. Sanki Akhenaton başka birşey diyordu. O da AmonRa idi. Kozmik sevgi güneşi. O ilahiler okunduktan sonra ne diyoruz sonunda, dua ile, Amin diyoruz. Amon. Gelenek devam ediyor. Şu anda kullandığımız mutfak araçlarında tespit ettiğimiz 256 tane kavram halen Hititçedir. Üsküre, çingir... Zazalarda var, Kürtlerde var, Türklerde var. Diller alıyor, kabul ediyor. Bugünkü Çorum Hattuşa'daki Aslanlı Kapı, Sfenksli Kapı ya da mesela Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli ve Urug Kralı Gilgamiş kucağında aslan tutarlar. Hepsinden evvel o aslanı Anadolu'nun ilk

tanrıçaları tutuyor. Kibele tutuyor. Almanlar kazıda buldu da, arkeoloji tarihinin algısı değişti. Göbeklitepe gibi. Şihabeddin Sühreverdî'nin anlattığı gibi, sen bu muhabbete ne eder biçersin? Bütün insanlık tarihinin bilgisine zerrece kıymet biçmem, kıymeti yoktur eğer ezberlemiş ise ve koşullandırmak için anlatılıyor ise. Süzgecimizden geçmeli. Herakleitos'un dediği gibi logostik olarak düşünmemizi istemiyorlar. Bunu biliyoruz. Sen Hakk nurusun diyor. Hakk'ın parçacığının adı neyse, parçacık de, neftahu de, kristal de, öz de, töz de, ne dersen de. Kendini neyle bileceksin, içindeki o zerre ile bileceksin. Anadolu dervişlerinden Muhyiddin Abdal ne diyor: Bir zerreye bakmışım bin derya görmüşüm, bir deryasına dalmışım, bin umman görmüşüm, bir ummanına dalmışım, kendim bulmuşum. Tümevarımdan da gidebilirsin Aristo gibi. Ya da tümünden gelirsın. Nesimi algısı odur. Geçen canlarla da konuşuyorduk, Yunus tantrik midir, değil midir diye. Bunlar tantriktir. Bütünden görür. Kalam ile sizlere söylemek isterim efendim, saz ile. Bir muhabbet ile sunayım.

Derviş bağı taş gerek
Gözü dolu yaş gerek
Koyundan yavaş gerek

Sen derviş olamazsın
Sen Hakkı bulamazsın
Ya Mevlam Hu Mevlam
Aşkını bize ver Mevlam

Dövene elsiz gerek
Sövene dilsiz Gerek
Derviş gönülsüz gerek

Sen derviş olamazsın
Sen Hakkı bulamazsın
Ya Mevlam Hu Mevlam
Aşkını bize ver Mevlam

Doğruya varmayınca
Mürşide ermeyince
Hak nasip etmeyince

Sen derviş olamazsın
Sen Hakkı bulamazsın
Ya Mevlam Hu Mevlam
Aşkını bize ver Mevlam

Miskin Yunus gel şimdi
Ummanlara dal şimdi
Ummana dalmayınca

Sen derviş olamazsın
Sen Hakkı bulamazsın
Ya Mevlam Hu Mevlam
Aşkını bize ver Mevlam

Ali Naki: Burada yeri geldiği için mürşit kavramını kullandık. Normalde irşad deniliyor. Mürşit deyince bir çarpabiliyor. Mürşit, ölü yıkayıcı yani. Şit Aleyhisselam. Senin vücut şehrinde o Şit, o İdris geliyor sana hülle biçiyor. İdris Nebi hülle biçer, gezer Allah deyu deyu. Yunus'un nefesleri. Buradaki deyiş ve nefeste şeriatı anlattı, nomos-etika'yı özetledi, hem tarikatı gösterdi, hem marifeti, hem hakikati. Sen derviş olamazsın diyor, önce bir kafadan koyuyor tabelayı. Provoke ediyor. Nasıl olamam derviş? Arayan olamaz. Arayanlardansan gerçekten, o zaman gel ve koyundan yavaş gerek. Dövene elsiz, sövene dilsiz gerek. Yapabilir misin? Zihin seni her an zembereğinden boşaltır, uğraştırır. Başka bir deyişte diyor ki; gezdiğimiz illere, sol sefa gönüllere, Baba Taptuk mânâsını, homasını saçtık Elhamdülillah. Bana verilen hizmeti yaptım diyor Yunus. Söylediğimiz deyişte ise devam ediyor; Miskin Yunus gel şimdi, ummanlara dal şimdi, ummana dalmayınca, Muhyiddin'in de dediği yerde, irşada ermeyince, o İdris Nebinin tezkiyesinden geçmedikçe, mürşide ermedikçe, sen Hakk'ı bulamazsın. Burası sanki biraz sert gibi geliyor ama aslında biraz yavaşla demek istiyor. Modern insanın derdi de bu, hemen birşeyi yapmak istiyor. Sakinle, sakinleş, merkezine, huzuruna gel. Ağır ağır git. Anadolu'da öyle bir zat vardır, Lütfü Filiz diye, "Noktanın Sonsuzluğu" diye 4 ciltlik bir eser yazmıştır. Bilenler bilir. Okurken keyif alabilirsin. Aynı şeyi anlatıyor. Dönemin bir saatçisidir, İzmir dolaylarında, bugünkü neyzen Şenol Filiz'in babasıdır. Zaten Lütfü Filiz'in de mürşidi, İdris'i, irşad edeni Aziz Şenol adlı zat'tır. Oğluna da o ismi koymuştur. Neyzen Aziz Şenol Filiz'in Yansımalar grubu vardır ta 90'lardan beri, dinleyin, güzel eserleri vardır. Aynı zamanda müziğin de nasıl dinlenmesi gerektiğine dair bir muhabbet olur. Kalbe şifa verir. İzmir'de bir saatçi dükkanında 56 yıl boyunca yelkovan ve akrebi takip ederek, kendi içerisinde bir alemi dolaşmış ve kendi varlığının sırrına ermiş bir zat. Bir dükkanda. Dükkan ne kadar büyüklüktedir dersiniz, saatçi dükkanları küçük olur zaten. Ve o saatçi dükkanlarına kimler gelip gitmemiştir ki. Bu zatların bulunduğu esnaflığın yapıldığı, geçimin sağlandığı attar dükkanlarında sohbetler edilir. Anadolu bilgeliğinde oralar okullardır aslında. Bize öcü böcü olarak gözüken eski klasik tekkeler kalktı, buralarda toplandılar, oradan da devam etti. Yani konu odur ki, Yunus örneğinde olduğu gibi, umman o umman. İdris Nebi geleneğinin büyük nurlarından İslam tasavvufunun sırrına akıl sır ermez. Muhammed peygamberin dahi "Ya Ali senin sırrına akıl sır ermez" dediği, budur. Hazreti Ali diye bildiğimiz zat, "Hakikat bir nokta idi, cahiller onu çoğalttı" der. Ya Ali derler, Kur'an nedir? Kur'an'ın sırrını ararsan der, Fatıha Suresi'nde görürsün. Fatıha'nın sırrını ararsan, Besmele-i Şerif'te görürsün, Besmele-i Şerif'in sırrını ararsan Be'de, o Be'nin sırrını ararsan altındaki nokta olan Menem'de görürsün. Hepimiz için geçerli. Zülfün teline yapışıyorsun aşıkın, maşukun, oradan da adeta gönle akıyor. Kalp ile pineal gland arasında kalan bölgedir gönül. Eski dervişler onun için serpuşu sardığı zaman başına bir ipini kalbe indirir. Bazen başım kel olduğu için, güneşten korunmak için zevkine takıyorum serpuşu.

Hippiler gibi oluyorum. Ama bir hatırlatıcı olabilir. Bir küpe gibi, kulağa takılan. Başımıza güneş geçerse Allah müsemma. Onun için ehrama bürüneceksin. Kabe'nin üstünde bir örtü vardır, ona ehram derler. Ehram senede bir kere değişir. Gülbenkler ile, dualar ile. Ama Vahhabi onu başka bir kafaya getirdi. Vahhabi dediğimiz algı, sevgilinin huzurunda nikabını kaldırıyor, İsis'in peçesi açılıyor. Hiç bir ölümlü, İsis'in peçesini açamaz. Hermetik bir söylemdir. Kaldırdığın zaman ölürsün. Ölürsün ama bir can verirler. Yunus'un nefesi gibi; bir can verdim, bir can aldım, saklarım o canı candan içeri. Teslimi anlatıyor aslında. Teslim olmadan, gönül gönüle bağlanıp, şüphesiz, münkirsiz ve münafıksız, mümin, El Emin olmadığın sürece, bu bab-ı esrar açılmaz. Öyle kolay mı? Muhabbetimiz burada kendini sırlamıştır. İnşallah ömrümüz olursa, vaktimiz olursa tekrar buluşuruz.

4. Ders

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Ey ruhani güzel! Ey can güzeli! Niçin bizden kaçıyorsun?
Sen bizdensin, ev halkındansın, yabancı değilsin ki; sen kulun halini, ne durumda olduğunu bilirsin.
Döktüğüm sımsıcak gözyaşlarımın hakkı için, sapsarı yüzümün hakkı için acı bana!
Sana öyle gönül vermişim, öyle bağlanmışım ki, insan insana böyle bağlanamaz. Bu başka türlü bir bağlanış, başka türlü bir sevgi.
Öyle bir haldeyim ki, bütün dünya, herkes gülse, neşelense, sen olmayınca gülmek şöyle dursun, dünya bana zindandır.
Her şeyden mahrum olan bu zavallı kuluna merhamet et!
Bütün yakınlarımla, akrabalarımla, dostlarımla beraber bulunsam, sen benden uzak olunca ben yıkılırım, perişan olurum, mahvolurum. Allah'ım hiç kimse benim gibi perişan olmasın.
Ey insafsız sevgili, sen dokuz kat göğü aşsan, ötelere gitsen, yedi denizi yaksan, yandırırsan, beni yıldıramazsın.
Ben gökleri de aşkla, sabırla deler geçerim, ateşe verdiğin denizleri de aşar gelirim.
Güneş gibi göklerin üstüne, dördüncü kata çıksan, gölgen gibi gizlice senin yanında sürüklenir, yine senden ayrılmam.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Ateşin gönlüme yerleşti kaldı, gönlüme dost oldu!
Gönlüme attığın ateşe de ki: "Gönül senden şikayetçi değil; sana, ab-ı hayat gibi "Hoş geldin!" diyor.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Mum, ateşinle yandığı için sızlanmadı, sabretti de, her tarafı nur kesildi!
Nur, herşeyden iyidir; hele ölümsüz, sonsuz olursa.
Nur, bir an baş kaldırdı mı, ruhu isteyen, tek başına kalır!
Allah'ın lütfu, ihsanı olmadıkça, benim ay yüzlüm de görünmez olur!

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Deniz aşktan habersiz olsaydı, aşkı anlamasaydı, böyle çırpınıp durur muydu, köpürüp coşar mıydı?
Ey insan!
Sen de aşık ol, aşkı tanı; vefalı ol da, vefa bul!

Ali Naki: Şifa olsun. Nasıl beğendiniz mi? Biz bir araya toplandığımız zaman böyle. Divan-ı Kebir bu, belki okullarda zamanı geldiği zaman anlatırlar Mevlana'nın aşk şiirlerini.

Katılımcı: Ama aşk, şey aşk... Başka.

Ali Naki: Sevgi. Aşk dediğimiz, sohbet, muhabbet, başkası maşkası yok. Bunları çocuklarımız öğrensin. 13. yüzyılda yaşamış Anadolu bilgelerinden, büyük öğretmen Mevlana. Bugün efendim Ela geldiğine göre demek ki sohbetin konusu Ela üzerinden yürüyecek. Demek ki özel bir sohbe çekmiş bizi erenler. Kaldık mı beş kişi? Ela Naz değil mi? Naz ehlini anlatıyoruz bugün o zaman. Anadolu'nun güzel masalcıları vardır ve bana göre en güzel masalları anlatanlar onlardır. En'ler var mıdır dersek, benim kalbime işlediğine göre benim enim, boyum, boylamım, geometrim 800 yüzyıl önce yaşamış olan Yunus Emre'dir. Yunus Emre ki nasıl bir Yunus Emre bu. Yunus Emre'yi bir bilsen var ya... Çok sevdiğimiz büyük bir üstadımız, yazar, Anadolu'nun bilge kadınlarından Nezihe Araz'ın 1962 senesinde yazmış olduğu "Dertli Dolap" diye bir romanı vardır. Eğer sahaflardan bulursanız o kitabı bizim için bir okuyun efendim, çok keyiflidir. Yunus Emre'nin, bir Anadolu bilgesinin yaşam hikayesi anlatılır. Yunus'un üstünden anlatılır. Kendini arayan bir insanın, dertlere düşmüş bir insanın hayatı. Bu yaşta da olsa sormaya başlıyoruz. Kimisi 7'sinde sorar, kimisi 77'sinde sorar, kimisine nasip olmaz, sormaya da bilir. Bir varmış, bir yokmuş, evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, Pir'ler berber, develer tellal iken, biz beşik sallar idik, 7 devran içinde, diye masal sohbeti açıyorum, muhabbete bak Deniz. Millet sanıyor ki felsefe sohbetine gidince, tahta kalem gerekiyor. O gerekiyor, bu gerekiyor oysa önemli olan, olması gereken safiyullah bir ruhtur. Muhabbete gelmeyenler için bu masal etkinliğini kayıt edeceğim, bir bölümünde kayıdı kapatacağım ve o hikayeyi cemal cemale anlatacağım. Onun için gelmeye dert, gelene aşk olsun. İşte buna naz deniliyor. Yunus denen bir zat varmış. Yunus rivayetlere göre 1230'lu yıllarda aleme gelmiş. Biz biraz Anadolu'nun ilk dil biçimini de kullanıyoruz sohbetimizde. Mesela aslında diyoruz ki zuhur etmiş. Cemal göstermiş. Bu vücut şehrine inmiş. İnen kim, gelen kim diye zamanla sohbetleri dinleye dinleye bir keyif oluşuyor. Anadolu söz söyleme sanatının bir tarzıdır bu aslında, bir üsluptur. Onu da yansıyorum, sonuçta Kadim bilgelik sohbetleri yapıyoruz. Yunus 1230'da aleme geliyor, falanca bir şehirde. Köyde yaşıyor. Romanda çok güzel anlatılıyor. Bir kısmını anlatacağım, ondan sonra okursanız oradan yürürsünüz. Derelerde, tepelerde, ormanda gezerken bu Yunus denen zat, bir gün bir dertli dolaba rastlıyor. Su değirmenine dolap derler Anadolu'da. Onun gıcırtilarını duymaya başlıyor. Gıcırtiları bambaşka bir halde duyuyor. O duyuş öyle bir seda ki, nereden geliyor acaba bu ses diyor. Bir hallere düşüyor, bir dertlere düşüyor. Bu Yunus'un derdine derman yok zaten. Aslında insanın varoluşsal bir özlemi. Diyoruz ya ben kimim? Kimi arıyoruz? Geçen haftalar hep bahsettiğimiz gibi, bizim konumuz hep öyle yürüyor. Kimsin sen? Kimim ben? Felsefenin hikayesi budur. Sohbeti biraz masal kıvamında yürüteceğim çünkü kendi bilinç meratibimize göre derinlere indiğimizde kul hakkına girmek istemem. Zorlamak istemem yani. Yunus'a dönersek, köylüler diyorlar ki, bu Yunus'a bir haller oldu. Ne oldu? Bir haller oldu ana diyor, bilmiyorum diyor. Bulutlara bakıyorum diyor, efkara düşüyorum, içim kabarıyor, bu değirmenin sesi beni etkiliyor. Neyse gel zaman, git zaman ülkede bir kıtlık çıkıyor. Köyün büyük dedeleri, masalcıları, toplanıyor ve diyorlar ki Yunus, falanca köyde Hacı Bektaş denen bir zat varmış, o da öyle cömert bir kişiymiş ki, dergahına kim giderse eli boş göndermezmiş. Git bize buğday getir, ekelim, biçelim, çoluk çocuğumuz sıkıntıya girmesin. Yunus'un köyde bir kağnısı var, yaşlı bir öküz. Az gidiyor, uz gidiyor, yedi tepe,

yedi şehir, yedi vadi, dokuz nehir, artık ne dersen de, düz gidiyor. Aşa aşağı yolları, geliyor ve artık burası aradığın adamın yeridir diyor. Yani Hacı Bektaş masal okuluna varıyor. Yunus daha sonra büyük bir masalcı olacak. Kapıyı çalıyor, bir bakıyor ki insan kaynıyor içerisi. Kimisi yemek pişiriyor, kimisi ezan okuyor, herkes birşeyler yapıyor, gündelik hayat akıyor. Sonra diyorlar ki bir tane mihman geldi. Mihman ne demektir? Misafir demektir eski Türkçe'de. Değişlerde çok geçer mihman. Yunus Hacı Bektaş'ın huzuruna çıkıyor. Hacı Bektaş diyor ki, hoşgeldin evlat, var mıdır bir durum? Yunus anlatıyor başından geçenleri. Hacı Bektaş olayları biliyoruz, istediğin nedir diyor? Rumuz, sembol, alegori. Anadolu bilgeliğinin dili rumuz üzerinden yürür. Yunus diyor ki, buğday istiyorum. Buğday da yine rumuz üzerindendir, bildiğimiz buğday değildir. Hacı Bektaş diyor ki, sana nefes verelim. Yunus da, yolda gelirken heybesine bir miktar dervişin sembolü olan alıç koymuş, elim boş gitmeyeyim muhabbetiyle.. Buğday isteriz diyor Yunus. Hacı Bektaş diyor ki, getirdiğin her alıç tanesi için sana on nefes söyleyelim. Yunus yine diyor buğday isteriz. Hacı Bektaş bu sefer diyor ki getirdiğin her alıç tanesinin içerisindeki çekirdek sayısı kadar sana nefes verelim. Artık bu nefes ne ise? Bizim konuştuğumuz konu bu ama nefesi şimdi burada çok da açamıyoruz. Artık mânâ mıdır, sözün, logosun, aklın birbiriyle mayalanması mıdır? Yunus tutturuyor, diyor ki ben buğdayımı isterim, ver buğdayımı da gideyim. Hacı Bektaş diyor ki, verin buğdayını gitsin. Yunus buğdayını almış giderken, yolda buğday ile nefesin mânâsı O'na ayan olmuş. Eyvah der Yunus, ben ne ettim. Dergaha, masal okuluna geri döner. Dergah dediğimiz, dertliler kapısıdır. Alın buğdayınızı, verin nefesimi der. Zat da der ki senin nefesini biz Taptuk denen bir zata yolladık. Hoppala. Bu nefes yerinde durmaz mı? Aldın, aldın, almadın, yerinde durmaz. Bir put değildir bu. Peki Taptuk'un dergahı nerededir? Yunus az gider, uz gider, dere tepe düz gider, kaç vakit, kaç devir, kaç seyrân, bir gün bir akşamüzeri serinliğinde bulur Taptuk'un kapısını. Sonra diyecektir, Taptuk'umun kapusu, sırdandır ol yapusu, Taptuk'umun bakışı, ol sırdandır nakışı. Beyitler söyleyecek. 40 yıl odun taşıyacak. Yunus içeri girer, yine gündelik hayat akıyordur. Peki bu nefes ne ola ki? Gelir bakar ve der ki Hacı Bektaş bizim nefesi size gönderdi Taptuk Baba, nefesimi verin de köyüme geri döneyim. Taptuk da bakar, eyvah der, yanmış çocuk, budela, kendinden haberi yok. O nefes ha demekle verilse verilir de, sende onun çalışma sistemi ne zaman tevafuk bulur, açılır, çerağın tutuşur, ne zaman uyanır, o seninle ilgili. Olur der Taptuk Emre, şöyle geç biraz dinlen, yoldan geldin. De ki üç gün, üç gece oturtur. Yunus bakar, herkes birşeyler yapıyor. Bunlar nefesi verip de beni göndermeyecekler herhal der. Artık nasıl bir hale düştüyse Yunus, bir hicab eder, bir utanma hali gibi, der ki ben de bir işin ucundan tutayım bari. Bari oduna gideyim, odun getireyim. Ormana bir gider, rivayetlerden biri odur ki, halen ormandan gelmediği düşünülür. Yunus'u gören var mıdır acaba? Nerede kaldı? Anadolu masalı gibi. Ormana girdiği zaman, Anadolu bilgeliğinde kullandığımız kavramlardan, bir tayyi mekan ve tayyi zaman algısı ile Pir'i O'na nazar etmiştir ve O'nun bütün çerağı tutuşturulmuştur. O'nun henüz kendinden haberi yoktur. Burada bir bilinç prototipini konuşuyoruz. Anadolu bilgeliğinin İdris geleneği ile, Orfik gelenek ile, Zerdüştî gelenek ile anlatım yapıyoruz. Akıl ile değil ama, keşif ile. Hayal aleminin içerisinde biz de belki gittiğimiz zaman hala Yunus'u ormanda odun topluyor görebiliriz, selam vermek lazım. Linear zamanda, işte Yunus oduna gider, gelir, öyle git geller ile kırk yıl geçer. Artık bu zaman nasıl birşey ise? Zaman bizim bildiğimiz zaman mı? An mı? Dehr mi? Vakit mi? Dehir başka birşey, vakt başka birşey, an başka birşey, zaman başka birşey. Bunları

konuşalım. Dehr, bütün vaktin, bütün anın, bütün zamanın kapsayıcı kümesidir. İcabı halde nefeslerde geçen derya-yı umman, sonsuz dipsiz karanlık, bütün mevcudiyetin ana kaynağı. Herşey dehrin içerisinde. Vakti gelince o açılır, gonca gül gibi. Vakit açılır. Vakt An'a iner. An'da kaldığın zaman sonsuz boyuttasındır ama onun kıymetini bilemezsen sıçramalı gider zihinde. İşte ona da zımm-an denir: Gölgede kalmış an. İşte bir dervişin, arayanın, dertlinin kafası şöyledir; nefesimi verin gideceğim efendim dediği zaman zaten o sana nefesi vermiştir, sen kendini ormanda bulmuşsundur, kırk yıl zaman geçtiğini düşünüyorsundur, odun taşıdığını sanıyorsundur hala, vücut şehrin, azaların yaşlanmıştır, yaş almış, ağarmıştır, kendini yetmiş yaşında da sanıyorsun olabilirsin. Bunların hepsi zann-ı gümandır. Bunu Muhyiddin Arabi atölyesinde kısmen, ağır ağır açıyoruz. Bilinci oralarda gezdirebilmek keyifli. Neyse Yunus bir gün artık şöyle bir derde düşmüş; bir ceylan yaralanmış, demiş ki ben bu ceylanın ayağını sarayım. Uğraşırken onun yarasıyla, derdiyle, bakmış ki güneş kendini sırlıyor. Aman demiş, dergaha geç kaldım. Nasıl olduysa artık o haldeyken odunlarını toplamış, sırtına atacak ama kemendi yok. O sırada bir kara yılan gelmiş ona kemend olmuş. İşte ŞahMaran masalına bir giriştir bu. Yılan sembolizmi. Kara yılan gelir, dervişe ip olur, derviş odunları sırtına atar, yürür gelir. Akşam somatı vardır dergahta. Somat mutfak demektir, sofraya kurulacaktır. Derviş kardeşleri ile oturacak ki, kazan kaynasın. Kazanın kaynaması onun odununa bağlı. Yunus yetişemezse kazan kaynamaz, yaptığı kul hakkına girer ve hizmeti eksik olur. O da bir ar verir, acı verir, hüznü verir. Yetişir gelir Yunus, destur der, huuuu der, kapıdan içeri girer, odunları bırakır mutfağın kenarına. Bir bakar ki dervişler, orada bir kara yılan süzülür, geçer gider. Eyvah derler, Yunus keramet gösterdi. Yunus'un kendinden haberi yok. Hemen Taptuk'un kulağına yetiştirirler. Taptuk bakar, eyvah der, anabacı da oradadır. Anadolu bilgeliğinde Rahman ve Rahim aynı anda gösterir kendini. Yani Pir dediğimiz kişi, Taptuk, aslında bir sembolizmadır. Bir aktarıcı, bir söz, logos var ise, onu besleyen bir rahim enerji vardır. Biz bunu mitos bağı ile anlatıyoruz, daha kadim bilgeliğin birinci bölümündeyiz. Bunu daha sonra imkan dahilinde epos ve logos olarak da işleyeceğiz. Yani kendimizde bu alan nasıl çalışıyor? Anabacı der ki, Yunus'a yol göründü. Çünkü bilinç meratibinde çerağı uyandı, ve bir sofrada Anadolu deyimi ile iki aslan oturamaz. Taptuk gelir der ki, gördüm ki kırk yıldır odunların hiç birini eğri getirmedin, bunun sırrı nedir Yunus? Yunus, andolsun ki der, ben bu dergaha hiçbir zaman düz odun taşımadım. Bu nasıl bir edephane, nasıl bir makamdır ki, eşikten adımımı her attığımda bu eğriler düz oldu. Taptuk bakar, son sınavıdır aslında Yunus'un, inisiyasyon geleneğini anlatıyorum. Bu Yunus hikayesini klasik gelenekte şöyle anlatırlar; Yunus hep düz odun taşırdı, bu dergah öyle bir dergahtır ki odunun dahi eğrisi girmez derdi. O dergahta düzün ne işi var ki. Düz düzdür. Önemli olan eğrisinin gelip düzleşmesi değil midir? Yoksa eğri kim, düz kim, mevzu bu değil ki. Bunlar birer rumuzdur. Rumuzu yani sembolü, alegoriyi eğer felsefi zevk ile, bağlam ile çözemsek işin biz arpayı yiyip özünü alamadığın noktasında kalırız. Yunus öyle der; andolsun ki burası öyle bir ulu dergahtır ki, sizin cemaliniz ve nefesiniz ile her girdiğimde odunların hepsi düz oldu. Biz onun zevkiyle zaten kırk yıl takıldık. Biz o zevkteydik. Bir hizmet mizmet meselesi de değil. Taptuk der ki; senin kilidin şimdi açıldı, yürü. Yürü, durma sakın. Yunus ondan sonra bu nefesi söyler; Ol vücut şehrine her dem giresim gelir, içindeki Sultan'ın yüzün göresim gelir, iştirim sözünü, göremezem yüzünü, yüzüm görmekliğe canım veresim gelir. Sanırlar bu söz benden gelir. Bilmezler kudret Çalap'tan gelir. Yunus burada Zat'ın ilahi ismini

giyinerek, nefes alarak, nefes vererek ve birlikte cem, cemaat, muhabbet olarak, o alanda kalarak bir seyir içindedir. Biz buna Anadolu geleneğinde seyru süluk deriz, tasavvufta da vardır. Yani sizin biyolojik, kimyasal, akli ilimler ile düşünmeniz, hayata, zamana, mekana bakmanız ayrı birşeydir, keşif dediğimiz boyutun mistik algısı ise bambaşkadır. Yoksa kuşkusuz bugün de muhabbetini yaptığımız gibi, konu zaten tek, ben kimim diye oturup tefekkürünü yaptığın zaman aynı zevke varıyorsun. Fakat gönül aynı zamanda ehli ile muhabbet istiyor, aşk istiyor, saz istiyor, söz istiyor, dinlemek istiyor. Hayatın ne anlamı var? Niye geliyorsun, niye bir araya geliyoruz, niye yiyoruz, niye içiyoruz, çok abartmadan, mistikleştirip halden hale sokmadan. Dem almak deniliyor buna, Anadolu bilgeliğinin böyle bir yönü var. Bu zatlar Yunus'u mayaladıktan ve kilidini açtıktan sonra, Yunus diyar diyar geziyor, deyişler okuyor, sohbetler ediyor. Hem dışarda, hem kendi içerisinde. O Yunus bizim içimizde yaşayan bir enerji biçimidir aslında, bir prototiptir. Jungcu anlamda arketiptir. Vahdet-i Vücut ekolünde, Fusus'ül Hikem'de anlatılan peygamber hikmetlerinden yalnızca birisidir. Bunların hepsi bizde çalışan algılar. Sadece bunu hatırlamamız gerekiyor. Yoksa bize okulda öğretilen bilgi dikte edilir. Dikte, diktatörden gelir. Bu budur, şu şudur... Sizler öyle mazlum ve safiyullahsınız ki, aynı yaş grubunda kızım Aryam da var, bizim çocuklarımıza hizmet etmemiz gerekir. Anne baba olarak, öğretmen olarak çocuklarımıza, bu saf ruhlara hizmet etmemiz gerekiyor. Onların zihnini, bilincini, yüreğini koşullandırmayalım yeter. Bu bile hizmettir. O zaman anne baba kendini biliyor, çocuk zaten kendini bilir ve ayna olunuyor karşılıklı. Ne güzeldir ki Buddha da öyle diyor; sofrada bir çocuk varsa uyanık ol. O bir Buddha'dır. Ama biz zaman içerisinde bunu unuttuk, sıkıntı burada. Hepimiz biliyoruz aslında zihinsel zırlıya girdiğimiz zamanı. Şimdi o buğday nedir? O nefes nedir? O Bektaş kimdir? Taptuk nedir? Yunus ne ola? O dervişler ne? Odun ne? Yılan ne? Bu sembollerini zamanla, masalımsı, sembol diliyle çözmeye, çizmeye başladın mı, masal kendi kendini anlatmaya başlar ve sende yavaş yavaş hatırlanmaya başlar. Bu bir ekip işi. Ekibin erenlerinden bir tanesi Mevlana. O da Konya'yı tutmuş. Adeta Anadolu'daki bilgelik okulları. Anadolu'daki bu bilgelik okullarının tarihsel arka tasarımlarında kimler vardı diye sorduğumuz zaman, Esseniler, Gnostik Hristiyanlar, Yahudi İrfanı, Urum diyarı, Sümer diyarı, Hitit ve Luvi diyarı var, kimler kimler var. Bir bölüm açın da, sıcak sıcakına devam edelim.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Allah'ım! Bu aşk ormanında düşünce kaybolup gitmiş. Can ile canan arasında bedenim bedenliği kalır mı?

Ben, cennet köşkünden ve cennet sarayından ansızın aç ve çıplak bir halde, böyle bir dünya kapısının dibine düştüm.

Bu dünya, benim için sevicecek bir yer, bir bayram yeri olamaz. Çünkü ben, bu dünyanın kötülüğünü, çirkinliğini gördüm. O, sapsarı suratlı yüzüne allık süren, kendini güzel göstermeye çalışan bir kahpeye benziyor.

O kötü diken ağacını gül renkli allık ne kadar süsler? O diken her ciğere, her ayağa batmıştır.

O takma saçlarını bırakmış, kel kafası ile ortaya çıkmış. O yaşlı kör kadın, kaşlarını iğneyle damgalayarak karartmış.

O'nun ayak bileğindeki halhallarına bakma, o kapkara baldırını seyret! Geceleyin aşk oyunu hoştur. Ama bu oyun perde arkasında olmalıdır.

Ey yüzü yıkanmış süfi; yürü, elini de dünyadan yıka, yani ondan uzaklaş!

Ey başını usturayla tıraş eden, kazıyan süfi! Gönlünü de onun sevgisinden kazı at!

Dünyada mutluluk arayan, ona gönül veren kişi bahtsızdır, ağır canlıdır. Dünyada yaşama zevkine düştüğü için kavurma gibi kavrulacaktır.

Ey sevgili!

Ey bizi yoktan, yokluktan yaratıp şu aleme atan azîz varlık! Bizi şu dünyanın acaib işleriyle oynatıp duran; feryadımıza yetiş! Bizi ağır canlılıktan kurtar!

Sus da, o sonu bulunmayan güzelin diriltici nefesinden bahset! Susarak söz söyle, ne zamana kadar sayı ile verilmiş nefesi boş sözlerle tüketeceksin.

Sen sana ne sanırsan
Ayruga da onu san
Dört kitabın manası
Budur eğer bilersen

İlahi bir aşk ver bana
Kandalığım bilmeyim
Kaybedeyüm ben beni
İsteyiben bulmayım

Al gider benden benliği
Doldur içime şenliği
Dirilikte öldür beni
Varıp orda ölmeyim

Bülbül olup öteyim
Dost bağında yatayım
Gül oluben açayım
Ayruk dahi solmayım

Aşktır derdin dermanı
Aşk yoluna koydum canı
Yunus`um aydur bunu
Bir dem aşksız olmayım

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Aşıklarla beraber otur kalk! Arkadaş olarak her zaman aşık olan kişiyi seç; aşık olmayanla bir an bile dost olma!

Eğer yar, izzet perdesini, namus perdesini yüzüne indirirse, sen git, yüzünde perde olmayan güzelin yüzüne bak, güzelliğini seyret!

Yüzünde secde izleri bulunan, gerçek sevgilinin nuru olan yüzü gör; alnında mânâ güneşi parlayan güzeli seyret! Vahdet güneşi, onun yanaklarına yanaklarını koymuş; ona öyle bir nur vermiştir ki, ay bile, onun yüzünü görünce kendinden geçer, yerlere serilir!

O'nun bedeni, hayalin bedeni gibi kansız ve damarsızdır; içi de, dışı da tamamıyla mânâ sütü ile, mânâ balı ile doludur!

Eşi benzeri olmayan sevgili, onu o kadar çok kucaklamış, o kadar çok bağrına basmıştır ki, ona sevgilinin kokusu sinmiş; artık, onda toprak kokusu kalmamıştır!

O, aydınlıksız bir sabah, renksiz bir akşamdır; yönsüz bir zattır; doğmaz, doğurmaz bir hayattır!

Güneş, gökyüzünden hiç borç nur ister mi? Gül fidanı, yaseminden ödünç koku ister mi?

Balık gibi dilsiz ol, konuşma; deniz suyu gibi duru, saf bir hale gel de, çarçabuk inci ve mücevher hazinesine emin ol!

Hiç kimseye söyleme; ben, senin kulağına söyleyeyim!

Bütün bu saydığım vasıflara sahip olan kimdir, biliyor musun?

Tebrizlilerin kendisi ile iftihar ettikleri, övündükleri Şemseddin'dir!

Gel seninle ahdı iman edelim
Ne sen beni unut, ne de ben seni
Bağlanalım, bir ikrarda duralım
Ne sen beni unut, ne de ben seni

Gitme dilber, gitme, yüzün göreyim
Al yanaklarına secde kılayım
Pir emaneti var, sana vereyim
Ne sen beni unut unut, ne de ben seni

Bir sana mailem bir de sığata
Yar dediğin kişi ikrarın tuta
İrfan meclisine girdiğin sıra
Ne sen beni unut unut, ne de ben seni

Abdal Pir Sultan'im çektiler dara
Bakın ey erenler şu giden yara
Gönlümüz yanıyor ışıktan nuruyla
Ne sen beni unut unut, ne de ben seni

Ali Naki: Eyvallah. Büyükler, böyle yaş baş almış tipler bir araya gelince işte, işler buralara kadar geliyor. Şimdi kafe diyorlar, felsefe, atölye, eskiden bu tür yerlere meyhane derlermiş. Bir de bunun mescid kısmı var. Biz o mescid kısmı ile pek ilgilenmiyoruz. Mescid şeye benziyor daha çok, Anadolu bilgeliğinin espirisi ile söylersek, mesela Nasreddin Hoca Anadolu ariflerinin, öğretmenlerinin, masalcılarının kıyası olmayan, bugün mantık biliminin de, diyalektik mantığın ötesindeki fazi mantığının da ilk nüvelerini veren büyük bir arifitir. Fazi mantığı, saçaklı mantık. Öyle bir mantıktır temelindedir ki Nasreddin Hoca'nın hikayeleri, akıllara ziyan. Seni güldürürken, saliselik bir sürede aklını alır, sonra tekrar yerine koyar. Sen bakarsın, birşey mi oldu diyen gözlerle. Birşeyin olduğunu bilirsin bir yerde ama işte tam da bilmezsin. Halk arasında buna zokayı yemek derler. Zokayı yemiştir ama zokayı nereden yediğini zamanı gelince anlarsın. Buna da tevafuk derler. Bir gün toplanmışlar ve Nasreddin Hoca'ya demişler ki, hocam sen bilgili adamsın, adaletlisin, eminsin bize bir kadılık yap da bu davayı güdelim. Yoksa biz bu davayı çözemeyeceğiz. Demiştir ki olur, yapalım. İşte davacı gelsin demiştir, davacı gelmiş, davalı gelsin demiştir, davalı gelmiş. İkisi de derdini anlatmış. Nasreddin Hoca kimi dinlediyse haklısın demiştir. Heyettekiler demiştir ki bu nasıl kadılık? Davacı haklı, davalı haklı. Nasreddin Hoca bakmış, sen de haklısın demiştir. Benim kadılığım böyle, beni siy tayin ettiniz. Ben de davayı görüyorum. Haksız olan var mı? Buradaki Hakk demek, can demek yani içinde çalışan o nur. İşte Nasreddin Hoca böyle bir zat. Bir gün su içmek için dışarı kuyuya çıkmış. Eskiden köylerde kuyular vardır su içmek için. Bu tarz insanlar karşılaştığı her varlıkta gerçeği görür. İki görmezler. Gördüğü herşey gerçektir. Neyse hoca bir bakmış ki ayın şavkı, nuru, kuyunun içine düşmüş. Nasreddin Hoca kuyuya helkiyi atmış ve bir de bakmış ki, aman Allah'ım, o nasıl bir efkardır, nasıl bir duyarlılık. Önce bir O'nun halini düşünelim değil mi? Hanım demiştir, koş, koş demiştir, mübarek ay kuyuya düştü. Onu oradan çıkarmamız lazım. Hanımı gelmiş, bakmış, e hoca demiştir ne yapalım? Urganı at demiştir. Atmışlar urganı kuyuya, çengelli bir şey ile çecekler ama çengel kuyunun dibinde bir taşa takılmış. Çekmiş, çekmiş, uğraşmış, en son çengel kopmuş ve Nasreddin Hoca sırtüstü düşmüş. Bir de bakmış, şükür hanım demiştir, düştük, çamura bulandık ama demiştir, ayı da kuyudan çıkardık, bak yine yerinde. Bir kıssada sonsuz himmet var bilene, algılayana. Bunlara Nasreddin Hoca fıkraları derler ve bizim gibi avam olanlar bunlara çok güler, ama içinde çok derin sırlar vardır aslında. Nasreddin Hoca nereliydi? Konya'nın Akşehir ilçesinden, ki o şuurdan gelir, akşuur, temiz şuurdan gelendir. Nasr. Nasreddin. Nasreddin ilmi, irfanı, gaybı, bütün herşeyi kendinde toplamış olan gönül demek. Nasıl bugün Muhyiddin'i konuşuyoruz. Muhyiddin, canlandırandır. Dine hayat veren anlamında. Ama o din kavramının mânâsını da bilen bilir tabii. Nasreddin Hoca bir gün Akşehir Gölü'nün dibinde oturmuş, yapacak bir işi de yok, senin benim gibi işte, ya saz çalacak, ya göle maya çalacak, ya ağaca çıkacak, birisiyle uğraşacak yani. Oradan da bir zat geçiyormuş, hep dalga geçerler Nasreddin Hoca'mla, olsun, geçsinler. Hocam demiştir hayırdır, ne yapıyorsun. Demiştir vallahi ne yapayım göle maya çalışıyorum. Yahu demiştir hoca Allah aşkına göl hiç maya tutar mı? Biliyor musunuz bu fıkrayı, hiç duydunuz mu? Çok bilinmez çünkü. Nasreddin Hoca da ne dese beğenirsiniz, ya tutarsa? Şaka bir yana, bu hikayede Anadolu bilgeliğinin geniş gönül, ahlâk ötesi derinliği ve her karşılaştığı varlıkta Hakk'ı görmek düsturu var. Yunus da öyle bir nefesle çıktı, Taptuk da öyle bir yerden çıktı,

Hacı Bektaş, Mevlana, Şemseddin-i Tebrizi gibi kişiler de. Bu tarz ruha iyi gelebilecek olan muhabbet sohbetlerin yapıldığı yerlere meyhane derlermiş eskiden. Meyhaneler o zamanlar bugün olduğu gibi öyle içki içilen yerler değil, sohbet edilen yerlermiş. Mescid daha akılsaldır tabii. Dershane gibi. Öğretmen anlatır; bu budur, al sana geometri, matematikte şu şöyledir. Takip ederler, şu öğrenci derse girdi mi, çıktı mı, nerede, ne yaptı? Elbette oralarda da bilgi öğrenilir ama bu tür muhabbetlerde letafeti, güzeli, şiiri, edebiyatı, sohbeti deneyimlersin. İfade edebildim mi efendim? Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli'nin aşık evinde, masal evinde, meydan evinde, yani okulunda kırk çerağlık bir kandil vardır. Meydana aşık girdiği zaman nefesi ile o çerağları uyandırır. Eğer o çerağlar uyanmışsa artık, o aşıktır. Gurdjieff'in de bir filmi vardır: Dikkate Değer İnsanlarla Karşılaşmalar/Meetings with Remarkable Men. Rahmetli neyzen Süleyman Erguner ve Aka Gündüz Kutbay erenler orada oyuncu olarak, neyzenler olarak oynuyorlar. Gurdjieff'in yaşam hikayesi anlatılıyor filmde. Gurdjieff Tiflis asıllı Gürcü bir kişi, Kars dolaylarından. Babası eski saz aşıklarından. Daha Gılgamış destanının tabletleri bulunmadan, babasından Gılgamış Destanı'ndan kesitler dinleyen ve aktaran kişi. Ouspensky adlı bir yakın dostu vardır. Ouspensky daha sonra Gurdjieff öğretilerini kitaplarda topladı. Konuyu Gurdjieff'den açtık. Filmde anlatıldığı üzere aşıklar toplanır, vadi aşığının sesine yankı olarak ses verir ise, o sene aşıklar bayramında o aşık tespit edilir, ona hediyeler sunulur gibi bir hikaye. Ama Gurdjieff bilgeliği bambaşkadır. Vakti gelirse ayrıntılı olarak oraya da girebiliriz. Şimdi konumuz o değil. Sadece bir bilgiyi aktarırken o filmde örnek verdim. Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli'nin meydanına giren aşık artık inisiye olacaktır İdris geleneğinde. Aşık bir nefes söyler, çerağlar tutuşur. Bu hikayeyi anlatan bir deyiş ile sırlayalım muhabbetimizi.

Dün gece seyrimde batın yüzünde
Hünkar Hacı Bektaş Veli'yi gördüm
Elif taş başında nikap yüzünde
Aslı imam nesl-i Ali'yi gördüm

Geçti seccadeye oturdu kendi
Cemali nurundan çerağ uyandı
İşaret eyledi sakiler sundu
Bize Hak'tan gelen doluyu gördüm

İçtim ol doluyu aklım yitirdim
Çıkardım benliğim ikrar getirdim
Menzil gösterdiler geçtim oturdum
Kemerbest bağlanmış belimi gördüm

Mürşid eteğinden tutmuşam destim
Bu idi muradım erişti kastım
Bilmem sarhoş muyum neyim ben mestim
Erenler verdiği dilimi gördüm

Kalender Abdal'ım koymuşam seri
Canım kurban ettim gördüm didarı
Erenler serveri gerçekler eri
Hünkar Hacı Bektaş Veli'yi gördüm

5. Ders

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Gel, gel, daha yakın gel! Bu yol vuruculuk ne zamana kadar sürüp gidecek? Madem ki sen bensin, ben de senim, artık bu senlik ve benlik nedir?

Biz, Hakk'ın nuruyuz, Hakk'ın aynasıyız! Şu halde, kendi kendimizle, birbirimizle ne diye çekişip duruyoruz? Bir aydınlık, bir aydınlıktan neden böyle kaçıyor?

Biz, hepimiz, bütün insanlar, tek bir vücut halinde olgun bir insanın varlığında toplanmış gibiyiz! Fakat, neden böyle şaşıyoruz? Aynı vücudun birer uzvu olduğumuz halde neden zenginler yoksulları böyle hor görürler?

Aynı vücutta bulunan sağ el, ne diye kendi sol elini hor görür? Her ikisi de, madem ki senin elindir, aynı tende uğurlu ne demek, uğursuz ne demek?

Biz, hepimiz, bütün insanlar, hakikatte tek bir cevheriz; aklımız da bir, başımız da bir! Fakat, bu kambur felek yüzünden, biri iki görür olmuşuz!

Haydi, şu benlikten kurtul; herkesle anlaş, herkesle hoş geçin! Sen, kendinde kaldıkça bir habbesin, bir zerresin! Fakat, herkesle birleştin, herkesle kaynaştın mı, bir ummansın, bir madensin!

Bütün insanlarda aynı ruh vardır; fakat bedenler, tenler yüzbinlercedir! Nitekim, dünyada sayısız badem vardır; ama hepsinde de aynı yağ bulunmaktadır!

Dünyada çeşitli diller, çeşitli lügatler var; fakat hepsinin de anlamı birdir! Çeşitli kaplara konan sular, kaplar kırılınca birleşirler ve bir su halinde akarlar!

Tevhidin ne demek olduğunu anlar da, birliği ararsan, gönülden sözü, mânâsız düşünceleri söküp atarsan, can, mânâ gözü açık olanlara haberler gönderir, onlara gerçekleri söyler!

Ali Naki: Hu. Hoşgeldiniz. Güzel oldu değil mi böyle bir girizgâh? Efendim Kalender Şah'ın bir nefesidir. Kendisi 1527 senesinde biliyorsunuz Osmanlı tarafından katledilmiş Anadolu geleneğinin ışık erlerindendir. Bunlar sadece saz aşıkları değildir. Orfik gelenekte de olduğu gibi bu zatlar hayatın tam içinden, hayata hem müdahale eden, hem de hayatı yaşayan aşk erleridir. Üstüne de cila olarak Divan-ı Kebir'den Mevlana'nın nefesi geldi. Mânâ nedir diye soruyor. Bu mânâyı nasıl göreceğiz? İçinizde duyan, gören, eden var mıdır? Mânâ ne ola ki? Nesimî'nin dediği gibi, ar namus şişesini taşa çaldığın zaman ortaya çıkacak olan şey ne ise, mânâ da o mudur? Çünkü koşullanmış olan bütün zihinsel örüntüleri bir kenara bırakıyoruz, kolay değil. Aynı Einstein'ın da dediği gibi; önyargıyı parçalamak atomu parçalamaktan daha zordur. Biz kendimizi bilme eylemselliği içerisindeyiz. Konumuz da zaten Kadim Bilgelik, başka da birşey konuşmuyoruz, kişi kendini nasıl bilecek? Bunu konuşurken sadece Anadolu bilgeliğini, Orfik geleneği, Zerdüşht geleneğini değil de yeni stratejik yapılardan da bahsedelim. Yeni çağa bir farkındalık bilgisi olarak gelmiş olan Human Design'ı da konuşalım. Orada strateji-otoritesi okuması yapılır, Hint bilgeliğine girsen meditasyon önerir, Anadolu geleneğine gelsen yapına bakar, ona göre zikirler, evradlar, tarik dedik ya yollar sunar. Human Design'ın dili teknik: kapılar, kanallar, çakralar, enerjiler, aura tipleri. Ama beden zaten bu aşk bineğinde uyum içindedir, bütün kadim bilgelikte böyledir. Bu bir din değil, bir tanrı algılayışı değil. İnsan kendi özüne vardığı zaman, ne din kalıyor, ne tanrı kalıyor, ne devlet kalıyor, ne bilgi

kalıyor. Yıkıyorsun, yıkıyorsun, yıkıyorsun, bu yıkım işlemlerine Kadim bilgeliğin dilinde İbrahim ile birlikte başlattığımız sohbet geleneğinde, put kırıcılık diyoruz. İbrahim bu açıdan bir rumuzdur. İlahları bir bir kırıyorsun. Dedik ya Lat'ı kırıyorsun, Hubbel'i kırıyorsun, sevgidir aslında ama tapınmışsın bir kere, kıracaksın. İbrahim, bu bilinçte olandır. Karşıt cins ilişkisinden tut da, dünya ilişkisine kadar. Putlaştırdığın herşey için diyor ki, onu da kır. Kır. Menat'ı, parayı kır. Rumuzlar değişebilir. Beden but demektir mesela. Putperestlik oradan gelir, butperest. Yani görüntüye tapınan. Sevgi ilişkisinde de görüntüye tapınıp ilahlaştırıyoruz. Fakat Muhyiddin Arabi Atölye'sinde bahsettiğimiz şöyle bir detay da var; siz bir puta tapsanız bile aslında putperest olmuyorsunuz. Onun enerjisine bağlandığınız için, siz onu bilmeseniz bile aslında siz yine de Hakk'ın huzurundasınızdır. Yeter ki o bağı kur. Bu açıdan kimsenin kimseye bu putperesttir, bu kafirdir deme hakkı yoktur Muhyiddin Arabi bilgeliğinde. Vahdet-i Vücut böyle geniş bir bakışı ve nuru içerir. Henüz varlık nurlanmamış ise diyor, vehimdedir. Bu vehimde olan varlık teşbih ve tenzihi cem edemeyeceği için tevhidi duyar, bilir icabında ama farkındalığında değildir. Sendeki bu mekanizma, bu mekanik aslında cem edecek bir varlık, bir vücut. Bunu nasıl bileceğiz, yine tasavvuftan da yürüyebilirsin, klasik yöntemsellikten de, Human Design'dan da yürüyebilirsin, astrolojiden de, dinden de, aşktan da, nereden yürürsen yürü arkadaş. Peki sorsak sen nereden yürüyorsun? Ben kendi açımdan, sazdan yürüyorum. Saz söz geleneği, mânâ. O da bana bunu hatırlatıyor. Çünkü insan mabedi, ki beden bir mabettir, anne evi gibidir. Özüne yakın olabilmek için ister klasik yöntemsellik ile bir dergaha intisap et, bir okula kayıt yaptır, puanın tutsan burslu gir, farketmez, önce boş bir peymane, boş bir bardak gibi koşullanmışlıklarından arınmış hale geleceksin. Bütün yöntemsellik böyle çalışır. Mevlevilerde de böyledir. Önce bildiğini bir bırak denir. İşte onun için deyişte, nefeste de anlatılan budur. Sen kendini bırakmayı bilir isen, bir süre sonra Şems'in dediği gibi, sana da açılacaktır bir kapı. Mesela Human Design'da projektörler vardır. Projektör enerjisini taşıyan kişiler davet beklemeliler. Manifestörler eylemcidirler. Bunlar teknik kavramlar aslında ben sadece yavaş yavaş Anadolu'ya da girmekte olan bu farkındalık eğitimini az biraz servis ediyorum sizlere, duyacaksınız bir gün çünkü, tanıyın, bilin diye. Dolayısı ile beş büyük bilgelik - Çin, Hint, Mısır, Pers, Anadolu - kendini bil diyor. Kendini bilen Rabbini bilir diyor Muhammedi irfan. Platon'a geliyorsun, kendini bilmek istiyorsan geometri bil diyor. Bir strateji sunuyor. Pisagor mektebine giriyorsun, dört sene susmayı bil, bekle, sus, bir dinle, bir kulağı ayarlayalım diyor. Mekaniği ayarlıyorlar aslında, inisiye demek bu demek. Yoksa direk geldim, oturdum, üstüme hırkayı giydim, tamam ben başladım değil. Beklentiyi bırak. Buddhist okul farklı çalışır, Taoculuk farklı çalışır, Konfüçyüs farklı çalışır. Belki de sonsuz bilgelik okulları vardır. Bunlar içerisinde kaybolabiliriz bile. Onun için Anadolu bilgeliğinde senin strateji, otoriten, mekaniğin ve aura tipin ne ise, bu bilgi ile bakmalısın kendine. Mesela siz efendim; yüz çeşit okul gezersiniz, hiçbirisine intisap etmezsiniz, çünkü muhtemelen kimlik merkeziniz tanımsızdır. Kimlik merkezi tanımlı olan şunu diyebilir, bu bana iyi geldi. Tamam eyvallah, ben buradan yürüyeyim diyebilir. Ama kimlik merkeziniz tanımsız ise siz Buddhizmi de merak edersiniz, Kadim bilgeliği de, Kuantum fiziğini de, sazi da, neyi de, düdüğü de... Hepsini toplamak istersiniz kendinizde. İşte bu sizin mekaniğinizdir Human Design'a göre. Kabbala'da mesela çerağ uyandırılması demek, içeriden uyanmak demek, öze bağlanmak, kendi özüne. Human Design'da jeneratör ben kimim diye sorar. Projektör ise olaya şöyle bakar,

sen kimsin? Manifestör etki eder. Bir de reflektör kategorisinde olanlar var, bunlar da sürekli bir şekilde hayret aleminin zevki içerisindeyler. Kendini dışarıdan gelen duygulara açmışlardır. 9 çakrasının tümü tanımsızdır. Saçaklayarak gidiyorum, bağlamak istiyorum, bağlamalar yavaş oluşuyor, onun için sabrınıza hayranım, beklemeyi iyi biliyorsunuz. Şimdi biz klasik Anadolu geleneğimizdeki söz ve mânâ geleneğinden devam ediyoruz. Çerağı uyandıralım. Kavramlar, huruf, kelam, titreşimler çok önemli. Çünkü tasavvufta bir terbiye vardır. Ve tasavvuf dediğimde lütfen sadece İslam tasavvufu anlamında düşünmeyin, en geniş anlamıyla ele alıyoruz. Çok radikal bir konuşma yapıyorum şu anda. Tasavvufun içinde Essenilik var, Yahudi irfanı var, Kabbala var, Hint bilgeliği var. Bütün bilgeliklerin toplamının dünya üstünde meyve vermiş olan bölgesine biz Babilonya, Anadolu diyoruz. Ve Anadolu'da ışık erenleri kemalde kendini göstermiştir. Varlık varlığa bakılmıştır. Eğer siz kendi özünüz ile gerçek olursanız, gerçekler gerçekleri tanır, bilir. Rumuz olarak birbirlerinin kokusundan anırlar. Onların nişanı vardır üstlerinde denir tasavvuf dilinde. Sufinin dili onun için biraz saçaklıdır. Sufi dilinde çok dizgesel bir söylem olmaz. Saçaklama diyoruz biz buna, fazi mantığı gibi. Oradan bir bağ kur, buradan bir bağ kur, onları bir bekle, büyük tablo oluşacak.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Senin parlak yüzün, can aynasıdır. Benim canımla senin canın, her ikisi de bir imiş. Gökyüzünde parlayan dolunay, senin bir incindir. Gönül evi de benim değil, senindir. Akıl, vaktiyle beden evinin efendisi, sahibi idi. Şimdi senin kulun kölen oldu. Senin kapıcın oldu. Ruh, ezelde, "Elest" gününde senin yüzünün güzelliğini görmüş, mest olmuştu. Ezelden gelip bu balçık bedende sürgün hayatı yaşarken, senden ayrı düştüğü için perişan oldu. Bizim maddi varlığımızdan olan toprak aşağı çöktü, oturdu. Su ise şimdi saftır, berraktır. Fakat şimdi benimki de, seninki de ortadan kalktı gitti. "Gönül devletin kıyamete kadar yaşasın!" diye Rum Kayseri şimdi zenciler ordusunu bozguna uğrattı. Ey yüzü aya benzeyen sevgili! Zaman zaman feryad ediyorum. Çünkü ince nükteleri bilen aşkın bile bana perde oluyor.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Eğer sen, beni sağda solda arar da bulamazsan, git; beni sevgilinin yanında ara! Beni o cennette, o gül bahçesinde, o yeşillikte ara! Tembelim, işsizim. Gölge gibi yere uzanmışım. Sen de beni ebedi olan o selvinin gölgesinde ara! Beni yıkılmış, mest olmuş bir halde yerlere serilmiş görmek istersen, gel de o mahmur yüzlerin civarında ara! O iki mahmur göze, ilahî nurlarla dolu olan, o kıyısız denize dal da büyük yaratıcının sır incilerini ara! Hiç ağlamayan, merhametsiz gönlü, gel de sevgilide ara! Hiç solup sararmayan dökülüp saçılmayan gülü de, o baharda ara!

Aşkın verdiği kararsızlıktan hoşlanmayan, huzur arayan adam soğuk bir adamdır. Sen, sabır, karar nedir bilmeyen mest olmuş aşığın canını ara!

Çerağın yoksa, ondan çerağ iste! Şarabın yoksa, ondan şarap iste, şarap ara!

Dün gece kendimden geçtim de bir suç işledimse; zavallı aklımın o güzel yüzden iste, o gül renkli yanaklarda ara!

Ali Naki: Hakk bilinmek istiyor, nereden bilinecek? Sende bilinecek. Ama bilinme esnasında iki nasıl bir olacak? Ahadiyet, vahdaniyete girerken onun için uzun uzun beyitler ile yürüyoruz. Mazhar yeri, yani varlığın düştüğü yer, senin şu bedeninin, tasarımının, zihninin, bilincin, adı ne ise. Konu belli, sen Hakk'sın. Hakk olan mescide meyhanem neyler diyor Nesimi. Bunu unutma. Bunu unutursan ne oluyor? İnsanın, dünyanın hali ortada zaten. Kadını erkeği mi konuşacağız? O mu üstün, bu mu aşağı? Varlığı bölen yapıyı gördüğünüz zaman gücünüz yetiyorsa o yapıyı levm edeceksin. Tasavvufta sanki yok edeceksin gibi anlaşıyor, öyle değil, levm edeceksin, içinden geçeceksin, dönüştüreceksin. Gücün yetmiyorsa, buğz ediyorsun. Küsmek değildir buğz etmek. Merkezinde dur, umurunda değil, bu vehimdir, gelir gider. O da senin arketipindir baktığın zaman aslında ama işte o noktaya güç verirsene cisimleşir, auralar oluşur, madde oluşur. Sonra buna can da derler, cin de derler, iblis de derler, uzar gider konu. Bu kavramların doğru mânâlarını da bilmiyorsan, kafanı alır götürür, öcü böcü algılarına bağlarsın. Cisimleştirirsin. Bu Tibet bilgeliğinde de vardır. Meditasyon esnasında düşünce kodlarından varlık türetirsin, Aıçvarya bilgeliğidir. Fakat bilgiyi erk olarak kullanırsan vay haline. Onun için bütün kadim bilgelik irfan okullarının en temel ilkesi emaneti ehline teslim etmemiz gerektiğidir. Mushaf-ı Şerif'te de geçer, emaneti ehline veriniz. Emaneti ehline teslim etmediğin zaman, kendine tekrar bir hikaye yaratırsın. Güç olarak. Sevgi ilişkisi ile başlıyorsun, bakıyorsun aşıktık birbirimize, muhabbet vardı, birden sahiplenme çıktı, zihin girdi ve vehim. Sen özünü, ben özümü bilirsem bir kabileden, bir toplulukta, bir dünyada zaten saygı var sadece. Çok önemli birşey. Sevgi baki. Ama saygı dediğimiz başka bir olgu. Ahlâk değil, etik de değil. Varlığın kendisine Eyvallah olmazsa, manyetizmalar zaten birbirini iter.

Katılımcı: Eğer emaneti teslim etmezsen, o sende kalırsa, erk olur bunun adı. Aldığın bilgiyi aktar ki, sen egolanma, benim anladığım, çıkardığım bu.

Ali Naki: Çok güzel evet, Eyvallah. Şimdi diyoruz ya, her varlıkta görünen O'dur, her varlık O'nun aynasıdır. Hakk bu alemde hazreti insanda, Nur Hakk'tır, Hakk gerçektir, gerçek Hakk'tır ama Allah değildir mesela. Bu bir felsefe dizgesi, dinden bahsetmiyoruz, teolojiden bahsetmiyoruz. Gördüğüm gerçek, bunu biliyorum ama bunu bilgi ile konuşmuyorum. Buna şahitlik yapabilirim, o zaman bir dem-i vahdet, bir zevk oluşur. Bir keyif başlar. Zihninin bilmesinin ötesinde, olana kabul vermek. Organizma şifaya giriyor, vücutlar şifalanıyor. Birbirimize bağlandığımız zaman gönülden, o meydanlar gerçeklerin kendisi oluyor. Mushaf-ı Şerif ile örnek veriyorum; o kul yürüdüğü zaman, diğer canlılar bakar ki Allah yürüyor, öyle bir yürüyüş. Dolayısı ile Allah'ın yürüdüğü yerde, esmaların toplamı olan sensin. Bütün esmaları toplamışsın. Sadece Rahman mısın, o da olur Eyvallah, ama sadece o değil. Rahim misin, olur, ama sadece o değil. Öyle birşeyim ki, hepsiyim ama aynı zamanda da değilim. Külli olan, toplam olanım, ben Aşk'ım. Allah yazılır Aşk

okunur. Aşk yazılır Allah zikredilir. Teolojinin ötesinde birşey bu. Anadolu böyle bir bölge. Bereketli. Çok şükür.

Katılımcı: Peki bizde bütün bu esmalar varsa, bir niye bunun farkında değiliz. Yada neden unuttuk? Nasıl unuttuk? Ve tekrar nasıl özümüze dönebiliriz?

Ali Naki: Tasavvufi açıdan baktığımız zaman seni özünden uzaklaştıran setandır, şeytandır, kavram olarak. Sen bir aşk bineğisin, mekaniğin bu. Birçok modern felsefede zihne negatif anlamlar yüklenir fakat Kadim bilgelikte zihne hiçbir negatif anlam yüklenmez. Bunun önce bir altını çizelim. Bizim büyük rehberlerimizden biridir zihin. Hazreti Zihin'dir. Vehim. Kullanmayı bileceksin. Vehmi, zihni kendinin bineği yapmayı öğreneceksin. Mahabharata Destanı'nda beş at aracı tutar. Dharma Meydanı'ndadır Arjuna ve sorar; neredeyiz? Bilinç, yani Krişna der ki, burası Dharma Meydanı. Dharma Meydanı, mahşer alanı, kozmogoni, dünya. Arjuna der ki kimlerle savaşıcağım, bunlar benim babam, amcalarım, onlara mı ok atacağım? Bunlar birer rumuzdur. İbrahimi gelenekte olduğu gibi, sana koşullanmış olan bütün herşeyi yıkacaksın. Çok radikal, çok sert. İşte Muhammedi irfanda bu var; ben zihnimi, şeytanımı bağladım, müslüman ettim. Oradadır o, takılır, gelir ve bana yardımcıdır artık, hizmetimdedir. Çünkü arif can enerji ile cin enerjiyi görür. Kim ki aşık değil, o mümin değil diyor Şems. Kim ki aşık değil, o can değil. O şeytandır, iblistir demeye gerek yok. O zaman uyan, kendindeki o can enerjisine uyan, özüne bağlan, aşk ol. Zaten bütün alemin istediği şey onaylanmak, sevilmek. Human Design der ki, kimlik merkezi tanımsız olanlar daha çok sevilmek ister. İrade merkezi tanımsızsa, her yaptığını göstermek istersin. Ama sen kendi merkezinde, özünle hareket ettiğin zaman zaten bilinmek, sevilmek, onaylanmak oradadır. Biz cennetin kendisindeyiz. Zihinsel olarak cennetten düşüyoruz, an be an. İniyoruz, çıkıyoruz, iniyoruz, çıkıyoruz. Sonra diyoruz ki, o iniş çıkış esnasında bağlantı koparsa, hele bir de auralar, dünyanın kozmogonisi o kadar yoğun ki. Birisi gelecek de, çok şükür o bağı hatırlatacak da, İdris Nebi misali dikişi atacak da. Bağ kopmuş, sen terziyi bulacaksın da, tekrar samimi olarak bütün azaların ile oraya bağlanacaksın. Muhabbette bağlanıyorsun, muhabbet bitiyor, kapının eşliğinden bir çıkıyorsun korna sesleri, düdük sesleri, alacaklar, verecekler, zırlıklar. Bir tufanın içerisinde. Niyazi Baba'nın dediği gibi, bir zerre tufan olmuş zaten bana diyor. Herkes bir yerde kendine verilmiş olan mekanik ile aşkı deneyimlemeye gayret ediyor aslında. Hatta Osho, deneyimi bir farkındalıktan saymaz bile. Farkındalığın farkındalığı. Bunun sonu yok. Maharishi der ki, gözlemleyeni de gözlemler. Ben kimim diyorsun da peki bu soruyu soran kim? Bu soruyu soranı gözlemler. An be an cennetten iniyorsun, cennetine giriyorsun. Bu cennet dediğimiz tasavvufta, molların kastettiği gibi öldükten sonra gideceğim bir yer değil. Ölmeden önce öl ki, ölümsüzlüğün ve özgürlüğün bilincinde ol. Özgürlüğünün bilincinde olan varlıklardan bir tanesi dahi alemin zembereğini oynatır. Aşk olsun. Onlardan olalım inşallah. Bu bir yakarış değil, dua bile değil, Anadolu terbiyesi ile bir niyaz. İsterük. Çek al, terket, yaşa alemini, sürekli. Onun için aşıklarda, Hafız'da, Sadî'de, Mevlana'da, Yunus'da, Niyazi'de, hangi birini analım, her birinde marifet apayrıdır. Logos külli akıldır ve insan logostur. Tanrının da ötesinde, insan Hakk'tır. Hakk da Logos'tur. Külli akıl, külli zeka, külli nefis. Hatta uygun bir vakit gelirse, bir Yunus Emre, bir Mevlana, bir Hacı Bektaş belgeseli üçlemesi vardır Semra Sander bacının, çok güzel 2005'li yıllarda yapmıştı, defalarca da izletmişimdir Kadim

Bilgelik atölyelerinde. Bu kayıtlar olur da Semra bacının kulağına giderse, aşk ile anıyoruz, çok büyük bir hizmet. İsmet Yazıcı bacım vardır, onlar da çok güzel çekimler yapmışlardır, Muhyiddin Arabî'den Pir Sultan'a kadar, bütün zatları zamanında belgesellendirmişlerdir. Aynı hikaye. Yunus'un hikayesi de bunu anlatıyor. Külli nefis, külli zeka, külli akıl. Bütün, yani küll. Sen parçacık olarak, kristalin ile bağlanıyorsun. Ve bu süreç öyle bir süreçtir ki, Adem'den Hatem'e kadar sürer. Yaratılışın ilk nurundan, son nuruna. Son nur ne demekse. Rumuz olarak kullanıyoruz elbette. Zahir, batın. Evvel, ahir. Hem evveldir, hem ahir, Şah-ı Merdan'ım Ali. Mekke'nin Ali'si değil sadece. O sende çalışan yüce nurdur Ali. Nur Suresi var Mushaf-ı Şerif'te. Çok önemlidir. İnsan-ı Kamil potansiyelini anlatır. Alevi-Bektaşî ışıık erenlerinin meydanında Nur suresinin 35. ve 36. ayetleri, işaretleri hem okunur, hem de kelam ile, saz ile, söz ile, bakış ile, hal ile, yemek ile, içmek ile titreştirilir. Buna dem-i vahdet deriz efendim. O dem-i vahdette buluşanlara, selam olsun, aşk olsun. Onun şifasını gittiğin yerlere, hanene taşı, komşuna taşı, topluma taşı, ÷lkene taşı, kozmogoniye taşı, yorulmak bilmeden taşı da taşı. Sen O'sun. Hatırla!

6. Ders

Ali Naki: Vakitler hayrolsun, hayırlar fetholsun. Bir makara kikiri goygoy, iki gülmece, bir deyiş, iki nefes, Kadim Bilgelik, Vahdet-i Vücut, stand up, erenler sit down, buyurun oturun muhabbet sohbete. Eskiden söz geleneğini, kelim geleneğini aşıklar aktarıyorlardı. Aşık Veysel örneğin. Peki bu geleneği nereden biliyorlardı? Gözleri bu alemde âma, ama bütün hakikat alemini nasıl biliyor diye zihin soruyor ister istemez. Bakın ben sormuyorum, zihin soruyor. Aslında bugünkü muhabbet de yine bir Hint bilgeliğine giriş için niyetlenmişim. Shankara felsefesine bakıyorsun, tüm konuştuklarımızın özetini yapıyor. Kişi kendini nasıl bilecek? Herşeyden önce diyor ki kendini teslim et. Kendini nasıl teslim eder insan? Neye teslim eder? Kendini teslim etmekteki nokta ne? Bu felsefenin tasarımı lineer zaman algısı ile düşünmek istersek, dünyanın güneş etrafında 16 bin kere döndüğünü düşünmemiz gerekir. Zamanımızdan 16 bin yıl önce söylenen sözler, kelimalar. Ki en yakın tarihlerde Vedantalar, Vedik yapılar, Mahabharata Destanı, Bhagavat Gita var ve bunların bir çoğunun ne zaman yazıldığı bile tam olarak belli değil. Shankara 16 bin yıl önce Hint diyarında İdris'in Hintçe konuşan hali. Mısır'a geliyor Hermes oluyor, Anadolu'ya geliyor Hacı Bektaş oluyor, Yunus oluyor, sen oluyor, ben oluyor. Her kılığa giriyor. Kendindeki En'el Hakk sırrını zevk etmiş olan bir ruhun nefes aracılığı ile konuşması. Yani Anadolu'nun Yunus'unu, Mevlana'sını, Hacı Bektaş'ını, Şems'ini, ismini sayamayacağımız nice ariflerini zevk ettiğimiz zaman göreceğiz ki, Hint'de de karşımıza çıkan O. Tanış olduktan sonra O'nunla, O'nu nerede görsen tanıyacaksın. Ben sevdiğimi nereden görsem tanımaz mıyım? Biçimi değişik olmuş, ne farkedebilir ki cemali, hep O. Ne güzel, ne güzel. Eyvallah güzeller.

Evvel benem ahir benem
Canlara can olan benem
Azıp yolda kalmışlara
Hızır medet eden benem

Bir niceye verdim emir
Devlet ile sürdürdüm ömür
Yanan kömür kızan demir
Örse çekiş salan benem

Halk içinde dirlik düzen
Dört kitabı doğru yazan
Ak üstüne gara dizen
Ol yazdığı Kur'an benem

Yunus değil bunu diyen
Kendiliğidir söyleyen
Mutlak kâfir inanmayan
Evvel ahir zaman benem

Ali Naki: Geldik mi erenler? Bir seyir yaptırdı Yunus yine nefesi ile. Anlattığı tamamıyla Shankara. Evvel benem, ahir benem, canlara can olan benem, azıp yolda kalmışlara, Hızır medet eden benem. Hızır da dışarıda değil, hepsi içeride, azalarda. O örse çekiş salan, o demiri ezen de benem. Atman`nın kendini bilmiş olan ruh olan Brahman ile, Hermes Trismegistus ile, yani İnsan-ı Kamil ile buluşması. Kendini teslim etmiş ve akli daimi Brahman üzerinde tefekkürde. Akli fikri her zaman dergahın merkez noktasından, Taptuk`tan çıkan nefesin onu mayalamasının zevkinde. Mayalana mayalana devlet ile sürdürüm ömür diyor. Devlet ne ola ki? Devlet işte o nefesi aldığı dost cemali, o şura, birlikte zevk edilen yer. O yanan kömür, kızan demir var ya diyor, o Musa`nın da bir zamanlar uğraştığı, o Davud yıldızı var ya sancakta diyor, Hünkar`ın kitabesinde de olan, işte o örse çekiş salan menem. Bize de sundular o ışk meyinden. Shankara`da da aynı söylem; Atman`ın, henüz kendini bilmeyen ruhun Brahman ile buluşması neticesinde kaba bedeni, zihni, hayati kuvveleri kendi içerisinde cem ediyorlar latife bir beden olmaya doğru. Artık kırk yıl odun mu taşıyor, ne yapıyor, ne ediyor bilinmez ama o mânâ içerisinde nefes ile mayalanıyor. Yunus diyor ki; ak üstüne gara dizen. Burada kara diye yazılmış mushafta. Bunun Kur`an`ı hikmetteki karşılığı, Ali noktasının yüceliğinin bilincinde olandır. Gar noktası üzerinde tefekkürünü yapar isen, o mushaf diye okunan Kur`an benem diyor. Kur`an molların Kur`an`ı değil. Bak ezan da okunuyor icabında. 1400 yıldır okuyorlar. Aynı zamanda diyor ki Yunus, Yunus değildir bunu söyleyen, kendiliğidir. Zat`ın beni bende konuşmaya başladı diyor Yunus. Sen bakıyorsun Garip Yunus, Miskin Yunus, vur eline al odununu. Çok provakatiftir oysa kendisi. Kaygusuz Abdal da öyledir. Anadolu geleneğinde af yoktur. Sözler Shankara kılıcı gibidir. Karşılaştığın zaman baş düşer, sen hala o baş ile dolaştığını sanırsın. O zihni almıştır senden, çünkü dosdoğru nefes ile nüfus etmiştir. Diyor ki Yunus bir nefesinde; evvel benem, ahir benem. Ayna Dost`da kendini gösterir. Yunus`ta bizim zevk ettiğimiz nefesler bizi bize hatırlatır. Kulluktan konuşur. Shankara`da da aynısını der; bu bilince uyanabilmemiz için tefekkür edeceğiz. Kendine göre tefekkürü de açar mesela yöntemsellikinde. Hint diyarından bahsettiğimiz için meditasyon diyeceğiz ama Anadolu`ya gelsen semah dersin. İstersen namaz de. İstersen ipe bocuk diz, bana ne. İstersen saz çal, yine meditasyondur. Yaptığın işte kaybolmaktır çünkü asıl temel mesele. Medite olmak öyle birşeydir. Bizimkiler bazen diyor ya; kamplara gidiyoruz, meditasyon zamanı geliyor, çinngg, oturuyorsun sessiz sessiz ve medite olduğunu düşünüyorsun. Peki hayatı o bütünlük içinde yaşıyor musun? Sürekli medite bir halde misin? Huzur o demek zaten. Cennetindesindir. Dahi diyor aynı zamanda kendindeki yalnızlığa da çekil, murakabeye çekil, sık sık kendinle, kendinde kal. Bütün zihinsel eksenler gelecek sana ve ondan sonra o boyutları izlerken istiğraka dalacaksın, dalış yapacaksın. İstiğrakta da fazla kalınmaz, dün konuşmuştuk bunu daha. Dolayısı ile kendi içinde kaba bedenini, zihin organını, hayati kuvvelerini, latif bedenini tanırırsın ve tanıdığın zaman da bunlar senin içerisinde yavaş yavaş bir uyanışa dönüşür. Rüya alemleridir şuan

bahsettiğimiz, Muhyiddin Arabi Atölyesinde konuşuyoruz bu alemleri. Bu rüya alemlerinin içerisindeki yapıya uyanmaya başlarsın aslında. İster rüyada ol, ister burada ol, nerede olursan ol, kat be kat, nerede olursan ol. Bu katmanlar bize sürekli maya gönderir. Çok güzeldir. Ve bu maya tezgahı Hint bilgeliğinde tanrılara bırakılıyor. Brahmanın eline, Vişnu'nun, Şiva'nın, İndra'nın. Semboller, rumuzlar kullanılıyor. İnsanlar ne yapıyor? Hiç üşenmiyor ve sil baştan hepsinin birer birer putlarını yapıyor yine. İnanılacak gibi değil. Örneğin Shankara, 4 kolu ile sitar çalan bir şekilde tasvir edilir. Alemlere girip girip geliyoruz. O alemlerde gezinen kim? Bu örtülere bürünmüş olan varlık kim? Gerçeği bilen kim? Zihnin cehalet ile dolu olduğunu beyan eder diyor gerçeği bilen kişi. Şu konuştuğumuzda bile eğer muhabbetin dışına çıkarsak...Estağfirullah. Neyse ki zihin titreşmiyor kelimeler var ise, söz, logos var ise. Onun dışındaki hepsi Mevlana Pir'in de dediği gibi: laf-ı güzaf. Laf-ı güzaf ile hiçbir yere varamayacaksın. Kendini kandıracaksın, kandıracaksın, en sonunda da sana o Hint bilgelerinin anlattığı rumuzlar ile sana göründükleri zaman diyeceksin ki mevzu neydi? Alın bu erenleri diyeceksin. Ne gördün ne getirdin? Seksen bin devri alem gezdim, bir yahtu gördüm derdi nenem Dersim dilinde ışık. E o ışıkta ne gördün? Ben o gördüğüm ışığı size nasıl anlatayım. Hint bilgeliğinde de şöyle anlatılır; İndra'ya o tezgahı kurarlar, Vişnu ile Brahma. İndra yaratılmışlar aleminde baş tanrıdır. Safiullah olduğu için zihin ötesindedir. Bütündür. Bütünün toplamıdır. Der ki İndra mevcudiyette yarattığım bir domuz var ve o domuz ile hemhal olabilmem için, tevhidden çıkıp o dualite alemine inip, o domuzun içine gireyim ki, deneyimi olsun, farkındalığı olsun. Domuzun içine giriyor İndra, çıkarabilene aşk olsun. Kırk bin yıl derler ki orada takılmış. Vişnu ile Brahma da diyor ki; İndra'ya tezgahı kurduk. Şiva bir geliyor, diyor ki İndra nerede? Tezgahı anlıyor. Mayaya sokmuşlar baş tanrıyı. Kim olursan ol, çıkamazsın o halden öyle kolay kolay. Domuz burada yine bir rumuzdur. İndra'ya gel diyor Şiva, yok gelmiyor. Mevlana da diyor ya gel diye. I ih. Sema et, duymadın mı, işitmedin mi, kendini bil, gel. I ih. O nefes gelmiyor, girmiş çünkü bir kere oraya. O kılığa bürünmüş. Beş örtüye bürünmüş. Öyle mi diyor Şiva? Bir dalıyor, bir çıkarıyor İndra'yı, boyutta oturuyorlar. İndra basıyor kahkahayı. Rivayetlere göre anlatıyoruz tabii, inşallah bize de kendi kulağımız ile duymak nasip olur o kahkahayı. Vişnu, Brahma bakıyorlar ne halde İndra diye. İşte deneyimledim diyor. Evet. O bokunu yiyen domuzları deneyimledim, çocuklarım oldu, öldükleri zaman ağlayan, bir sürü şey deneyimledim diyor. Ve hepsi çok tatlıydı, onun için bırakmadım diyor. Şiva'ya ipi teslim ediyor. Anadolu tasavvufunda da vardır bu sembolizm. Dalış yaparken gavvaslar, dalgıçlar, ikili dalarlar. Tekli daldığın zaman boyutu kaybedebilirsin. Arar dururlar seni o ummanda, bizim can, bizim derviş, bizim orada bulmamız gereken ihvan nereye gitti diye? Oralara da gavvas girer, kutup girer ancak. O ruha, ayan-ı sabitesine, özüne ulaşması gereken o gavvas girer ve oradan o ruhu alır çıkarır, gelir. Mevlana ile Şems arasındaki muhabbet de aynıdır. Hakikate, gerçeğe ermek için bunca ilim biliyorsun da, işte Yunus'un okuduğu o nefeste olduğu gibi, sen Elif dersin de hoca, mânâsı ne demektir? Biz öyle türkü kıvamında okuyoruz. Mânâya bak. Rivayetlere göre Mevlana nazarı yiyince Şems'in nefesiyle, bineğinin üzerinden tepe çakra bingildeği üstüne düşer ve direk boyuttadır. Çünkü Elif okuyla vurulmuştur. Kaygusuz'un vurulduğu oktur o. Abdal Musa'nın attığı. O oku atan görüntüler aleminde Kaygusuz Abdal'dır. Geyik avına çıkmıştır Alaiye Beyi'nin oğlu. Sonra o geyiğini takip eder ve tekkeye varır, uzun bir hikayedir aslında bu, bilirsiniz belki. Abdal Musa hikayesi. Der ki benim bir geyiğim vardı,

vurdum, takip ettim, geldi senin tekkene sığındı, verin geyiğimi. Derler ki buraya böyle bir geyik girmedi. Nasıl yani der, ben Alaiye Beyi'nin oğluyum, prensim, yalan mı söylüyorum? Hakikat aleminde aslında yalan yoktur. O zaman yalanını, inkarını kaldırmak için Kaygusuz'un dervişandan biri Hünkar'ın huzuruna çıkar ve izah eder durumu. Der ki; böyle bir Alaiye Beyi'nin oğlu geldi, geyik avına çıkmış Pir'im, geyiğini istiyor. O da diyor ki, tamam, emanet kapımıza geldi. Attığımız ok noktaya ulaşmış. O kendinden bilsin. Kaygusuz, ki o zamanlar ismi Gaybî, `dir, gelir Abdal Musa'nın eşiğine. Abdal Musa der ki, söyle evlat, nedir? Ben Alaiye Beyi'nin oğluyum, geyik avına çıktım, geyiği avladım ama geyik kaçtı, kanını takip ettim, geldi senin tekkene girdi. Ver geyiğimi. Diyelim ki diyor Pir sen geyik avladın, o geyik de burada peki biz o geyiğin senin olup olmadığını nereden bileceğiz. Üstünde diyor Kaygusuz Alaiye Beyi'nin sancağının nişanı vardır. O kadar eminim diyor. Attığım ok benimdir. Eminsin diyor yani? Eminim elbet diyor. Sancağın nişanı vardı üzerinde. Abdal Musa Pir cemalini gösteriyor, libasının altında can perdesini kaldırır, Gaybî attığı okun Abdal Musa'nın koltuğuna saplanmış olduğunu görür. Düşer bayılır tekkede. Ondan sonra der ki Abdal Musa, alın bunu bir güzel derdest edin, bunu bir tığlayın. Tığlama işi başlıyor yani. Uzun mitostur, sürer gider böyle. Aynı yöntemsellik, aynı rumuz, aynı semboller üzerinden Şiva İndra'yı oradan çıkarıp alıyor. Bab-ı Aziz filminde ne güzel anlatır. Orada da bir geyik avına çıkar prens aynı bu rivayet üzerinden. Anadolu tasavvuf geleneğinde olduğu gibi Anadolu öncesi Hitit diyarında da biliyorsunuz geyik sembolü vardır. Ankara'nın merkezinde de vardır. Bir ara belediye başkanı vardı, onu kaldırmaya kalktı falan. Hani derler ya erenler, senin gücün yeter mi o nişanı oradan kaldırmaya. Onu oraya sen mi diktin de, kaldıracaksın? Geyik, Hitit dilinde ala demektir. ki kere rumuz edilir Anadolu dilinde, ala geyik olur. Geyiğin geyiği. Baba geyiktir o. Bütününü anlatmak zordur dil ile. Onun için bu yola gönül vermiş kişiler böyle hikayeler ile, rumuzlar ile tapınağında, mabedinde, dergahında, tekkesinde, külliyesinde, üniversitesinde, okulunda anlatımlar yaparlar. Mevlana Pir örneğin; 37 yaşına kadar bilmediği eser yok, konuşmadığı dil yok. Ama nasıl oluyorsa bu vücut şehrinde bir açlık var, tatmin yok. Huzur yok. Dost yok çünkü. Dostun nefesi ile karşılaşınca, diyor ki o zaman işte, bir dost bir post yeter bana.

Dost cemalin benzer güneşe aya
Bakamam yüzüne yandırır beni
Aşığı kül eyler sendeki ziya
Gonca güller gibi soldurur beni

Kaşların bismillah gözler haramı
Vurdun yüreğime derdi veramı
Bir tabip olup da gel sar yaramı
Bu senin aşkın da öldürür beni

Seyit Meftuni'yem hayranım sana
Acı şu halime merhem et bana
Kara toprak oldu oldu bize öz ana
Sarar sinesine buldurur beni
Beni beni beni sevdalım beni

Ali Naki: Aynı şeyi söylemiş. Gara toprak yani o içimdeki yücelik, Ali nuru, bedenimde, varlığımda keşfettiğim o zevk bana beni buldurur. Ama onu bulabilmek için iki şarttır. Dost cemali. Yoksa birde, tevhidde muhabbete de gerek yok. Ama cemalin sofraya gelip, muhabbetin açılabilmesi için buluşmak lazım, değil mi? Özlüyoruz birbirimizi erenler. Öyle bir aşk. Özlemek lazım. Aslında özlemek de bir illüzyon, ama kulluğa çok yakışık kalıyor. Yoksa sürekli Zat'ın beninde, tevhid noktasında İndra gibi bakıyor, izliyorsun aslında. Konu çok net, hepimiz biliyoruz. Ben olan ben izliyor ama bilinmek de istiyor, gizli hazine, açılmak istiyor. Dosta görünmek istiyor. Oradan nasıl görünüyor, buradan nasıl görünüyor, bu renkten, bu tattan diye deneyimlemek istiyor. İşte o cennetin içerisinde kendi kendine hizmet eden ben, Mansur'un beni, Seyyid Nesimî'nin beni. Bunlar öyle bizim çocuklara öğretilen sadece laf ola, beri gele, şiir olsun diye söylenen tekke edebiyatı değil. Olabilir de, onlar da oradan görsün, aşk olsun, Eyvallah, o da Hakk'tır. Ama bir de meyhane ehlinin kendi dem-i vahdetinden gördüğü var. Ayık ama mestane. Serhoş ama ayık. Ne yapsın, divane ama ayık. Serbest ama ayık. Mest olmuş ama ayık. Nasıl Şems gelmiş nazenin bir şekilde nazar atmış Mevlana'ya, Eros'un oku gibi ok atmış poposuna, dosdoğru pineal glanddan bütün boyutu görmüş Mevlana. Kilit noktası. O noktayı bulduğun zaman, oraya da oku atınca kendindeki men olan mene uyanmış. Yunus'un nefesine bağlanalım.

Haktan gelen şerbeti
İçtik elhamdülillah
Şol kudret denizini
Geçtik elhamdülillah

Meşeleri bağları
Şu karşıki dağları
Sağlık sefalık ile
Aştık elhamdülillah

Kuru idik yaş olduk
Ayak idik baş olduk
Havalandık kuş olduk
Uçtuk elhamdülillah

Vardığımız illere
Şol sefa gönüllere
Halka Taptuk manisın
Saçtık elhamdülillah

Beri gel barışalım
Yad isen bilişelim
Atımız eyerlendi
Eştik elhamdülillah

İndik Rum'u kışladık
Çok hayır şer işledik
Uş bahar geldi geri
Göçtük elhamdülillah

Dirildik pınar olduk
İrkildik ırmak olduk
Aktık denize dolduk
Taştık elhamdülillah

Taptuk'un tapusunda
Kul olduk kapısında
Yunus miskin çiğ idi
Pişti elhamdülillah

Ali Naki: Hü. Aşk olsun. Anadolu'da tekke geleneğinde meydan açıldığı zaman, zikirler söylediği zaman, oradan bir logos, bir söz, gülbank çekilir derler, dillerin şeyda bülbül olsun, ses senden, nefes Pir'den olsun. Aşk olsun. Bunlar mayalama yönteminin nefesleridir. Burada bahsedilen ve Şah diye geçen tasavvufta, ışık erenler geleneğinde üç anlama gelir; biri dosdoğru Hakk'ı merkezler, Şah Hakk demektir, ikincisi Pir'indir, müşidindir, üçüncüsü de sendekidir. Ama Şah Anadolu edebiyatında çok kirletildiği için Şah İsmail, Safevilik, Osmanlıcılık gibi bir algı üzerinden zihin orada da koşullanma yapar ve aşıkları paramparça eder, böler. Şah sende uyanması gerektir. Shankara'da olduğu gibi, kendindeki Şah'ı bil. Ama bunu bilebilmen için Brahman'a doğru, Hakka doğru zikrini bozmaman gerekir. Shankara'da diyor ki: Brahman'ı tanıyan bir insan için hatırlananı ihmalinden başka ölüm yoktur. Hatırlanan şeyi ihmal edersen, işte ölüm odur. Bil ki beden bir kafestir, gelir geçer ama içindeki o cevher, o töz, o logos, o ruh, o tin, hangi dilden söylersen söyle, o nur ölmez. Yunus daha sade söyler: Ölürsen ten ölür, canlar ölesi değil. Sadeleştiriyor. Bu Zat linear zamanda 1256 senesinde Hazreti Mevlana'nın huzuruna çıktığı zaman - ki birçok molla bu karşılaşmayı bilmez - Yunus daha genç, 26 yaşında. Çok şükür ki erenler nutkunun kulağımıza işittirilmesi ile bu kayıtlar söz, logos geleneği ile soframıza sunuluyor. Mevlana Pir'in evladı olan Sultan Veled tarafından kayıtlara geçirilmiş olan bir muhabbettir. İçeri bir can bir girdi ve Şems'ten sonra babam ilk kez o zatın karşısında

ayağa kalktı diyor. Yani iki ruhun, dostluğun, sevgilinin tekrar karşılaşması. Adeta Şems beden değiştirmiş, kendini enkarne etmiş. Mevlana o genç delikanlıda, Yunus'ta O'nun nurunu görüyor, tanıyor ve ayağa kalkıyor. Nasıl büyük bir aşk. Hoş geldin diyor. Rivayetlere göre Yunus o meydana giriş için de gayb erenleri ile birlikte geliyor Pir'in yanına. Orada, Hünkar Mevlana Pir'in sofrasında, gayb erenlerinin bir sohbeti, meydana açılacak, Yunus da takılıp geliyor gayb erenlerinin peşine. Mevlana Pir en son der ki, ey can, yeni bir nefes, yeni kelimeler çıktı, okumamızı ister misin. Yunus da diyor Eyvallah Pir'im. Rivayetlere göre derler ki, Yunus o kışı Mevlana Pir'in otağında muhabbet ile geçirmiş. Vakit geliyor, tamam oluyor, Mevlana Pir diyor ki nasıl buldun? Artık ne kadar zaman geçtiyse...Uş bahar geldi geçti diyor ya deyişinde de az önce okuduğumuz; göçtük Elhamdülillah. Muhabbetin sonunda diyor ki Yunus, Pir'im, kelimeler çok güzel ama... Yunus'un daha cünun döneminde olduğunu söylerler. Üç dönemi vardır dervişin; cünun, fünun ve sükun. Üç merhaleden geçersin canana ulaşmak istiyorsan. Cünun dönemi; can oradan gelir. Fani olacaksın; fünun dönemi. Sonra da sakinleşeceksin, sükunete ereceksin. Yunus, Mevlana Pir ile karşılaştığında cünun döneminde olduğu için uzatmışsınız Pir'im diyor. Mevlana'ya. Düşünebiliyor musun? İşte orada konuşan kim? Sanma ki bunu Yunus söyledi. Kendiliğidir söyleyen. Mevlana Pir, edep ya Hu diyen zat da adabı gereği soruyor; ne diyeydik? Tekrar dinliyor, sema ediyor yani, nefesleri bitmiyor, doymuyor, Rabbi makamdan Tur-ı Sina'sını tekrar irşad ediyor, bildim, söyledim, oldum demiyor. Mevlana Pir bu edep ile tanınıyor. Yunus da diyor ki; ete kemiğe büründüm, Yunus diye göründüm deseniz de olurdu Pir'im. Eyvallah. Yunus çok nettir. Kalender damardan gelir, Haydari'dir, karşısında Allah var, Hakk var, Pir var, molla var, devlet var farketmez bunlara. Çünkü O'ndan zuhur eden Hakk olduğu için, O'ndan o kelimeler çıkacak. İşte bunlar aynı bizim okçular tekkesinde öğretilen yay teknikleri gibidir. O çileyi çekerken, yayı gererken, o kalbi nazardan, o ayet ile akıyor. Der ya Muhammed Mustafa'ya, oku sen atmadın, oku biz attık. İşte Kur'an'ı Hikmet'in mânâsı bir şekilde mushaftan çıkıyor, ete kemiğe bürünüyor. Yunus'da, o oku atan da, O zaten. Onun için diyor ki Yunus başka bir nefesinde; sanma bunu Yunus söylüyor, O'dur söyleyen. Hep O'dur, O'dur, O'dur. İçindeki nura ulaşmış işte. Sükunet döneminde söylediği nefesler. Bir ben var benden içeri. Bunu da Anadolu edebiyatının kendi içerisindeki zevkine katkı olsun diye konuşuyoruz. Dolayısı ile Yunus'un bu bilinç meratiplerine baktığımız zaman, evet, yol sonuna kadar gidilmedikçe ilk adımların hiç değeri yoktur. Seni her zaman avlarlar. Onun için erenler tek nefeste aleme daleceksin, tek nefes tekniğinde çıkacaksın der. Emaneti de ehline teslim edeceksin, ayete uyacaksın. Çünkü öyle bir ayet var. Emaneti ehline teslim ediniz. Ne kadar ilginç bir şey değil mi mânâsı? Emanetin var, kime teslim ediyorsun? Zihine teslim ediyorsun, dünyaya teslim ediyorsun, onlar da seni alıyor, götürüyor. Bir sürü isim koymuşlar ego, benlik, şudur budur, falan filan. Oysa O'nun zevkine girebilsen, O'na teslim edebilsen emanetini senden sadece ışıktan nur zuhur edecek. Işık bildin, bildin. Zevk ettin ettin, etmedin ha bi kuru emektir. Biçiyorlar sürekli, bunlar teberciler diye geçer. Teber balta demektir. Eskiden Anadolu Hakikat erenleri, bu günümüzde de öyledir, çift teber rumuzu taşırlar; hem zahirde hem batında. Bir teberi önce kendine atar, kendini kesiyorsa Hakk'tır o. O zaman diğerine de sallar. Kendini kesemediğin yerde kimseye o teberi çekmeyeceksin. O teberi sana giydirirler. Onun için sürekli edep çizgisindesin. Davud'un yıldızı bu vücudun göğsüne

işlenmiş yani. Bu senin buradaki hüviyetin, göğsünün içinde. Onu o nur ile göster ki alem nur ala nur olsun, dem-i vahdetten sürekli şifa, muhabbet, keyif alsın.

Benim adım dertli dolap
Suyum akar yalap yalap
Böyle emreylemiş Çalap
Derdim vardır inilerim

Ben bir dağın ağacıyım
Ne tatlıyım ne acıyım
Ben Mevla'ya duacıyım
Derdim vardır inilerim

Dolap niçin inilersin
Derdim vardır inilerim
Ben Mevla'ya aşık oldum
Anın için inilerim

Beni bir dağda buldular
Kolum kanadım kırdılar
Dolaba layık gördüler
Derdim vardır inilerim

Suyum alçaktan çekerim
Dönüp yükseğe dökerim
Görün beni neler çekerim
Derdim vardır inilerim

Yunus bunda gelen gülmez
Kişi muradına ermez
Bu fanide kimse kalmaz
Derdim vardır inilerim

Ali Naki: Aşk olsun. Hani soruyoruz ya birbirimize, nasılsın? İşte bu haldeyiz erenler. Bu da bir yanıt olmuş olsun Yunus'tan. Gündelik hayatta karşılaşıyoruz bu soruyla, nasılsın? Anadolu Abdalan geleneğinde, sufi terbiyede nasılsın sorusu sorulmaz. Ne haldesin derler. Ne kadar güzel değil mi? İkisi de kelam, logos. Nasılsın? Ne bileyim nasılım. Ne var ne yok? Hangi birini sayayım. Varları sayacağım, yokları sayacağım, oldu, ömrüm bitti. Nasılsına ne diyeyim ki, kaynıyorum, çay içiyorum falan. Ama ne haldesin diye sorulunca, derinlemesine sondaj işte. Orada gerçekten o samimi muhabbet üzerinden gönüller birbirine bağlanıyor. Bakışmak bile yeterli, hiç kelama bile gerek kalmaz. Hal ortada yani.

Bizim eski Dersimliler diyor ya: hal yamano ez kurbane tane. Dil gönüldür muhabbette. Hangi kadim irfana gitsek erenler aynı hikaye çıkar karşımıza, aynı muhabbet çıkar. Hakk Muhammed Ali sofrasında logosun, kelamın, yediğinin, içtiğinin, sohbetin tadı oluşur. Gündelik hayattan bir an da olsa alıkoyuyor, çok şükür. Özünü hatırlayan, Brahman'ı hatırlayan, sevgiliyi hatırlayan, adı ne ise, onun bir ismi yok ama herkes bir isim koymuş, biri Allah demiş, biri Tao, biri enerji, birşey birşey...Hatırlanan şeyi ihmal eden, yani gaflete düşen, ölümdedir. Kadim Bilgelik Atölyesi'nin 6. çalışması da bu muhabbet ile kendi içerisinde kısa bir geçiş ile de olsa sırlanmış olsun. Erenler, sen de istersen Divan-ı Kebir'den bir bölüm aç oku da, bu da bizim delilimiz olsun.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Ey güzel varlık! Gönlüme, canıma görülmemiş, acayip bir ateş düşürdün! Düşürdüğün ateş, gönlümde yerleşti kaldı! Sen, ne diye yolculuğa çıktın?
Ateşin gönlüme yerleşti kaldı, gönlüme dost oldu! Gönlüme attığın ateşe de ki: "Gönül senden şikayetçi değil; sana, ab-ı hayat gibi 'Hoş geldin!' diyor!"
Senin hayalinin lezzeti, gönlümü yaktı yandırdı! Güzelim; sanki senin gamın tatlılaştı, şeker oldu da, gönlüm bir kağıt gibi ona sarıldı!
Mum, ateşinle yandığı için sızlanmadı, sabretti de, her tarafı nur kesildi! Nur, herşeyden iyidir; hele ölümsüz, sonsuz olursa!..

Yardan ayrılalı derdim çoğaldı
Bağrım yanık daim ol dosttan yana
Hasretle firkatle sinem dağıldı
Çaresiz kalmışım ol Dost'tan yana, ol Şah'tan yana

Aman nazar edin benim halime
Ayrılığın kuşu kondu dalıma
Ayırdılar hasret kaldım yarime
Haber bekler gönlüm ol Dost'tan yana, ol Şah'tan yana

Kul Mehmet'im der ki buna ne çare
Hasret kaldım cemal ile didara
Abdal olup katılmışım katara
Yönümüz çevrilir ol Dost'tan yana, ol Şah'tan yana

Ali Naki: Hü. Aşk olsun erenler. Pir Sultan'ın da nefesi ile, muhabbet baldan tatlıdır, doyamazsın demedim mi, bu bir rıza lokmasıdır, yiyemezsin demedim mi, güzel aşık cevrimizi çekemezsin demedim mi, demedim mi, demedim mi, aşık sana söylemedim mi? Hü diyerek muhabbetimizi de bu hafta burada sırlıyoruz. Ömrü olanlarla haftaya yeniden buluşmak dileği ile, hoşçakalın, varolun.

7. Ders

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Nereden gelmişsin, biliyor musun? Sen, Hakk'ın hareminden gelmişsin;
O ruhani alem, o güzellikler hiç hatırına gelmiyor mu?
Onları unuttun da, bu dünyada şaşkına döndün, böyle şaşırıp kaldın!
Senin başın dönüp durmada! Bir avuç toprak karşılığında canını veriyorsun; bu ne ucuz alış
veriş?
O toprağı geri ver; kendi değerini bil! Sen, köle değilsin; sen padişahsın, sultansın haberin
yok!
Gökyüzünden nice güzel yüzlüler senin için gizlice yeryüzüne inmişler!

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Bana acıdın da; "Nasılsın?" diye sordun; sen yüzüme bak da, nasıl olduğumu anla! Biz
yokken bize; "iyi misin?" dedin; artık şu kınamaları bırak!
Gülerek; "Günlerin hoş geçsin!" dedin; sen olmadıkça hiç kimsenin günü hoş geçmez!
Bunları bırak da başka bir hikayeye başla!..
"Usandım, bıktım! Artık sen, ne zamana kadar hep aşktan bahsedeceksin?" dedin; sen git
de, aşık olmayana; "Hikayeyi kısa kes!" de!
Ateşler içindeyim, terler döküyorum; böyle olduğum halde bir mahrem bulamıyorum! Ben,
bir köşeye gideyim; başka çarem kalmadı! Bari, şu kılıcı kalkan et!
Sen bizi küstah, terbiyesiz bir hale getirdin; "Ne istediğini ilk gün bize söyle!" dedin! Sen,
durumu, bizim derdimizden haber al!..
"Dostların müflis oluşlarından perişan oldum!" dedin; iki dudağını aç da, güzel sözlerinle
dünyayı incilerle, cevherlerle doldur!
"Hürmetle hizmet kemerini kuşan!" dedin; öyle ise, iki rahmet elini aç da, beni kucakla!

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Ey başımızın üstünde dönüp duran gökler! Siz de o mânâ güneşinin aşkına tutulmuşsunuz,
siz de benim giydiğim gibi aşk hırkasını giymişsiniz. Sizler de benim gibi aşıksınız.
Vallahi aşıksınız. Bunu nereden anladığımı söyleyeyim: İçiniz de, dışınız da pırıl pırıl,
lekesiz, ter ü taze yemyeşil...
Sizin biz zavallı insanları etkileyen dört unsurla ilginiz yok. Su sizi ıslatamamış, toprak sizi
kirlletmemiş, ondan uzaksınız, ateş de sizi yakamaz. Hele rüzgar size hiç bir şey yapamaz.
Ey değirmen çarhı gibi dönüp duran gök, seni hangi ırmağın suyu döndürüyor? Bir defacık
olsun söyle. Sen ne de sağlam demirden yapılmış bir çarksın...
Bazen bir dönüşte yeryüzünü irem bağı gibi süslersin, her tarafı çiçeklerle, güllerle,
meyvelerle doldurursun, bazen öfkeye kapılır, ortalığı kırar geçirirsin, ağaçları bile
köklerinden söker atarsın.
Sanki güneş bir mumdur, sen de, ey gök, onun pervanesisin. Bu yüzdendir ki, gönül
verdiğinin etrafında dönüp, duruyorsun.

Ey gökyüzü! Sen de hacılar gibi ihrama büründün, maddi bir örtü sarındın Kabe'yi tavaf ediyorsun.

Allah; "Hac edilecek yere erişen emandadır." diye buyurdu. Ey Hakk'ın emrine uyan gökyüzü, bu yüzden sen afetlerden kurtulmuşsun.

Şu dünyada gördüğümüz herşey, hepsi bahanelerdir. Ne varsa aşktan ibarettir. Aşk, Allah evidir. Ey Hakk aşığı, sen de o evde oturuyorsun.

Artık bundan fazla söylemem. Fakat Allah'a yemin ederim ki, şu gönülde söylenecek ne nükteler, ne mânâlı sözler var. Var ama onları söylememe imkan yok.

Bir sakiden içtim şarap
Arştan yüce meyhanesi
Ol sakinin mestleriyiz
Canlar onun peymanesi

Birdir meclisimiz bizim
Onda herkes arif ola
Şem`dir bunda yana yana
Güneş onun pervanesi

Yunus cezb ile söyledi
Cahillere söyleme sen
Bilmez misin cahillerin
Nice geçer zamanesi

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Sen bize can şarabını sun! Hepimiz yine öyle bir haldeyiz ki, şarabı kadehten, başımızı da ayağımızdan ayırt edemiyoruz.

Hepimiz de yeşermişiz, süsünden, gül fidanından daha tazeyiz. Hepimiz baştan başa can olmuşuz da can gibi parıl parıl parlıyoruz.

Herkes isteklerinin, arzularının kulu, kölesi olmuştur. Halbuki isteklerle arzular bizim kulumuz, kölemiz olmuştur. Çünkü biz, zamandan, zamanın dönüşünden çıkmış kurtulmuşuz.

Doğunun parıltısı, bedenimizi gölge gibi yuttu. Suretimiz, görünüşümüz, yersiz, yurtsuz kevne (=oluşa) benzemededir.

Yeşilliğin, lale bahçesinin dostuyuz. Fakat kötü gözden, nazardan korktuğumuz için yüzümüz sarardı.

Mushaf getirelim de, senden başkasının elinden şarap içmeyeceğimize dair sakiye yemin edelim.

Kimin canı varsa, ancak o, can bahçesinden koku alır. Fakat ona sahip olan da baştan başa ondan ibaret olduğunu anlar.

O kadeh yüzünden öyle tez canlı olmuşuz ki, gönlümüz kuş gönlü halini almış da, bedenimizin dışında çırpınmada.

Biz, insan bedeni kesafetinin, karanlıklarının perdesi arkasında oturmuşuz da seher vaktinin nuru gibi karanlık perdeleri yırtarız.

Biz gece idik. Mânâ güneşinin nuru ile aydınlandık, sabah haline geldik. Biz yırtıcı kurt idik, ilahi feyizle, tanınmış bir çoban olduk.

Tebrizli Şems, cana benzeyen yüzünü gösterdi de, ruh gibi, hepimiz, canla başla O'na doğru koşuyoruz.

Ali Naki: Efendim hep beraber, hoşgeldiniz, sefalar getirdiniz, görüşmeyeli herkes inşallah sıhhatte, aşkta, muhabbettedir. Okuyalım da muhabbet öyle aksın. Bugün habbe şeklinde hap yaptım, bütün kadim bilgeliği yarım saatte çaya koydum. Kadim bilgelik kazanında kaynattık. Bugün Divan-ı Kebir'den yürüyoruz.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Aşk bana geldi de; "Benim yolumda can verir misin?" diye sordu! Arkasından; "Neden hemen; 'Evet, evet; can veririm!' demiyorsun?" dedi!

Dünya, güzellerin ateşlerinden yandı yakıldı! Aşkın güzelliği, aşkın yüzü her tarafı sardı!

Can, aşkın yüzünü görünce; "Ben elden çıktım; öyle olduğu halde, bana yine de el vermiyorsun!" dedi!

Ben, aşkı, bir nur burcu olarak gördüm! Fakat, o nur burcunun içinde ne yakıcı ateş var; ah bir bilsen!

Canlar, aşkın yüzüne karşı birer hayaldir! Üstünde yaşadığımız şu kocaman dünya, onun atının ayağında bir toz zerresidir!

Onun atının nalından yükselen tozdan ovalarda, tarlalarda güzeller, güzel yüzlüler bitmekte, boy atmaktalar!

Benden, başka bir şeycikler sormayınız; ben, yalnız şunu biliyorum: "Aşk yolunda yüzlerce kişi bir pula satılmaz!"

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Allahım! Beni, ezelde yarattığın zaman aşkım kemal derecesinde idi! O zamanlar ne yer vardı, ne dünya vardı, ne güneş mevcuttu, ne de ay mevcuttu! Sen, benim duamı, yalvarışlarımı işittiğin zaman; ne bir insan başı vardı, ne de onun külahı vardı. Beni kendi aşkın için seçtiğin zamanlar, hiç bir şey mevcut değildi!

Ben, ezelde, en eski zamanlarda Sen'inle beraber idim, Sen'in nedimin, dostun idim! Böylece, mademki ben Sen'inle beraber oldum, Sen de benimle oldun! Şu halde, niçin görünmüyorsun.?

Gören göz de Sen'sin, söyleyen, işiten de Sen'sin; gözümüze perdeler çeken, hakikati bize göstermeyen de Sen'sin, perdeleri yırtan da Sen'sin!

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Ey gönül! Oruçlu iken Allah'a misafirsin; sana gökyüzü sofrası yakışır!
Sen, bu mübarek ayda cehennemın kapısını kapadın! Böylece sen, cennetten binlerce kapı açarsın!
Topraktan, ateşten, sudan, rüzgardan dikilmiş olan beden hırkasını çıkar, at!
Can, aşkın kapısına geldi de; "Beni affet; sen, özürlerin canısın!" diye yalvardı!
"Ey aşk!" diye sızlandı. "Bu ayda özrümüzü kabul et; hata ettik!"
Aşk da, gülerek cana dedi ki: "Senin elini tuttum! Biliyorum ki sen elsizsin, ayaksızsın!
Hekimim; ben, sana perhize girmeni emrettim! Çünkü sen, bu korkunun ve ümidin hastasınsın!
Perhize gir de, sana bir şerbet yapıp sunayım; onu içince sen, hiç kendine gelmeylesin!"
Sustum; artık bunu aşk anlatsın! Çünkü, onun gözü, canlara can katar!

Bu aşk bir bahri-ummandır
Buna haddü kenar olmaz
Delilim sırrı Kur'an'dır
Bunu bilende ar olmaz

Bak şu Mansur'un işine
Halkı düşürmüş başına
Enel-Hakk'ın firaşına
Düşenlere timar olmaz

Seyfullah sözünde mesttir
Pir'inden aldığı desttir
Divane ra kalem misttir
Ne söylerse yazan olmaz

Ali Naki: Güzel olduk değil mi? Ne yapalım ki, hiç boş tutmamak lazım saksıyı, boş tuttun mu doldururlar. Divan-ı Kebir'i sadece 13. yüzyılda bugünkü Konya vilayetinde yapılmış sohbetler olarak değil, ayakları üstünde dikilip, bir ateşin etrafında ben kimim sorusunu soran, kendi özünü merak eden varlığın, insanın yolculuğu olarak görmek gerek. Bu sohbet, bu zevk, bu dem, bu titreşimler ilk kime geldi? Ateşe dalıp gitmiş bir Neandertal olabilir mi? İster kıllı bir maymun olalım, ister evrimden, ister devrimden, ister amipten, bir bakteriden türeyelim, bilgi tarihi akıp gider. 13 bin yıl önce ne oldu? 16 bin yıl önce ne oldu? 80 bin, 100 bin, 300 bin... Lakin ben Kadim Bilgelik Atölyesi'nde nereye ulaşacağımız diye bir dizge oluştururken barış imgelemi üzerinden yürüyorum, yani selam. Anlatıyoruz mezhepler var, dinler var, ırklar var, ideolojiler, partiler, bıdı bıdı bir sürü. Bu bıdı bıdı kesret alemidir. Taocu felsefede de öyledir. On bin nesnenin olduğu yerdeyiz. Peki ben bunların hiçbirine takılmadan kendi merkezimde, kendi ana eksenimde nasıl duracağım?

Hep bunu konuşuyoruz, sabah akşam, gece gündüz, sanki başka derdimiz yokmuş gibi. Beş büyük Yunan filozoflarından biri olan Platon, Musa'nın diliyle, yani Attika dilinde konuşurdu. Yani dünyaya felsefeyi yayan Platon'un merkez aldığı mabed Yahudi irfanıdır. Yahudi irfanı zaten çok güçlüdür. Tıpkı tasavvuf gibi. Her düşünce biçiminin aslında bir tasavvuf tarafı vardır. Tasavvuf derken de klasik molla anlayışının işaret ettiği İslam'ı kastetmiyoruz tabii. Ya da Hristiyanlık veya İsa'dan bahsederken, bugünkü Roma teşkilatlanmasını, şirketini kastetmiyoruz, Yahudi irfanı dediğimiz zaman da siyonist hareketten, bugün dünyayı ele geçirmiş olan o algı biçiminden değil, Kabbalistlerden, Yahudilerin irfan geleneğini yürüten insanların ekolünden bahsediyoruz. Mısır bilgeliğinden bahsettiğimiz zaman Hermes hepsinin içinde. Bir Yunan bilgeliğinden bahsettiğimiz zaman Pisagor'lardan, Philon'lardan, Platon'lardan bahsediyoruz. Bir İran'dan bahsettiğimiz zaman da Pers diyarındaki Zerdüş'ten bahsediyoruz. Çin'e gittiğimiz zaman Lao Tzu'yu, Konfüçyüs'ü kastediyoruz. Japonya'ya indiğimiz zaman karşımıza Dogen'ler, Zen ustaları çıkıyor. Ve bu saydıklarımızın tümü aynı kavramsal çatının altındalar; Nur'dan bakıyoruz. Bütün Hermes çalışmalarını, Yahudi kabbalasını, ya da Göbeklitepe'de o mabedlerde yapılan tapınmaları paleolitik zaman insanları yapıyor sanıyoruz, ama öyle değil. Bunlar çok eski kadim bölgeler. Belki senden benden daha yüksek bir irfana sahip insanlardı hepsi. Kozmik zekalardı. Evet biraz daha kılılıardı bizden, zaten o da iklim koşullarından. Ne malum, belki bizim de 3000 yıl sonra tüylerimiz iyice dökülecek ve bambaşka bir hale bürüneceğiz. Yani dış beden ile değerlendirmiyoruz bilinci. 4000 yıl önce, bugünkü Urfa'da, Harran'da. Harran bölgesinde Harrani'ler vardı. Harrani'ler çok önemlidir. Daha sonra çeşitli politik sebeplerden dolayı Saabileştirildiler. İsimlerini terketmek zorunda kaldılar. Mezopotamya'daki barbar kavimler dünyayı yönetmeye başladığı zaman bu kültürler, bu irfan ocakları, bugün de olduğu gibi cehalet ile uğraşmak istemediler. İsimlerini değiştirdiler. Göç ettiler. Yıldızlardan haber alan Harrani'lerin mabedlerinde ilmi irfanı görmüş olan bir zat vardır, ilk Hanif diye geçer İslam geleneğinde, yani tevhidi zevk etmiş olan: Abraham. Bugün size Abraham masalını anlatmak isterim. Dinler misiniz efendim? Abraham. İbrahim. Aba, baba demektir. Ra nur, ham da halk demek. Halkın nurlu babası. Nurlu baba olan bu varlık, kendi logosunda. Burada anlatılanların hiçbirine klasik dini açıdan bakmadık biliyorsunuz. Yıllardır bize din din diye zehiri verdiler, bıktık. Dinden dolayı özümüze küstük. Konumuz o değil. Estağfirullah. Felfesenin dilinide bundan daha fazla sadeleştiremeyiz, olan kavramı da bir yerde kullanmak zorundayız. Abraham, babası Azer'in putlarını kırıyor. Put bir imgelemdir biliyorsunuz. Bugün de putlarımız var, beden sevici anlamına kadar gelir. Abraham, halkın nurlu babası, bir süre sonra O'na İbrahim denilecek, Torah'da geçer, kavmin babası mânâsına gelir; seni bilenlerin babası. İbrahim. İsrail de buradan gelir. İs aynı zamanda zeka demektir. İsis, kozmik zeka. Ra, nurdur. İl eki de klasik Akad dilinde, Babil dilinde, bütün dönemin Sami dillerinde İl, El, Elohi, İlah, Allah, Bael (Babilonya Tanrısı). İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde görürsünüz, Bael'in putları vardır. İl, elohi, Musa'nın çölde karşılaştığı varlıktır. İbrahim'e dönecek olursak, O'nun bulunduğu bölge Harranilerin kadim toprakları. Melkart bölgesi diye geçer efendim. Sur kentinin tanrısına da Melkart derler. Daha sonra bu Melkart, melek olacak, moleke olacak, messenger, melekler. Melekler ile görüşme yapıyor çünkü Tur dağında Musa. Bu melekler molla zihniyeti ile dil ve irfan ayaklar altına alındığında piyasaya çıkmış kanatlı melekler değil. Bu yapmış olduğumuz muhabbet

cemlerini dönemin koşulları ne olursa olsun her zaman yapmış olan ruhlar vardı, insanlar vardı, hala da varlar, olmaya da devam edeceklerdir. Ve yine kendi putperestliğinin peşinde koşan ruhlar vardı. Hala varlar, olmaya da devam edeceklerdir. Onlar ne yaptığını bilmiyor. Bilse zaten hayatın özünü, aşkını, sevgisini yaşayacak. Konu hep aşk. İnsanda aşk imgelemi hiçbir zaman değişmedi, değişmez de. İnsanın kalbi merkezinin, bilinç merkezinin açılması için neokorteksi ilk çalıştıranlara peygamber diyebiliriz. Neokorteksi çalıştırdı, ateş ile bağlantıyı kurdu, sınırın ötesine geçti, şaman oldu, kam oldu, haber getirdi. Yakub'a diyor ki; bundan sonra sana İsrail denilecek; kozmik sevgi güneşi. İnsan-ı Kamil. Yahudi irfanında buna Adam Kadmon derler; kendini bilen varlık. Tanrısal nurun üstüne düşmüş olduğu varlık. Batı felsefesinde Heidegger wake up diyor ya, uyan! Neye uyanayım? Zaten uyanıksın, perdeyi kaldır, ilüzyonu kaldır! Bu gözdeki perdeyi kaldıran, indiren varlıklar Hermes ile bağlantılı, İdris ile. Kabala'da da İslam tasavvufunda olduğu gibi kelam çalışmaları yapılır. Kabala'nın kendine ait çok sade bir sistemi vardır. Mesela Rabbi Musa'ya diyor ki akşam nakkel çadırında toplanın. Çadır hem kozmik merkez, hem senin bedeninin, yapın. Toplanma çadırları diye geçer. Bu toplanma çadırlarında buluşanlar da Kohen'lerdir. Kâhinler. Belki felsefe yapanlar, adı hiç önemli değil. Yahudi irfanında gelenek İbrahim'den akıyor. 1600'lü yıllar Yakup dönemidir, Yusuf dönemidir. 1274'lü yıllar ise Musa dönemine denk gelir. 27 büyük peygamber geleneği vardır Yahudi irfanında da. Ta ki büyük Babil sürgününe kadar... Bu İbrahim peygamber ile Ezekeil arasındaki bağ yaklaşık 2500 yıl sürdü ve bu ahit sandığını hep korudular. Ahit sandığı ise bizim içimizdeki Süleyman'a teslim edilmiş olandır. Shaloman diye geçer Süleyman, ezoterik anlamdaki karşılığı barış adamıdır. Barış getiren kişi. Ve Salom'un babası Davud'a inen kitaplardan biri Zebur, Zohar, nur demektir. Ve arifler, Yahudi irfanı içerisindeki bu Kohen'ler, özel bir sandığı koruyan Levililer, diğer kavimler ve dinler tarafından Yahudi sermayesi içinde "seçilmiş ırk" temasına dönüştürüldü. Sonuçta İbrani demek de, çölde gezen bedevilerdir, gezginler anlamındadır. Çölden geliyor adam, Mısır'da Firavun'luk var, Fenikenilerdir, ötekiler olarak var olan bir gruptur. Her coğrafyanın kendine göre bir ötekisi vardır. Şu mecliste bile ötekileştirme yapmaya niyetlensek, bir öteki yaratırız. Erkek varsa kadın öteki olur. Kültürler var diyoruz, ırklardan, milletlerden bahsetmiyoruz, sizin millet dedikleriniz hepsi sonuçta bir kültürdür. Bu kültüre nasıl yaklaşıyoruz? İşte Yahudi irfanı, Yahudi komşumuz, Ermeni komşumuz, Hristiyan komşumuz. Komşu ne demek? Biziz yani. Biz senkretik yani bileşkesel bir coğrafyada yaşıyoruz. Bir tarih bilinci hatırlatması bu. Ve Rabbi Davud'a dedi ki; bir mabed kur. Demircidir. Mabedi kuracak fakat mabedi Davud'a yaptırmıyor Rabbi. Muhyiddin Arabi Atölyesi'nde de konuştuğumuz üzerine Rab başka birşeydir, Allah başka birşeydir, Hakk başka birşeydir. Bu kavramları ve aralarındaki farkları anlamak inisiyatik dediğimiz Hermes geleneğinde mabede kabul edilmiş, ve eşikte yatmış dervişan içindir. Gönül vermiş yani ben bu ilmi öğreneceğim demişler için. Pir-i Muğan'lar da kabul etmişlerdir onun aurasını, kozmik zekasını. Kabbala seni sana bildirir. Bunları ben biraz imliyorum, sonra araştırabilirsiniz, zevk edebilirsiniz. Bu Zohar da nurdur, mistik tefekkür ve mistik deneyim yoluyla nura kavuşmaktır. Kendi içindeki nura, öze, Yunus'un bahsettiği Taptuk'una kavuşmak. Peki nasıl olacak bu? Kabbala'da üç temel kavram var: sefar, sipur, sefer. Bu üç kavramsal yapı üzerinden yolculuğunu yaşıyorsun. Sefalar, sayılardır. Bugün bizim kutsal geometri dediğimiz matematik çalışıyorsun aslında, astroloji. Bu bilgelik Harrani'lerden İbrahim'e geçmiş, İbrahim'den de ahit sandığı taşıyan ruhlar

tarafından devralınmış ve yaşatılmaya devam ettirilmiştir. Levililer mesela, Luviler, Aleviler. Ne fark eder ismi, cismi. Işığı taşıyanlar. Bugün bile var ışık işçileri değil mi? Işık işçisi olabilmek ezotorizm ile bağlantılıdır. Bu mabedlerde, Süleyman mabedlerinde, Mısır'dan sonra İdris Mekteplerince kurulmuş en önemli mabedlerdir. Şimdi klasik yapı içerisindeki Yahudiler o mabedlerin son duvarına gidip ağlıyorlar ya. Ağlama duvarı, Süleyman'dan kalan tek duvar. O mabedin korunamamasının, ahit sandığının korunamamasının hikayesidir. Uğruna ağlanan odur. Ahit sandığının bugün filmleri de çekiliyor; Indiana Jones gibi, Matrix gibi. Biz onları aksiyon filmi olarak adlandırıyoruz tabii. Ahit sandığının senin kendi vücut şehrin. O sensin. Hazreti İnsan. İnsan kıymetli ve makamı yücedir. Onun için ayağımızın bastığı yerlerden bir tanesi Yahudi irfanıdır efendim. Diğer Mısır bilgeliğidir, Hint bilgeliğidir, Çin bilgeliğidir, Zerdüştî gelenektir. Ve bunların hepsi Anadolu'da aşure kazanında haşır neşir olmuş, birlikte kaynaya kaynaya aşıklarda, orfiklerde, ışık insanlarında vücuda gelmiş, Yunus'ta görünmüş, konuşmuştur. Divan-ı Kebir'de konuşmuş, o bağı yitirmiyoruz, önemli. Bağlamalarda konuşmuş, adı üzerine, bağ kuruyor, bağdaş kuruyor. Milliyetler, mezhepler oluşturup bölmek yerine barış ile bağ kuralıyız. Yahudi irfanının Sipur'ları vardır. Sipur dediğimiz kelimedir, sözdür, logostur. Büyük haham ustaları kendi içlerinde bunları çalışır. Seferler ise yazı demektir, kayıtlara geçeni işaret eder. Bunlar parşömenlere aktarılarak yaşatılır. Kimi sözler aşıklar ile, yürüyen orfik dervişler ile aktarılırken, bir kısmı da mekansal algıda yazı ile korunur. Sefirotlar 10 sayısı üzerinde temellidirler. Bu bilgeliğin içerisinde İnsan-ı Kamil vücudunu temsil eden bir hayat ağacı vardır. Bektaşilik, Hurufilik nasıl insanı yapısını, çakralarını, anatomisini çalışıyor ve seni sana bildiriyor, seni biyolojik olarak sana sunuyor, Kabbala da bunun üzerinden yürüyen bir bilgelik biçimidir. Ve özetinde şöyle deniyor Zohar'da; melekler doğa kuvvetlerinden başka birşey değildir. İnsana gelince, o yarattıklarının hem özeti, hem de en yetkin olanıdır. Arınma ve bilgilenme ile yetkinliğe ulaşmak ve gerçeğin bilgisine erişmek insanın kendi elindedir. Ve insan bütün edimlerinde özgürdür. Ancak bu özgürlük açıklanamaz bir izdir. Olay bundan ibaret. İnsan, İnsan-ı Kamil, Adam Kadmon, kendini bilen. Nereden hareket edecek olursak olalım buralara geleceğiz.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Hoten güzeli aramıza geldi; artık, candan da, bedenden de vazgeç!
O aşkın eline bir kılıç verdi de, dedi ki: "Benden başka kimi görürsen, onun boynunu vurl!
Güzel olsun, çirkin olsun, kadın olsun, erkek olsun; Nuh(a.s.)'dan başkasını denize at gitsin!
Nuh'un gönlünde yer alanları bırak; nefsanî arzularının esiri olanları, Nuh'un gönlüne girmeyenleri denize at!"

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Bizden bıkiyorsun, sıkılıyorsun; bunu yapma, bizden sıkılma!
Nedense bize kızılıyorsun, bizden yüz çeviriyorsun; ne olur, bizden yüz çevirme!
Kendi karını düşünüyorsun, sana faydalı olan şeyin peşine düşmüşsün; bizim de ziyanımızı istiyorsun!

Bu gibi düşüncelerden kimse karlı çıkmadı; sende karda değilsin, ziyan ediyorsun! Bunu böyle yapma!

Bundan sonra, bizim ziyanımızı istemeye razı oldun! Fakat, etme; kimin kimlerin razı olması için buna katlanıyorsun?

Bize, şarap yerine gam sirkesi veriyorsun; verme! Neden derede su yerine kan ırmağı akıtıyorsun; akıtma!..

Benim yüzümden zevk, neşe ve sevinci alıyorsun ama yüzümü bakışlarına hedef tutuyorsun; tutma!

Hem mazlumu öldürüyorsun, hem de ona acıyorsun; yol vuran da sensin yolu vurulan, feryad eden de!

Ayağım, hiçbir işe yaramıyor! Çünkü, sevgilinin mesti olmuş! Mest olmuş (ayağı bırak; niçin onu çekip duruyorsun? Bırak, çekme!

Diyorsun ki; "Gel; sabrı senin üstüne çoban yapayım!" Niçin kuzuya kurdu çoban yapıyorsun; yapma!

Gündüz vakti zahidsin, hep ibadet ediyorsun; gece olunca da, zahidleri öldürüyorsun! Bu gece barış gecesi ama, sen, yine de o işi yapıyorsun; yapma!

Dostlar, kıskançlıklarından birbirlerine düşman oldular! Bu dostu, niçin öbürüne düşman edersin; etme!

Bana; "Sus!" diyorsun fakat, beni susturmayan, söyleten de yine sensin Aşkınla, bedenimdeki her kılı bir dil haline getirirsin; getirme!

Ali Naki: Ne güzel söylüyor değil mi? Aramıza hoşgeldin. Bugün söylenmiş gibi. Buradaki dert demek ki zaman ile ilgili bir durum değil. Diyor ki vakit varken, can kafesten uçmadan gel. Bunun bilgi ile, ilim ile, rasyonel kafa ile alakası yok. Titre ve kendine gel. Titreyip kendine gelmenin ırk ile, millet ile, kan ile bir alakası olabilir mi? Bilinçtir yani. Eckhart Tolle diyor ki "wake up", uyan! Da nereye uyanacağım, uyandığım yer neresi? Hep uykudayım zaten. Madem hep uykudayım, bu uykudan kalkamıyorum ve bu rüya benim rüyam, e o zaman bu rüyayı kabusu çeviren ne? Yine ben. Peki benim hangi tarafım? İşte Yahudi irfanında tenzih ediyor. Musa'ya diyor ki; Musa titre ve kendine gel. Kabbala'da tefekkür, niyaz hep vardır. Hint geleneğinde hayatımızın yarısını yogada, diğer yarısını da zende bitirdik, kalan kısmı da tefekkürde bitsin. Yani dem-i vahdetin kendi niyazında, merkezinde, kıblesinde sürekli tefekkürde olunca Musa'ya, ki Moşe sudan gelen demektir, Tur dağında söyle diyor; ben olan benim ya Musa. Ben olan ben ne demek şimdi? Aslında baktığın zaman yine bir isim oluyor, Yehova. Tanrı'nın ismi. Yahudi bilgeliğinde onun ismini sadece toplama çadırında senede bir kere söyleyebiliyorsun. Sevgilinin ismi ağıza pelesenk edemezsin. Bunlar frekans kodlarıdır, o ismin titreşimini bozmamalısın. Kıymetini bilmeli. Senede bir kere görüşmek var. Enver Gökçe şiiri gibi, "Bugün görüş günümüz, dost kardeş bir arada, telden tele mendil salla, el salla, merhaba." Yehova kavramının mânâsı da çok keyifli: Ben olan ben. Seni ilgilendirmez benim ismim, sen kendi halini yaşasana. Toplanma çadırında bulunan irfan ekolünün aşıkları için hep dem-i vahdetindedir. Bilgi zaten keşif ile gelir. Bilgi orada. Peki sen bilgiyi alabilecek yetkinlikte misin diye soruyor Kabbala. Yani sakın kendi zekânı, gönlünü, bu varlık mülkünü, kimsenin denetimine verme. Bilgelerle, gönlünü O'nun zevkine uyandırmış, sana tanıdık gelenlerle marifetin ile otur kalk. Marifet ehlinin ilk aşaması Edep'tir. Edep, düşünen insana, Adam Kadmon'a ait bir özelliktir. Topla

marifetini, getir sofraya, akşam nafakası ile sun. Sufiler, Abdallar, kardeşler adı ne ise. Oturuyoruz, sohbet ediyoruz işte. Dem-i vahdet zevki. Levililer nakkeller diye geçer. Keldani Uygarlığı'nda taşıyıcılar, Nakliyeciler. Nakliye kavramı da oradan gelir. Öyle bir adanmış ruhlar ki bunlar, Yunus'un dediği gibi, öyle bir ışık olmuşlar ki, öyle bir nura gark olmuşlar ve o nur sevdasına düşmüşler ki, nur'un ala nur olmuşlar. Bağlayabiliyoruz değil mi gönüllerimizde? Konu din, dil, mil değil. Mollaya, cami imamına bakıp da özüne küsme. Hahama bakıp da, Hristiyan şirketlerine, kapitalist emperyalistlerine bak ve arkasındaki zihni gör. Pir Sultan'ın güzel bir nefesi var, diyor ki; bizim davamız, derdimiz, o kapının köpeği ile değil, o kapının kendisi ile. Ne güzel söylemiş. Pir Sultan'ı kavrayabilmek istiyorsan, o geleneğin kodları ruhunda titreşmeli. Bir gün bir Sivas'ı gezdiğin zaman ya da bir Göbeklitepe'yi turist kafa ile değil de, irfan bilinci ile gezdiğin zaman, DNA'nda adeta o kodlar açılacak ve belki gözlerinden hüngür hüngür yaşlar akarken O sana ayan olacak. Bu bağı kurmaya çalışıyor arifler mabedlerde, sohbetlerde. Hep o bağ kurulmak isteniyor. Anamız geldi belki biraz budadı sevgi ile, şefkat ile, merhamet ile, sonra mahalle geldi, okullar geldi, sistem geldi, hop kolektif zihin geldi ve kendi varlığı üstüne kendini anlamaya çalışan, hayatı zevk etmek isteyen, düştüğü, indiği cennet kavramına tekrar kavuşmak isteyen insan gölgelendi bile. Birimizden bu zuhur etse hayatın rengi, zevki kendi içerisinde değişir. Fakat engeller var değil mi? Geleceğim amma yol bozuk diyor ya Pir Sultan. Yol bozuk olur mu? Olmaz. Yol her zaman yoldur. Ama orada bir kinaye var. Hepimiz meyhaneye gelmiş olan peymaneleriz. Peymane bardak demektir, ne kadar güzel. Vücut şehrinin uzatıyorsun peyman gibi, artık saki ne kadar doldurursa. O saki de sensin. Kendinle kalabilmek, kendine yetebilmek çok güzel ama imkan varsa üç-beş dost ile oturup, imkan varsa kabilenle toplanma çadırında toplanmak daha güzel. Şimdi biz burada Süleyman mabedini açtık desek, millet bizi keser. Oysa dost neredeyse, Kabe orasıdır efendim. Bu kadar net. Onun için bilgiyi aşağılamıyoruz, Estağfirullah, bilgi çok lazım ama o gönül ile, muhabbet ile, dem-i vahdette her an olacak ki, keyfi yürüsün, daim olsun.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Kalk, külahını yana eğ; gam ve keder tuzaklarından sıçra ve kurtul! Ruhun yanağını öp, sevincin saçlarını tara!

Kalk, gökyüzüne yüksel; meleklerle tanış, dost ol! Gerçek sevgilinin kapısına, sıdk durağına gel; o eşığe baş koy!

Mademki gönlüne sevgilinin güzel hayali yerleşti, mademki sen de aşkın tesiri ile eridin, hayale döndün, artık yürü; git, gönlü ve aklı kendine yurt edin!

Önünde iki leğen var; birinde ateş, öbüründe altın dolu! Aklını başına al da, elini aşk ateşi ile dolu leğenin içine sok!

Musa Kelimullah gibi yap; altın dolu leğene bakma! Aşk ateşini ağızına al ve dudağını alev vatanı yap!

Ey saki; senin işin gücün, ikiliği def etmektir! Gel; gel de, elime o birlik kadehini, tek kadehi sun; ayrılığı, aykırılığı ortadan kaldır!

Bu dünya vatanının altı yönü vardır! Orada kibleler çoktur; tek bir kible arama! Yürü; sen, yoklukta yuva kur; orada yönsüzlük, vatansızlık kible yeridir! Yokluk sırrını anlamaya çalış!..

İçinde yaşadığımız zaman, bir eskicidir; hep eskiler alır satar! Sen, orada ölümsüzlük arama; ölümsüz yaşayış yaylasını, zamanın dışında ara!

Ağzımızdaki dil, gönül kapısının halkasıdır; hep konuşup durarak neden kapı halkası olup kalıyorsun? Sus, konuşma; cana kavuşmak için kapıyı kır da, içeri gir!

Ali Naki: Efendim buna da bu tür muhabbetlerde delil derler. İşaret. Ayet. Sen aşık ol, o an o sofraya gelir zaten. Meyhanede ne olur, meyhanede sadece sohbet olur. Sen özgür bir ruhsun, sen Hakk nurusun. Muhabbete gel. Gel, gel, gel. Ne olursan ol, gel. Ama bir grup daha var, Nevşehir bölgesinde, o da gelme diyor. Biri gel, biri gelme diyor. Tam şizofreniye bağlamışlar bizimkiler. İki kutup, araya almışlar, örs, çekiç, Davud'un dediği gibi, orada ruhları inim inim inletiyorlar.

Haftaya bir Hacı Bektaş tarafında olacağım, diğer hafta buluşacağız inşallah.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Yapma dostum, yapma! Seni çağırdıkları halde gelmezlik ediyorsun. Geldiğin zaman da, hemen gitmek istiyorsun. Ey azîz, dost! Bu hali sana yakıştıramıyorum.

Ey benim iki gözüm! Ey benim nurum, ışığım; coşacağım, kabıma sığmayacağım zaman geldi. Senin gönlünün Musa'sına Tur Dağı oldum, fakat sen Tur Dağı'nı bıraktın gittin. Neredesin? Gel bana seslen; seslen de aşk yolunda benim parça parça olmama yardım et! Bana ne yaparsan yap, yemin ederim ki ben senden yüz çevirmeyeceğim, dönmeyeceğim, coşup köpüreceğim, eşsiz olan, benzeri bulunmayan Allah'a sığınacağım.

Ey dost! Bir چراغ ol, bizi aydınlat! Çünkü sen yıldızlardan da, gökyüzünden de üstünsün, nurlusun. Ey dost! Gel, gel de biz hastalara, biz dertlilere hekimlik et! Çünkü sen her derdin devasıdır.

Harap olan gönlüme yolunu şaşırp da bir baykuş gelip girse, onun üstüne senin nurun düşünce, o baykuş bir zümrüd-ü anka, bir devlet kuşu olur.

Yaşadığımız şu zamanda hayat şartlarının başımıza getirdiği belalar, sıkıntılar kötülükler, iyilikler, hoşluklar, aşkı gönül evinden dışarı atamaz. Çünkü aşk masal değildir. Kötülüklerle dolu bu kirlili dünya ile onun bir ilgisi yoktur Aşk ötelerdendir, göklerdenidir.

Aşk yüzünden dert bana deva, cefa da vefa oldu. Bu yeryüzü günahlarla, cinayetlerle, kötülüklerle dolu yeryüzü olmaktan çıktı da, iyiliklerle, güzelliklerle dolu gökyüzü haline geldi. Artık ben "ömrü uzadıkça uzasın" du'asını ne yapayım?

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Sen canlara can katan bir güzelsin. Sen bizim canımızdasın, canımızın içindesin. Canımıza neler göstermedesin? Ne manevi zevkler vermedesin? Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?

Sen bir yol bulup da gönle gelince, bir ay gibi değil, bin ay gibi parlarsın, nurlar saçarsın? Gönlün gözünü kamaştırırsın. Sen dört unsurdan yaratılmamışsın; ne ateşsin, ne de su! Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?

Senin aşkının gamı, atlı olarak değil, yaya olarak sadece nur ordusu ile sefere çıkmış, bir çok gönül kalelerini ele geçirmiş. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?

Sen Tur Dağı'nın çerağısın. Sen binlerce denizsin, binlerce göksün. İstiyorum ki canım, dünyada senden başka bir şey, senden başka birisini görmesin. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?

Senin hayalin gönlüme gelince içime sanki bir ateş düşer. Gönül evini ateşler kaplar, tutuşup yanmaya başlar. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?

Yüzünde, o güzel yanaklarında nasıl bir güç var? Etkisi ile binlerce aşığın aklını, fikrini alır gider. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?

O güzel gülüşün herkesi kendine kul eder. Senin nefesinle ölü bile dirilir, kalkar. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?

Sende Allah'ın güzelliği var. Senin terinden bir damla denize düşse, deniz aşk delisi olur da, çırpınmaya başlar, coşar köpürür. Binlerce dalga meydana getirir. Sen neden bu kadar hoşsun; neden bu kadar tatlısın?

Aşkın ocağını yandırmak için
Haktan ihsan olmuş yelpazem vardır
Kaleyi irfanı hem ölçmek için
İdris peygamberden endazem vardır

Hayli mürşitlere oldum vehnuma
Ölmeden öldürür ey bedi mihya
Sırrı mute kalbe entemutaya
Mashar olmuş pek çok cenazem vardır

Sureti zahirde HARABİ'yim ben
Fakat hakkın başka hesabıym ben
Cümle erenlerin kitabıym ben
Bozulmaz çözülmez şirazem vardır

Ali Naki: Efendim bu da 1900'lü yılların başında yaşamış Edip Harabi Baba'nın nefesi. Bugünkü Şahkulu Sultan Dergahı'nda Mehmet Ali Hilmi Dedebaba denilen bir İnsan-ı Kamil'in nefesi ile çerağı uyandırılmış. Göbek bağı tekrar onun terzi makası ile kesilip nakşı atılmış olan ulu bir aşıktır Edip Harabi. Ondan bir nefes. Adam Kadmon, İnsan-ı Kamil. Üst insan, komünist insan... Rabbin nefesi ile uyanmış, kendinden Rahmani nefesi zuhur etmiş. Çerağı tutuşturulmuş ve çerağ tutuşturuculardan olmuş bir varlık. Sonra diyor ki; kale ki bütün şehrin, senin buraların herşeyin, senin bütün taşımış olduğun özelliklerin, kaleyi irfanı hem ölçmek için İdris peygamberden elimde endaze vardır. Endaze ölçme aletidir. Mezure. Bu budur, bunun libası budur. Ben diyor, mürşitlerin hepsini kapı kapı gezdim, hepsine rehnüma oldum, hepsinin kokusunu aldım, çok hizmet ettim kendime. Kim kime hizmet eder ki, öyle bir hikaye yok yani. Kendine yaparsın ne yaparsan. Sunduğun bir bardak çay, bir tütün, nafaka ne ise... Kendin için. Ölmeden öldürür o bedi mihya. Allahu Ekber. Yani onun tezgahına düşmüşüm, Mehmet Ali Himi Dedebaba'nın, beni öldürdü,

sonra da bana can verdi. Nefes ile, logos ile, sefirot ile. Şahkulu Sultani'nin kapısına büyük aşıklarımızdan Cavit Murtezaoğlu'nu sırladık, geçen hafta Hakk'a yürüdü. Hizmetleri daimdir. Güzel bir gönül canımızdı. O'nun hazinesine sırlandı. Şahkulu Sultan Dergahı'nın kitabesinde de der; burası kimsenin değil ama sahihsiz de değil. Öyle bir aura koymuşlar ortaya. İşte Mehmet Ali Hilmi Dedebaba orada çok hizmet etti. Harabi Baba'nın da O'nun nefesi ile logosu açıldı, tozunu aldılar, uyandı kendine. Ondan sonra bu nefesler çıktı Harabi dediğimiz zattan. Yunus gibi. Bir divanı vardır, imkan olursa alabilirsiniz, çok güzeldir deyişleri, nefesleri, miraçlamaları var. Az önce okuduğum nefese devam ediyorum. Sırrı mute kalbe entemutaya. Yani dili, zihni ve kalbi susturup balansını yaptığın zaman, ölmeden önce ölenlerin izlediği bir boyuttan haberdar olursun. Bu sırda diyor, mazhar olmuş. Vücut zevkinde konuştuğum zaman, vahdet-i vücutta mazhar hakikatin düştüğü yerdir. Mazhar olmuş pek çok cenazem vardır. Hepsini diyor öldürdüm, hepsini de Hakk'ın nefesi ile, bize verilen yapı ile, logos ile tekrar işimi yaptım diyor. Suret-i zahirde diyor ben Harabi'yim, amma, Hakk'ın başka bir sırrıyım, esrariyım, ihsaniyım. Cümle aşıkların şu anda kitabıyım ben. Ümmü'l-Kitap derler ona. Yani Adam Kadmon, İnsan-ı Kamil. Bozulmaz, çözülmez şirazem vardır. Hakk'tan çıkmam, hattan çıkmam. Netim, ipi tutmuşum, Mehmet Ali Hilmi Dedebaba'nın deli divane logosuna gönlümü kaptırmışım. İster divane de Harabi'ye, ister berduş de, ister kafir de, ne dersin de, ben kurtardım diyor kendimi, bu kadar basit. Sen de kurtar. Böyle bir delilik. Zihin ile değil. Varlığın zevkini kendine sunuyorsun. Kendine bağlanıyorsun. Dolayısı ile o kelam, o logos, o sefirotlar, o seferler, o kipurlar sizi kendi içinizdeki ilminiz, ilmî yakîn, aynel yakîn ve Hakk'ın yakîn ile buluşturacak. Tez zamanda inşallah, miracınız kutlu olsun. Aslına rücu edenler. Âmâk-ı Hayal'de olduğu gibi. Aslınıza rücu ettiğiniz zaman artık gam gasavet o kuldân, o dosttan, o varlıktan düşer ve orası bir birlik sofrası olur. , Hakk'a ereyim dersin ey can, bu gece, her gece, her an, her gördüğünü Hızır, her geceyi Kadir bil. Güvenç Abdal nefesidir aynı zamanda değil mi? Hakk'a vuslat kılayım dersin, gördüğünü ört, görmediğini söyleme ey can.

8. Ders

Ali Naki: Efendim bugün 8. Hafta Kadim Bilgelik Atölyesinin son zevkini sunacağız. Aşk olsun.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Mânâlar, mânâsız dosttan gizlendi. Yani, hakikatler, hakikatsiz olan dosttan gizlendi. Hakikati anlamak için gönlün temiz olması lazım. Nereye varsam, gitsem, karşıma insan şeklinde bir şeytan çıkıyor.

Korkuluk olarak, eşek başı dikilmemiş bir bostanı kim görmüştür? Ben böyle bir bostanı ömür boyu aradım, bir kerecik olsun göremedim. Yani herkes manevi varlığı, dini, imanı üstüne değil de, maddi varlığı, malı mülkü üstüne titremektedir .

Ressamın kendisine; "Ey Mani; bundan sonra bu çeşit resim yapma! Böyle hoş gitmez putlar yontma!" de.

Ressamın yaptığı resimler hep bu cinsten ise, hep böyle biçimsiz resimler, çirkin heykeller yontacaksa, onları görmemek için gören göz istemem. Bu biçimsiz insanları, bu uygunsuz halleri görmeyen kişi ne mutlu kişidir.

Hz. Mevlana, insanların mânâyı ihmal ederek, hep madde peşinde koştuklarını görüyor. Mecazî olarak insanları yenilemek istiyor, yeni bir dünya arzu ediyor.

Edebsiz, terbiyesiz adamla görüşüp konuşmak, aynı zamanda Leyla'dan ayrı düşmek, Mecnun'un canına katmerli eziyettir. İki çeşit beladır.

Perdenin arkasında çirkin bir şeytan baş çıkardı, ona: "Ölüm sen misin? Sayısız insanın ölümüne sebep olan savaş sen misin?" diye sordum "Evet." dedi.

O'na dedim ki: "Gönlüm, Allah'ın lütf ve ihsan yurdu. Allah'ın kahrının orada ne işi var? Mahşer günü, çirkinlerin giydikleri elbiseler üzerlerinden çıkarılınca, onlar yarılçıplak kalınca, yani kendi manevi çirkinliklerinin farkına vardıkları zaman, kaçmaya başlarlar, kimseye görünmek istemezler.

Ben bu sözleri söylüyorken, ansızın Allah'ın kudreti ile o çirkin şeytan bir huri şekline girdi. O huri ne kadar da güzeldi. Onun yüzünün allığa, boyaya ihtiyacı yoktu. Kınalanmamış güzel, zarif bir eli vardır.

Çirkin bir şeytan güzel bir huri olduğu gibi, ilkbahar gelince de siyah, hoş gitmez dikenler değişiyor, yaseminlik de gül yüzlülük davasına giriyor.

Mecnunum Leylamı gördüm
Bir kerece baktı geçti
Ne sordum ne de söyledi
Kaşlarını yıktı geçti

Soramadım bir çift sözü
Ay mıydı gün müydü yüzü
Sandım ki zühre yıldızı
Şavkı beni yaktı geçti

Ateşinden duramadım
Ben bu sırra eremedim
Seher vakti göremedim
Yıldız gibi aktı geçti

Bilmem hangi burç yıldızı
Bu dertler yareler bizi
Gamze okun bazı bazı
Yar sineme çaktı geçti

İzzet-i der ne hikmet iş
Uyur iken gördüm bir düş
Zülüflerin kemend etmiş
Yar boynuma taktı geçti

Ali Naki: Nasıl geçti bu katıldığınız atölyeler, keyifli oldu mu? Gelip gittiğinize değdi mi? Birbirimizden razı mıyız?

Katılımcı: Devam edecek mi?

Katılımcı: Hiç bitmeyeninden yapın lütfen.

Ali Naki: Konu zaten tek. Logos eşittir nur, nur eşittir insan, insan eşittir Hakk. Hep böyle gider. Ama bu sohbetin kendi içerisindeki imkan dairesinde buluştuğumuz zaman dönen enerjinin adını koyamıyoruz. Felekten bir an, bir dem alıyorsun, argosal olarak çaldık diyorlar ya; felekten bir gün çaldık. Yoksa feleğin nesinden çalacaksın, çarhı pervaz yürüyor, dönüyor yani. Ama kendi kültürel mitoslarımızı bilmek bir topraklamadır. Bunlar sadece masal değil. Bir Konya'ya, bir Anadolu'ya gidip oraları kendi kültürel dinamiklerinizin bilincinde olarak gezdiğiniz zaman, o bağ kurulacak ve biyolojik DNA'mızın kodları çalışacaktır. O logos bağını kurmadığınız sürece köklenemez, dolayısı ile topraklanamazsınız da. Topraklanma olmadığı zaman da ne okursan oku, ne yersen ye, ne kadar dünya masıvası üzerine tapulu da olsa, Batı felsefesinde de geçen o boşluk duygusu, o eksiklik hep kalacaktır. Anadolu geleneğinde perşembe günleri Alevi-Bektaşî erkanında muhabbet edilir. Klasik molla geleneğinin bir Cuma'sı var toplanmak için, havrası, kilisesi hepsi var içinde. Anadolu'da bu döneme devri hakikat derler. Bu dönem o dönem. Devri hakikat zamanları. Yani klasik yapıların, eski sistemlerin, yolların, tariklerin, örgütlerin, sendikaların dağıldığı zamanlar. Üç can ise bir araya geldiğinde çerağ uyanır, sohbet açılır, herkes kendini zevkini oluşturur.

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

İşittim ki, sefere çıkmayı düşünüyormuşsun; bu düşünceden vazgeç!
Bir başkasını sevmeye, bir başkasını dost edinmeye niyet ediyormuşsun; bunu yapma!
Zaten dünyada garipsin, yalnızsın; seni candan seven kimsen yok! Böyle olduğu halde neden gurbete düşeceksin; hangi zavallıya, hangi dertliye kasdediyorsun? Bunu yapma!
Bizden ayrılıp yabancılara gitme! Gizlice başkalarına bakıyorsun; bakma!
Ey ay yüzlü sevgili; gök bile, senin aşkınla alt üst olmuş! Bizi yıkıyor, yerlere seriyor, alt üst ediyorsun; etme!
Neden vaadlerde bulunuyorsun? Niçin yeminler ediyor, yemin ve işveyi kendine kalkan ediniyorsun? Böyle yapma!
Bana verdiğin söz, benimle ettiğin ahid nerede? Bu kulla ettiğin ahdi bozuyorsun; bozma!
Verdiğin sözden dönüyorsun; dönme!
Ey kapısı varlıktan da, yokluktan da üstün olan sevgili! Sen, varlık ülkesinden geçip gidiyorsun; gitme!
Cennet de, cehennem de senin elinde, senin emrinde; sana kul köle olmuşlar! Sen, cenneti bize cehennem ediyorsun; etme!
Senin şeker yurdunda zehirden kurtulmuşuz ama, sen, o zehiri şekere katıyorsun; katma!
Canım, sanki ateşlerle dolu bir ocak; bu yaptığın, yakıp yandırmanın yetmez mi? Ayrılıkla yüzümüzü sararttın, soldurdun; soldurma, etme!
Sen yüzünü gizleyince, ay bile derdinle kararır! Ayın tutulmasını mı istiyorsun, kastın bu mu; yapma!
Sen bize kırılıp darılınca, bizim dudaklarımız kurur! Neden gözlerimizi gözyaşları ile ıslatırsın; bu işi yapma!
Mademki aşıklar topluluğuna tahammülün yok, neden aklını şaşırırsın? Sen, aşıklara hiç bakma, onları görme!
Perhiz yüzünden hastaya helva vermiyorsun, tatlı bir yüz göstermiyorsun ama, hastayı daha fazla hasta ediyorsun; etme!
Şu haramlar yemeye alışmış gözüm, senin güzelliğinin hırsızı! Ey benim canım sevgilim! Sen, göz hırsızına ceza veriyorsun; verme!
Ey yol arkadaşı; söz söyleme sırası değil! Zaten aşkın başı yok! Hal böyleyken, neden başını kesmeye kalkışıyorsun; yapma bu işi, kesme!

Gel seninle ahdi iman edelim
Ne sen beni unut ne de ben seni
Bağlanalım bir ikrarda duralım
Ne sen beni unut ne de ben seni

Gözlerim yolunu yar yaman yaman
Sürmedim sefasın oldu bir zaman
İrfan meclisine vardığın zaman
Ne sen beni unut ne de ben seni

Bir yare mailem birde sıfata
Yar odur ki yarin emrini tuta
Belki yolum düştü gidem gurbete
Ne sen beni unut ne de ben seni

Gitme dilber gitme yüzün göreyim
Al yanaklarına secde kılalım
Bir emanetim var sana vereyim
Ne sen beni unut ne de ben seni

Abdal Pir Sultan'ım çektiler dara
Düşmüşem aşkına yanarım nara
Bakın ey erenler şu giden yara
Ne sen beni unut ne de ben seni

Ali Naki: Kazanda Pir Sultan Abdal nefesi kaynıyor. Eskiler diyorlar ya; kırk yıl koydular kazana, kaynattılar, hala çiğsin ey can. Diyorum ki ölmeden bu işi halledebilir miyiz? Niyet var değil mi? Bir dost, bir post yeter bana. Kimisi de var ki, 400 bin yıldır birlikte aynı alemdesin, halen diyorsun “hey, Neandertal ne yapıyorsun? Homo sapiens olmuştun ama o frekansa gelemiyorsun.” Açıyorsun bir beyit geliyor, okuyorsun, üzerine konuşuyorsun ama istediğin kadar konuş, onu irfana, eyleme geçirmediikten sonra boş. Bütün Hint bilgeliğinin, Kadim bilgeliğin ana temel konusu bu. Bilgi dışarıda gibi gözüküyor ama onun senin içinde olduğunu hatırlayabiliyor ve bunu eyleme dönüştürebiliyor musun? Onu kendi kendinde uyandıracaksın. Anadolu irfanında öyle derler, kendini yıkayacaksın, kendini yuyacaksın, kendini sırlayacaksın. Er, ki burada bir karşıt cins anlamında kullanmıyorum, bir Rahman enerji olarak düşünebilirsiniz. Er odur ki, kendini yıkaya, kendini biç, indire, sırra kavuşa, kendini öldüre, kendini diriltip, Hakk’a kavuşa. Klasik bir mitos hatırıma geldi. Devenin üstündeki de Ali’dir, deveyi çeken de Ali’dir gibi bir mitos anlatılır, Hacı Bektaş için de öyle derler. Bunlar birer rumuz, semboldür. Bütün kadim yapının dil biçimini, sembollerini, kavramsallığını bildiğim zaman bir haz alıyorum ve bu da insanda yüksek bir irfan dediğimiz bir titreşimi yaratıyor. Bu titreşim et kemik içerisindeki varlığı estetik bir değer sistemine taşıyor. Yoksa ne ki, yiyoruz, içiyoruz, yaşıyoruz işte. İşte başlıyoruz; hazreti zihin geliyor. Dedikodu, endişe, vesvese, bıdı bıdı...Modernizmin temel sıkıntısı bu. Bütün ariflerin de belirttiği gibi, modern başka birşey, hepimiz modern insanlarız, ama modernizm bir ideolojik saldırıdır insan üstünde. Yüzyılın başında başlayan bir algı saldırısı biçimidir. O çerçeveye girdiğin zaman zihnin yönettiği mekanizmalar çalışmaya başlar. Bu aşamada köken mitlerin üstündeki örtüyü kaldırdığın zaman, ortaya logos, kelam, söz çıkar. Metinlere baktığımız zaman, dinsel metin olarak geçen İncil’de de, ben sözdüm diyor İsa, Tanrı katındaydım. Ete kemiğe büründüm göründüm diyor Yunus. O logos, o kelam, o titreşim ne ola ki? İşte o titreşimi yakalamak için bu bağları konuşuyoruz bu sohbetlerde. O bağı kurabilmek için, bağdaş kurabilmek için. Bir mekanın içerisine girip o mekanda sohbet edebilmek, orayı bir cem birliğine, bir tevhide, birliğe

dönüştürebilmek. Gaye, amaç, ereksellik o. O olmadığı zaman bilgi havada kalır ve kapıdan, eşikten çıkıp gittiğiniz zaman ha bir kuru emek, ha o bilgi. Yunus da diyor ya; Elif dersin de hoca mânâsı ne demektir? Gelirken Isparta, Gönen`de türbesine uğradık. Orada da üstünde bir pervane vardı, bir kelebek. Gerçekten çok ilginçti. Taptuk Pir sırlı, Balım bir tarafta, Yunus bir tarafta. Yunus`un üstünde bir tane pervane, kelebek, o kadar güzel, o kadar nurlu ki. İşte bağ kurduğun zaman şiir ile, edebiyat ile, bir şey titreşiyor, yani bir anlamsallık oluşuyor. O anlam senin hakikatin. Yoksa oraya ilaç sıkıp temizlik yaklaşımı ile hareket etsen belki de oranın ruhuna müdahale edeceksin. Cemale gelinmiş orada ama sen algılayamayabilirsin, kış kış diyebilirsin. Kutsal dediğimiz, hiyeroglifler diye de geçer mesela, hiero kutsal demek, glif de onun kılıfı, "kutsalın kılıfı". O kutsalı ilmek ilmek açyorsun ve mânâyâ doğru yürüyorsun. Hiyeroglif direk söylenmez. Mistik yapılanmalarda hakikati çırılçıplak ortaya koyduğun zaman hiçbir anlamı yoktur. Onun için bütün arifler, erenler yolunda da öyle denilir, hafiften dekolte olacak ki bir anlamı olsun. Hep erotik gibi gelir ama işin zevki oradadır. Onun bir dekoltesi olacak ki, o mânânın peşinde sürekli gidebilesin. Sanatta da o kullanılır. Çıplaklık dediğin çok farklı birşey ama kutsalı bir kılıf altında ilmek ilmek çözmenin bir keyfi, bir hazzı, bir mûkaşefesi vardır.

Pervaneyim pervane
Ahuzar oldum ateşe
Perim deydim tenine
Yandım kavruldum

Döndüm döndüm
Nice döndüm
Ahuzar oldum da döndüm
Aramam derman derdine
Görünmez yüküm gözünde

Perim deyince tenine
Oynar yüreğim içinde
Oynar direğim içinde
Pervaneyim pervane

Gözlerim hep tanyerinde
Kızıla dönsün artık küreyi alem
Kızıla dönsün karanlık gece
Yansın yansın da kavrulsun
Çıranın içine dönsün

Aramam derman derdine
Görünmez yüküm gözünde
Perim deince tenine
Oynar yüreğim içinde
Oynar direğim içinde

Mevlana Celaleddin-i Rumi - Divan-ı Kebir

Ey vuslatı ab-ı hayat olan sevgili; dünya isteklerinden kurtuluşumuzun çaresini ancak sen bilirsin!
Sen, gözden kaybolma; çünkü sen, göz nurusun! Gönülden de ayrılma; sen, cansın! Ben, sensiz yaşayamam!
Gözümünden kaybolduğun zaman canım, gizli gizli ağlamaya başlar! Ben kim oluyorum ki vuslatı, sana kavuşmayı arayayım; sen lütfediyorsun, güzelliğinle, beni kendine doğru çekiyorsun!
Birisi bana; "Aşıklık nedir?" diye sordu. Ona dedim ki: "Sen, bu mânâları bana sorma! Aşıklığın ne olduğunu, benim gibi olursan görürsün, anlarsın! Seni çağırdıkları zaman, sen de onları çağırırsın! Yani, sevilirsen, sen de seversin!
Sevgilim; sen, güzelliğin ile bağı bahçeyi sonbaharın soğuk rüzgarlarından, cevrenden, cefasından kurtarmadasın!
Allahım! Sen, küçük bir et parçasına söylemek ve dinletmekte, tercümanlık vazifesi vermişsin!

Bir güzelin hasretinden ahından canan ahından
Tutuştı her yanımda yandı ha yandı
Aşık oldum onun mah cemaline
Aşkından her yanımda da yandı ha yandı

Senin derdin benim derdime taydır cananım taydır
Bir güzel sevmişem kaşları yaydır
Saatim gün geçer her günüm aydır
Üç yüz altmış beş günüm de yandı ha yandı

Sıdkı'yam çekmişem gayet zarı ben
Bir hayırsız yar elinde kaldım ben canan kaldım ben
Dilerim ki muradıma erem ben
Ağzımda dillerim de yandı ha yandı

Ali Naki: Sıdkı Baba'dan. Daha ne desin. Bak hepsi de aynı vefadan, aynı cefanın keyfinden bahsediyor. Hiçbir zaman dizgesel bir felsefeye giremiyoruz. Niyet ediyoruz ama muhabbet insanın içindeki nur, enerji sofraya nasıl geliyorsa öyle yürüyor. Gönül istiyor ki, sizler aynı irfan ile kendi چراغınızı uyandırıp, bulunduğunuz halkalarda, evlerde, hanelerde aşk sohbeti yapın. Bu sadece Ali'ye, Veli'ye, Naki'ye verilmiş bir durum değildir. O zevkte olunca Orfik gelenek, bir meşk ile, çalgı ile gerçekten akıyor. Dolayısı ile bir kavram kalbe geldiği zaman sen zihni çek aradan, inan ki coşacaksın ve senden sudur edecek. Buradaki muhabbetlerde o dizgeyi kıramıyoruz, Naki aktarıyor, canlar dinliyor ama ne sen bizden eksik biliyorsun, ne biz sizden fazla. Sadece coşkuyu bağlayabilmek için bir süre bu halkada bu şekilde olmak gerekiyor. Bir teknik gibi aslında, yoksa herkeste bu potansiyel çok şükür ki var. Fethiye bölgesindeyiz mesela, bir Likya ülkesi, Işık ülkesi. O nursun sen. İsim ile müsemma olabilmekten akıyor bu titreşim. Yoksa bilginin hiçbir kıymeti yoktur. Bilgi irfana, tecrübeye, eyleme, aşka, ete kemiğe bürünmediği sürece, okuyacağımız her beyit, aşğın her söylediği, arifin her farkındalığı bize teğet geçer. Her birimiz Rahim enerjisindeyiz, Rahman enerjisindeyiz. Ne kadar kudretli. Bunun kursu olmuyor aşkım, bu canı gönülden olacak. Sahteler bu meydandan sürülür; onun için süpürgeci var, zakiri var, on iki hizmet postu var. Bu bir din değil, bunlar kaba bir masal, mitos değil, bu bir erkan. Erkan diridir, anbean güncellenir. Dilin kendi içerisindeki kavramsallığını yitirmeden sembolün arka tasarımındaki örtüyü kaldırdığın zaman, oradaki mânâ herkesin zevkine göre değişse de, hakikatinde, marifetinde aynıdır. O zaman biz buna gelenek dediğimizde çok da doğru demiş olmuyoruz. Batı dediğimiz rasyonalite, doğu irfanında bir kompleks yarattı. Sanki eksik olan biziz gibi hissediyoruz. Bugün ataerkil yaklaşımın kadına, tanrıçaya hissettirdikleri gibi. Kibele var burada, Göbeklitepe var, Çatalhöyük burada. Bu örtülemez, bu kesintiye uğratılamaz, bu yok edilemez. Peki bu چراغı, bu ocakları nasıl devam ettireceğiz? Bu modernizmin ideolojik saldırısı yüzyıldır, epey zamandır devam ediyor. Dolayısı ile kendi köken mitimize dönüp, bağları kurmamız gerekiyor. Yoga'da da benzer bir şey var. Yogi, yani kendi varlık bilincinin tevhidine varmış olan Hint bilgeliğindeki kişi, İslam tasavvufundaki İnsan-ı Kamil, İbrani irfanında Adam Kadmon, Nietzsche'ye sorsan Übermensch, Marx'a sorsan komünist insan... Kendi varlığının bilincinde olan varlık. Atman ile Brahman'ın buluşmasında ortaya çıkan. Ete kemiğe bürünecek ve o aşk kesintisiz olacak. Araba sürerken de, yemek yaparken de, müzik dinlerken de, turist gezinti yaparken de oradan kopamazsın artık. O bağı bir kere kurdun mu zaten, tadından yenmez artık. Bu kadar sade ve basit. Ne yüceltiyoruz, ne de aşağı çekiyoruz, dolayısı ile o kompleksi yaratmamamış oluyoruz. Çünkü Batı Medeniyeti'nin üstümüzde kullanmış olduğu en aktif saldırı biçimi; aşağılık kompleksidir. Eğitim kurumlarında çocuklarımız çokça maruz kalıyorlar. Özentilik denilen titreşim dinlenen müziklere kadar yansıyor. Sanki bu deyişler, nefesler yokmuşçasına. Oysa bu deyişlerin, nefeslerin morfik rezonansları, kodları Batının tüm sanat temelinde. İntihal deriz biz buna yani çalıntı, kaynak göstermeden alma. Kaynağını gösterene aşk olsun, ama bunu yaparken senden o bereketi, rızkı, rahmeti alırken veren eli tanımıyor. O eli tanımadığı zaman da azabına uğruyor, gazabına uğruyor. En geniş perspektiften bakalım sanatta güzelleşeceksin, güzelleştireceksin, güzelliğe mahkumsun. Hegel öyle der; özgürlüğe mahkumsun haberin yok. O özgürlük alemine hiç değilse bir an dahi girdiğin zaman, evet diyorsun, alemdeki mânâ aleminin sırrına, tevhidin zevkine vardım. Sadece bir an. Onu görüp, onun inkarına

girmeyeceksin, münkir olursun. Münkir, münafık olmayacaksın. Ağır kavramlar ama öyle. Kendini reddetmeyeceksin. Emin bir kul ol! Emin demek, özgür demektir. Bu kültür, bu irfan herşeyden önce o rasyonalite temelli bağnaz, zahid dediğimiz molla kafanın dışındadır. Bu bir din değil, bu bir irfan. İrfanın içinde felsefe vardır, sanat vardır, edebiyat vardır. İrfanda güzel vardır. Ariflere baktığınız zaman bunların hepsi yüksek düzeyde müzik bilir, sema bilir, estetik bilir. Kendimizi arif kılmak zorundayız. Arif yükseltmek demek. Bu ne tevazu, ne de kibir. Sonuçta varıp geleceğin yer bir avuç toprak. O da kul, canlı, bu yüzden onun içinde hep diri kalacaksın. O illüzyon kalkar. Hint bilgeliğinde de öyledir; sırra erdiğin zaman bilirsin: Ölen ten imiş, aşıklar ölesi değil. O aşığın üstündeki pervaneyi görüyorsun ve içinde zerre bir şüphe var ise, onu da orada imana getiriyorsun. Yunus'un Anadolu'da bir çok yerde makamı, türbesi vardır. Kendisinin ise nerede yattığı belli değildir; sevenlerinin kalbindedir. İşaretleri doğru okuduğunda görülüyor ki Anadolu'nun her yerinde enerjisi vardır. Bir canımla yola düşmüştük. Yolda Yunus'un makamını, türbesini sorduk bir markete. Dediler ki hangisini soruyorsun, burada her tarafta Yunus türbesi vardır. Meğersem 18 km'de bir Yunus'un türbesi varmış. Yolu kata kata, hepsini gördük. Anlıyorsun ki gönüllerde anılmak ister aşık-ı sadıklar. Perdeler kalkıyor ve anlıyorsun ki aşıklar hep bir aradadır. Bir kandilden bir kandile atıldım, turab oldum yeryüzüne saçıldım diyor ya Şah Hatayi. Gönlüme od düştü, yandım da geldim. Çok net aslında, rumuzu çözsün. Aşk ile söylemiş. Biz onu türkü kıvamında, şiir gibi söylüyoruz. Hayır bunlar türkü, şiir değil. Bunlar kalbi derinlikte bir aşığın kelimeler ve logosundan taşan Hakk'tır. Arap diyarından gelen gezgin İbn Batuta diye bir zat var Anadolu erkanına girmiş. Dönemin tarihçilerinden. Bir şehre vardım ki diyor, çarşı pazarı güldür gül. Onlar diyor, birlikte yer, birlikte içerler, işret yapmazlar, birlikte sema ederler, kapılarında Davud'un yıldızı vardır. Davud yıldızı besmeleyi şeriftir, irfandır, rumuzdur, bu kodları okuyabiliyoruz artık az biraz. Ona Yahudi, buna Musevi, buna Hristiyan demiyoruz, zihnin yaptığı ayrımlara düşmüyoruz. İbn Batuta diyor ki; ben böyle bir irfan görmedim, bunlar kadınlı erkekli birlikte yiyip, birlikte cem tutuyorlar, birlikte aşkın sırrına eriyorlar. Burası Anadolu idi.